

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

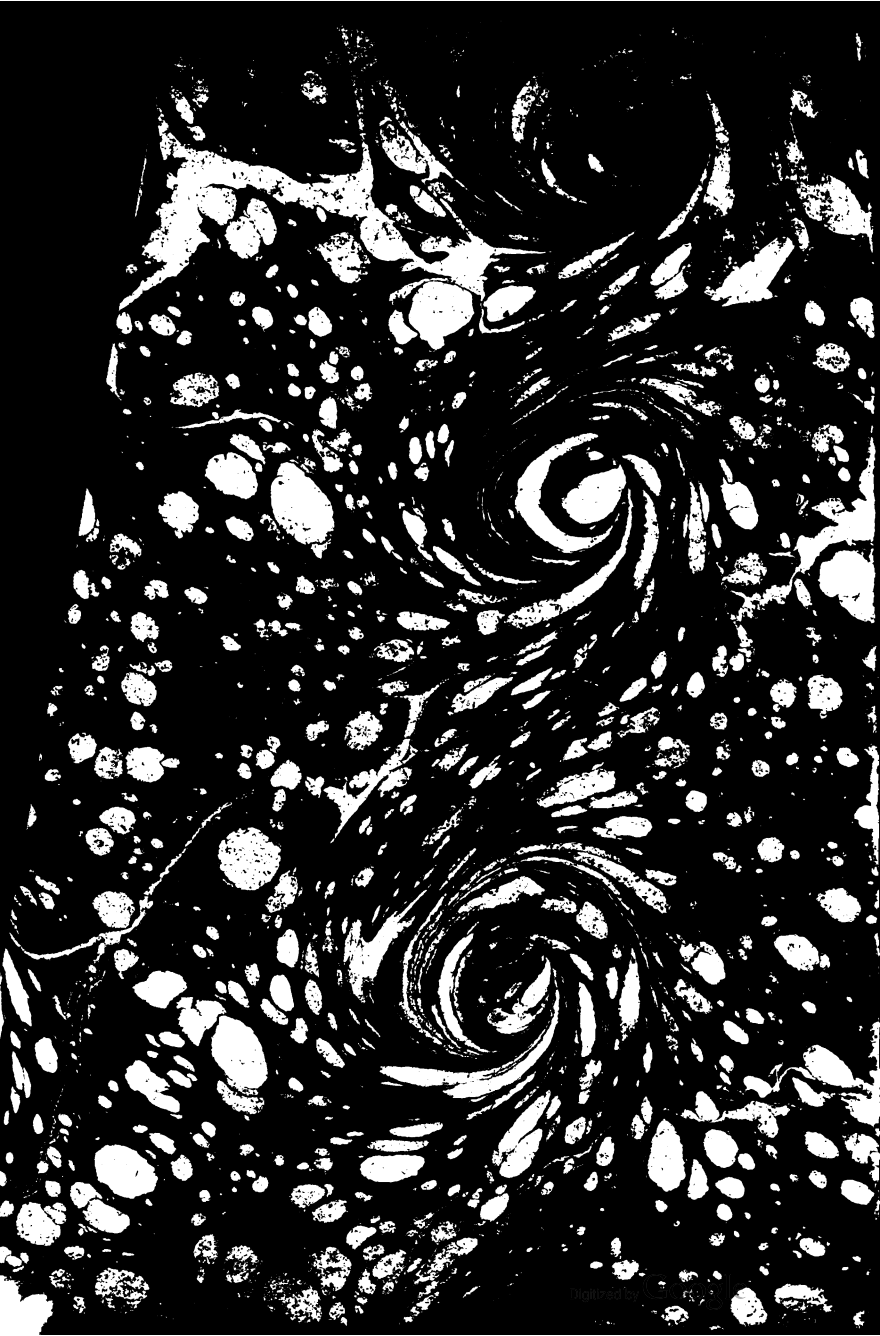
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

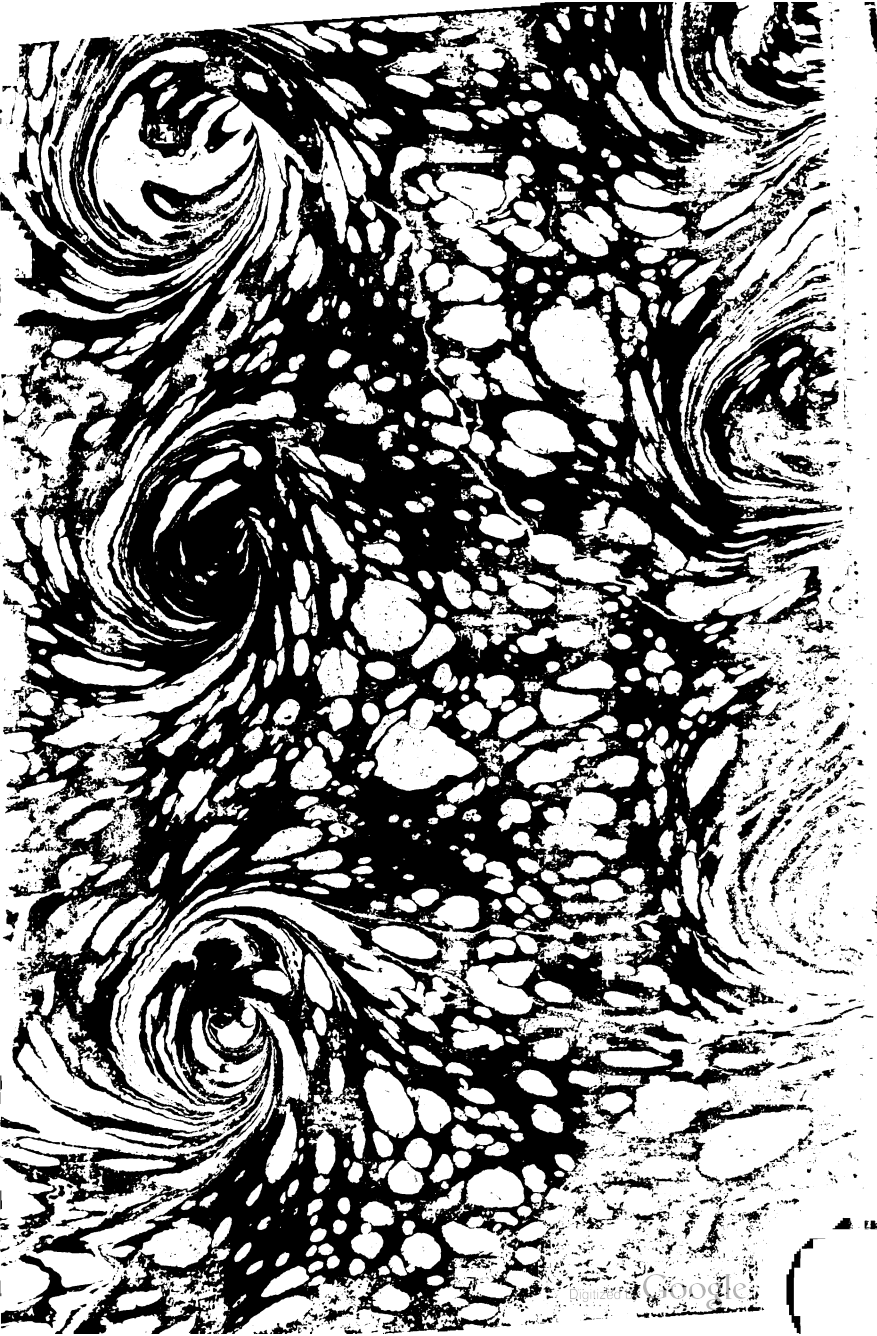
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Just hat mod ital.

17059 - in - 80, year

Dr. L. B. I. for 639+

323436

Dr. Brigentia

VILLA BURGHESIA.

A L L V
A I C H E R T

VILLA 323436 BURGHESIA

V O L G O

PINCIANA

Poeticè descripta

A B

ANDREA BRIGENTIO
PATAVINO.

ROMÆ

Apud FRANCISCUM GONZAGAM,

MDCCXVI.

SUPERIORUM FACULTATE.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Eminentissimo, ac Reverendissimo

GEORGIO

CARDINALI CORNELIO

Episcopo Patavino

Andreas Brigentius.

*D opus hoc Nomini
tuo, CARDINALIS
AMPLISSIME, con-
secrandum non ea
me solum impu-
lit cogitatio, quod
Musis omnibus paratissimum
in tua Tutela perfugium esset;*

verum etiam consilium id incitavit, ut tuorum in me magnitudinem meritorum grati animi, quantum in me esset, officio prosequerer. Tot nimirum tantisque nominibus quidquid a me pro ingenii viribus ederetur, æquum erat dicari Tibi, ut siquid unquam elucubrandum susciperem, ea mente suscepisse videri possem, ut Amplitudini tuæ quasi votivum addicerem. Quid si, ut animo meo impressam altius beneficiorum tuorum recordatione ulaprofitear, commemorare singula, & pro dignitate exornare dicendo velim, difficillimum sit epistolæ modum tenere, & exitum invenire. Sit instar omnium beneficium

ficiū id longe maximum, me videlicet ab ineunte ætate educatum esse & instructum in Seminario isto tuo, quod a Te habitum in deliciis, singulari excultum vigilantia, & incredibili auctum beneficentia, ad eam Nominis jam pervenit celebritatem, ut, etiam si alia multa Nobilissimæ Urbi deessent ornamenta, ipsum tamen unum satis superque Patavium illustraret. Utinam verò, quem admodum mihi ad bonarum Artium comparationem Auspice Te nihil defuit, sic a natura eam indolem nactus essem, ut aliorum ingenia ad disciplinarum felicitatem, ad veteris eloquentiæ instaurationem, ad immortalita-

tem denique nata, æmulari pō-
tuissem! non esset profecto metuen-
da mihi reprehensio, quòd ex hoc
instructissimo Encyclopædiæ velut
Emporio sine maxima mercium
copia disceſserim. Hic porro taci-
tus illud præterire non possum, &
quod & ipsum in amplissimi be-
neficii loco ponendum est, me nem-
pe ad Urbem virtutum omnium
Domicilium, Terrarum Orbis mi-
raculum, uno verbo, ROMAM a
Te missum esse, & ea missum ho-
nestissima conditione, ut docendi
provinciam in Domo Burghesia
susciperem. quod quidem vel me
tacente quis non intelligat quan-
tum sit? Neque verò, id gloriolæ
adductum cupiditate commemo-
rasse

rasse me, velim aliquis suspicetur:
Amens profecto sim; meique peni-
tus immemor, si quidpiam mihi in
hac viriam tenuitate blandiri ve-
lim. Quis denum aperte non vi-
deat, Te hoc de me cepisse consi-
lium, ut tanta muneris amplitu-
do, ac tanta Urbis magnificentia
meum quaecunque, si fieri posset,
ingenium excitarent. Hæc igitur,
& alia multa effecere, ut, nisi ab
officio desciscere turpiter vellem,
conatus hosce meos Tibi uni, Mæ-
cenas optime, dederem. Sicut
autem opus hoc offerre Tibi grati
animi est, ita sane subvereor, ne
sit arrogantiae a Te postulare, ut
vel minimam temporis partem,
quod totum sibi curæ gravissimæ

po-

poscunt, huic perlegendo concedas. Novi ego quidem, qui præsens vidi, quàm multa quotidie, quàm graves, & quàm ancipites, ut in amplissima Diœcesi, Te res undique obsideant, atque distineant. quibus tamen rebus omnibus sapientissime Te consulere satis norunt quicunque Te norunt. Quod autem offero, si materiam consideremus, est illud quidem Romanæ Magnificentiae celeberrimum toto Orbe spectaculum, & vel florentissimis illis Temporibus invidendum; at si longe imparem in hoc ipsum a me impensam operam reputemus, umbratile quiddam est, ac, pene dixerim, nugatorium. tametsi nullius tanta felicitas

men-

mentis est, nullius facundia vis
tanta, ut suburbanos Burghesio-
rum Hortos, seu verius rerum
omnium, quæ ad animi oblectatio-
nem, & ad aureæ Antiquitatis
notitiam pertinent, exquisitissi-
mum clarissimumque Delectum,
assequi accommodata exprimendi
ratione possit, & absentium oculis
rite dicendo subicere. Utcunque
sese res habeat, insignis erit
Sapientiæ tuæ reputare, quid
tandem possit a tenuissimi inge-
nii homine proficisci: erit hu-
manitatis, munus hoc tuæ qui-
dem Dignitati valde impar at
Tibi certe æquissimo jure debitum
non rejicere, neque offerentis ani-
mum beneficiorum memorem sub-

mo-

*movere, hoc saltem nomine, ut
ad majus aliquid, si fieri possit,
audendum vel excites, vel im-
pellas.*

IM-

IMPRIMATUR

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici.

N. Card. Caracciolus Pro-Vicarius.

APPROBATIO.

JUssus a Reverendissimo P. F. Gregorio Selleri Sacri Palatii Apostolici Magistro legi *Villam Burgbesiam ab Andrea Brigentio Patavino poeticè descriptam*: in qua quidem attentè perlectâ nihil observavi, quod censurâ notandum videatur. Immo iis absolutæ artis numeris perfectum Poëma omnibus suis in partibus animadverti, ut cultissimo Scriptori commendatio inde summa debeat, & Poësis non fucatæ cultores ex illo habeant, quod discant, ut Poëmata linenda cedro, & levi servanda Cupresso (quod Horatius ait) scitè, ingeniosèque conscribant. Carminis enim pulchritudinem, & majestatem splendidâ cum sermonis elegantia, candidâque puritate nexu tam prudenti conjungit, ut non minus eruditum Poëtæ ingenium, quàm subactum judicium pari ubique laude emineat, argumentique dignitati Carminum nitor æquali venustate respondeat. Quapropter merito est, cur politissimus Brigentius inter Poëtas, quorum egregiâ famâ nostra sibi Italia placet, non postremus adnumeretur, cum ea quidem ornamenta possideat, quæ cuique ex probatoribus inter eos non imparem produnt. Amplissima quoque Gens Burghesia ex Brigentii Carminibus habet, unde spectatissimæ suæ Villæ, quæ profectò regium, quid spirat, majestatemque inclyta Burghesiorum Principum gloriâ undequaque dignam ostentat, eximium decus apud exteras Gentes magis illustre cognoscatur. Proinde,
ut

ut mea fert non inanis opinio, evenire non potest, quin Bri-
gentii Carmina illorum omnium, qui rei poeticae aestima-
tores æqui re verâ sint, suffragatione probentur.

Romæ e Cœnobio Minervitano Pridie Idus Decembris
MDCCXVI.

Ita censeo F. Thomas Maria Minorelli Ord. Præd.

Sac. Th. Mag. & Bibl. Casan.

IMPRIMATUR.

**Fr. Gregorius Selleri Ordinis Prædicatorum, Sacri Apostolici
Palatii Magister.**

AU.

A U T H O R

O P E R I S

A D

L E C T O R E M.

*H*oc primum te, Lector optime, ore obte-
storque, ut opusculum hoc nulla conce-
pta animo expectatione percurras. Non
enim ut ingenii vim aliquam ostenta-
rem, musam meam in summa hac rerum difficultate
detinui, sed eo forsitan non inepto consilio, ut nem-
pe rationem aliquam invenirem, qua meae fidei con-
credito Jacobo Burghesio generosa indolis Juve-
ni, & animi insulas quasdam Scholarum tricas
magnanime fastidientis, opportune consulerem.
Enimvero in spem veni minime dubiam fore, ut
Nobilissimus Adolescens praecleara Veterum Fa-
cta, & Poetarum commenta ad Authorum intel-
ligentiam accommodata, Burghesiae Villae magni-
ficentia monstrante, dulcedine aliqua illectus qua-
si non sentiens edisceret. Ut autem Βαττολογία
hanc praelo committerem, ed me impulit Viri maxi-
mi authoritas, cui profecto vel cum famae discrimi-
ne atque adeo certa diminutione parendum erat.
Deinde illud oro, ut quaecunque in hoc opere offen-
de-

*deris ethnicorum deliramenta, falsarumque deorum
nomina & ficta gesta, me inseruisse pro certo
habeas, vel ut rebus ipsis id postulantibus inservi-
rem, vel ut Poesi necessaria quaedam ornamenta ex
rebus plane poeticis & ad animos oblectandos exco-
gitatis afferrem. Caterum insanas Veterum super-
stitutiones, ut par est, execrantem, & ridicula Poe-
tarum somnia irridentem, iis omnibus, quae Romana
docet Ecclesia, hoc est, Orthodoxa Religio, toto
animi sensu me adhaerere profiteor.*

V I L L Æ BURGHESIAE

Liber Primus.

Nelyta regali canimus Viridaria cultu ,
Unde opibus peperit Burghesia Dextra ,
profusis
Egregium tibi, Roma, decus . Quæ ingentia
passim

Magnanimæ debes rerum molimina Genti ,
Unde Quirinali , Janique a nomine Colli ,
Et Vaticano clarissima gloria Campo ,
Exquiliis & tantus honos , hæc Fama per Orbem
Interea celebret , culti dum Septa Vireti
Nostra canit primo desudans Musa labore .
Nec , si tu faveas , o Maxima Roma , canenti ,
Aonidas libeat Phœbumve accersere Pindo :
Tu mea Castalio perfundes pectora Fonte ,
Tu mihi Pindus eris ; gemino namque ordine Musis
Sacraſti geminum majore sub Auspice Montem ,
Dives alit Lauros cui Tibridis unda perennes .
Testor Aventinum , dulces inflare Cicutas
Audisse , & patrio modularier Arcadas æstro ,
Tanta olim Nemori venit laus unde Lycæo :
Prisca sed Herculeo concedant Mænala Clivo .
Janiculum testor , numeros revocare vetustos
Ex adytis , Urbs alma , tuis audisse Quirinos ,
Et tibi primævum eloquii reparare nitorem ,
Unde tuis quondam effulſit lux aurea Roſtris .
At Latiis videas quidni ſuperata Camœnis
Ardua , purpureo duplex dum lumine Apollo
Præviuſ elata ſplendet ceu lampade ? Magnus

A

Dum

Dum primo instaurat CLEMENS pretiosa metallo
 Sæcula, & innumeris Heros parat unus Arenam
 Vatibus immensam? Tanto sub Præside Virtus
 Florida, & auspiciis auctæ felicibus Artes
 Præmia certatim memores æterna rependent
 Cultori, tantumque ferent ad sidera Nomen.
 Tu verò nostris, Baptista o maxima Gentis
 Gloria Burghefiæ, mitissimus annue cœptis;
 Et tua, quæ Hospitibus nutu reclusa benigno
 Usque patent, Colles ornantia Septa Latinos,
 Sumptibus aucta tuis, nostræ dare pervia (justo
 Si petimus voto) ne dedignere Thalæ.

ROMULEIS dudum successi ubi Mœnibus hospes,
 Semiruta antiquæ passim vestigia Romæ,
 Et loca gestorum famâ celebrata per ævum,
 Prima oculos tenuere meos. Quos pectore motus
 Sensimus attonito, nobis dum singula Ductor
 Terrarum dominæ monimenta ostenderet Urbis!
 En tibi septenos, inquit, quibus extulit olim
 Roma superba caput, tam claro nomine Montes.
 Ecce Orbi dominata olim Capitolia: vertex
 Ille Palatini est, Sedes ubi regia quondam:
 Hinc tibi Aventinus, longo hinc se Cælius offert
 Culmine, & Exquilius, dictusq; a vimine Collis,
 Inde Quirinalis. Media regione jacentem
 Aspice convallem: se hucusque effuderat Amnis,
 Atque Lupæ hîc geminos sugentes ubera Fratres,
 Exposuit quos Marte satos trucidis ira Tyranni,
 Faustulus invenit: simul hîc strepuisse coacta
 Plebe Forum, memorant. Sacras ibi Romulus aras
 Alcidiæ instaurat, sumptosq; ex Hellade ritus;
 Ast illic tutum, Cives aucturus, Asylum
 Externis aperit. Rupes hæc conscia culpæ
 Atque necis, Tarpeja, tuæ. Scelerata dedisti
 Huic Vico nomen, dum curru invecta paternum
 (Ausum immane!) rotis pressisti, Tullia, corpus.

Tem-

BURGHESIÆ LIB. I.

3

Templum erat hîc Jano, belli vel pacis, aperto
 Limine vel clauso, indicium. De more Quirites
 Illo Circenses dederant in pulvere Ludos.
 En hîc Cæsarei moles immensa Theatri,
 Sidera pulsantis de nomine dicta Colossi,
 Heu! longa semesa die. Quem conspicias, Arcum
 Victori captiva Tito construxit Idume;
 Atque illum meruit virtus invicta Severo.
 Hîc fuerat Campus Marti sacer. Illa deorum
 Sacra fuit turbæ, non læsa ætatibus, Ædes.
 Hanc posuere Patres ingenti mole Columnam,
 Antonine, tibi; factisq; ingentibus illam,
 O Trajane, tuis. Habuit locus ille tepentes
 Agrippæ Thermas, hîc Balnea vasta Neronis.
 Fragmina ubi Tiberis jam vix extantia servat,
 Romuleis aditus illic patuere Triumphis,
 Illic marmoreus Ponti successit acerno,
 Solus ab hostili quem texerat agmine Cocles.

Tum Romæ decora alta novæ spectare cupido
 Acriter incessit. Tota quæ vidimus Urbe,
 Magnificas Ædes, Acuum miracula, Pontes
 Verius at Fluvios miro conamine jussos
 Aerias tentare vias, Prætoria, Sedes
 Augusti PATRIS, Delubra ingentia, Cælo
 Ante alia æquatum (exhaustis molimine tanto
 Viribus ingenioq; Artis) Testudinis Arcum,
 Non, Aganippæo totas e gurgite lymphas]
 Pectore si excipiam, Populis celebrare canendo
 Ex æquo valeam (tanta est nova Roma!) remotis.
 Attonitus mirabar opes, Artisque labores,
 Cùm simul ipsa oculos Pomœria prisca vocarunt,
 Nunc tamen umbrosæ (Procerum Viridaria) Villæ.
 Hortorum cultus circà miratus amœnos,
 Undique lauriferis præcinctaque Moenia Septis,
 Debuit haud alia, aiebam, redimire Corona
 Terrarum sublime Caput. Dum Septa Quiritum

A 2,

Re-

Regia iustramus, Villæ nos excipit ingens
 Ambitus eximæ, quæ Cultibus una vetustis
 Visa gradu certare pari; ni prædicet ultrò
 Victricem, sumptus vidit quæ Fama priores.
 Apta Syracusis sedes hæc visa Camœnis;
 Hæc Arbusta juvant; juvat his recubare sub Umbris.
 Hic dulces avium (tenui sperare cicutæ
 Si tantum fas est) imitabor arundine cantus,
 Dum jubet externas Cultus celebrare per oras
 Hosce amor, & gratus memori sub pectore sensus.
 Cui tamen absenti Latios celebrabimus Hortos?
 Tu, mihi luce magis dilecta o Patria, vatem
 Suscipe; Dardaniis & si primordia flammis
 Tu quoque avita refers, cognatæ lætior Urbis
 Excipe (victuras utinam per sæcula!) Laudes.

Extra Por-
 tam Pincia-
 nam.

Villæ circui-
 tus 24. circi-
 ter stad. seu 3.
 milliar. Ital.

Interiores
 Villæ Ambi-
 tus 4.

ROMANA Collis quæ Pincius exit ab Urbe,
 Inclytus Hortorum cultu est Locus. undique celsus
 Vicenis Paries stadiorum cursibus ambit,
 Per vagus & spatium variis interfecat intus
 Ductibus, ut quadruplex hinc dividat Ambitus Hortos.
 Immensi hæc sumptus Burghesia Villa (per aures
 Quas ingens haud Nomen iit?) Quid Thessala Tempe,
 Quid vel pensilibus celebrem Babylona Viretis,
 Septa vel Alcinoi, cultive Arbusta Lycæi,
 Quidve Hortos Luculle tuos, vel Cæsaris Umbras,
 Vel tua Sallusti, Ætas hæc, Viridaria quærat?
 Pascere deliciis animos nam quidquid amœnis
 Usquam olim potuit, nobis Burghesia præstant
 Una simul Tempe. Nos hic porrecta Viarum
 Exhilarat longe series: hic tonsilis Arbor
 Mirificis deducta modis; & ab æstibus Umbræ
 Tutamen; fruticum varioq; e germine Silvæ,
 Aucupibus notæ sedes; & amabile Nymphis
 Hospitium, Nemora: hic virides vel tempore brumæ
 Colliculi, varium turmas ubi pabula cernas
 Carpere Quadrupedum: hic tonsis Topiaria myrtis

More

BURGHESIAE LIB. I.

5

More peregrino; jucundaque munera Veris;
Et late Assyriis halantes fructibus auræ
Dulcius: hinc passim ferientes æthera Fontes
Jugiter; & miris ejectæ lusibus Undæ.
Hinc multa in Caveis Ales colludit ahenis;
Squamigerumque genus Piscinis innatat amplis.
Miranda hinc Pario videas e marmore Signa,
Hinc Ædes, quales ætas non vidit Avorum.

JAM propè, magnificas immoto lumine Portas
Cernebam Villæ, positum ratus esse Triumphis
Arcum aliquem: tanta est sinuato fornice moles!
Aspicias innixum Foribus, Dux inquit, avitum
(Excubiis fervet ceu credita Septa) * Draconem?
Hinc habeas, reparata isthic Viridaria Lixi,
Quæ quondam Hesperidas fama est coluisse Sorores.
Jam tum, germani cum barbara fugit Atlantis
Littora, & Ausonias petiit vagus Hesperus oras,
Hortorum cultum veteres docuere Latinos,
Credo equidem, profugæ expulso cum Patre Puellæ.
Delicias Hortis at sedula dextra Minorum
Addidit, & longe sumptus auxere profusi.

Dum parat hinc Ductor præclara exempla Quiritum
Subdere, versato panduntur cardine Portæ,
Atque prior Villæ mihi se cultissimus offert
Ambitus. Ecce ingens primo se in limine Circus
Objicit, hinc illinc Platani cui desuper umbras
Sufficiunt, quem Laurus obit circumstita densis
Frondebis, & vario interfecta subinde recessu,
Ordine ubi alterno videas simulacra dearum,
Et Tiburtino constructa sedilia saxo.
Turrita hinc fulget divum Berecynthia mater,
Ac Populi mores imitata * Camæna Theatris,
Et spicis redimita Ceres; at Gorgonis hydros
Inde agitat Pallas, teretisque foramine buxi
Euterpe canit, atque Erato. Ceu Terminus, astat
Nympha utrinque illic; plenis hinc Flora canistris,

A 3

* Unū ex In-
signibus stem-
matis Bur-
ghesiorum.

HESPERI-
DES.
Primus Villæ
AMBITUS.

In primo
Villæ aditu
Circus am-
plissimus, ubi
haberi solet
equestris ex-
ercitatio.

Statuæ 6.
* Thalia

Statuæ 4. in
modum Ter-
minorum si-
ve Hermarum

Et

Et vetus Hortorum Genius : sua munera amicis
 Offert Hospitibus verno circumdata honore
 Illa caput ; gravibus præcinctus tempora pomis
 Aureola hic defert Hetruscæ pignora Citri .

Equestris
 exercitatio.

Hic, ubi (Ductor ait) vastum patet æquor *Arenæ*,
 Invieta Heroum Soboles, Burghesia Pubes,
 Excelsis animos jam nunc Natalibus æquans,
 Crescentes vires sibi Gymnade firmat equestri .
 Scilicet hic (tenero quanta est in pectore virtus !)
 Magnanimis insidit Equis generosa Juventus,
 Atque exultantes pressis moderatur habenis,
 Acris & imperii ad leges mira arte fatigat
 Dum jubet insultare solo, pedibusque choreas
 Plaudere composite alternis, dein carpere gyros
 Ad numerum, & mediostransversis gressibus orbes
 Findere, tum cursus alios, & inire recursus
 Inde alios: quales Dryadum de more caterva
 Exercet festiva choros, dum Pastor in umbra
 Septenis socianda canit modulamina Avenis .
 Ardua si cernas peragentes iussa feroces
 Naturâ Alipedes, gressus & rite moventes;
 Qui dorso sedeant, occulto noscere sensu
 Credas, atque onere eximio gestire superbos .

Tres Ambu-
 lationes seu
 Vix maximæ
 e Circo eque-
 stri ad Occi-
 dentem, ad
 Orientem, ad
 Septentriones

TERGEMINA egreditur vasto longissima Circo
 Semita, cui triplex mittit sua flamina Ventus
 Obvia . Qui lævâ occidua de littore surgit
 Hesperia, multo circumdat flore capillos,
 Et blando Septis aspirat leniter ore;
 Unde sonant placido culta hæc Arbusta susurro,
 Mitius & media fervent æstate calores .
 At qui dexter adest Phœbeo missus ab ortu,
 Arva quod Auroræ veniens Nabathæaque Regna
 Lambit, odorato perfusus viscera Amomo,
 Quacunque excurrit, jucundos efflat odores .
 Quin ipse Arctois Ventus qui prodit ab antris,
 Quanquam alibi crines glacie nivibusque rigentes

Quas-

Quasset, & annosas duro luctamine quercus
Decutiat, vulsisque trahat radicibus ornos,
Attamen hic (rerum dominæ seu molibus Urbis
Egregiis parcat, sive hæc Viridaria perfans,
Viribus ætutum positus, emolliat horrens
Ingenium) facili clemens immurmurat aurâ.

Obvia tergemino triplex en Tramite Virgo;
Hesperidum os habitumque gerens & nomina: certas
Quæque suas peragit diviso munere partes,
Conatusque suos, seriemque ex ordine rerum,
Quas hic Hortorum princeps habet Ambitus, ultrò
Explicat Hospitibus. Laudes ad sidera Callis
Jam mihi quæque sui certamine tollit amico,
Ancipitemque tenet multo discrimine mentem;
Quam primam per amœna ducem Viridaria sumam.

Quisquis es (ante alias jucundo ait ore, Favonî
Hesperethusa comes) nostros qui adveners Hortos,
Vulgarem haud præfers animum, nec numine divâm,
Ut reor, adverso vitali vesceris aura:

HESPERE-
THUSA

Si tibi per partes libet hos invisere Cultus,
Me duce carpe viam. Nostra hæc quam Semita Frontem
Ecce procul nacta est! quæ prisca ibi Signa refulgent!
Chæonias haud passa homini dare pabula Silvas

Via maxima
e Circo eque-
stri ad Occi-
dentem.

Quæ prima inventis Orbem ditavit aristis,
Primaque descriptis firmavit legibus Urbes,
Frontis habet dea sculpta latus; latus obtinet ausus
Sacrilega Cereris Quercum violare bipenni

Statuæ 3: in
prospectu.

Cetera.

Thessalus*, ulta famis rabie quem diva cruentæ.

* Brysichthon

At medium tenet ore truci manibusque revinctis
Mole ingens Parthus, Latio subducere ab Hoste
Quem fuga non potuit jactis post terga sagittis,
Agmina dum Pacori nimium bis Marte secundo
Effera* Ventidius fregit, * Ducis umbræq; adepti
Dum placuit Superis ut non erraret inulta.

* Ventidius
Bassus M. An-
tonii Legatus
* M. Crassi.

Jam Via si toto nostra hæc pulcherrima cursu
Cernitur, en lævâ ut Muri latus obtegit alti

Delâ

8 V I L L Æ

Delphica perpetuè foliis viridantibus Arbor !
 Parte alia nexis ceu recto en agmine virgis
 Lentiscus densata , comas & tonsa perennes ,
 Adverso ut Muro surgit velut æmula ! Postis
 Calle vides medio , sinuatis frondibus , Arcum ?

Via minor
 dextrorsum
 longissime ex-
 currens .

Transversam longo cernas excurrere tractu
 Inde Viam ad Boream , quam tegmine adumbrat opaco
 Multa llex , junctis sublimi e vertice ramis
 Sponte sua : nempe hinc Arti consentit amicæ ,
 Atque libens genio indulget Natura , Locorum .
 Extremo videas obiecti in limite Callis
 Trunca Alcibiadis (metuenda Laconibus) ora ,
 Invisæ bello steterant quo vindice Athenæ ,
 Exule conciderant . ejecto Patria Cive

Caput in-
 gens marmo-
 reum in pro-
 spectu .

* Triginta ,
 quorum om-
 nium imma-
 nis . Cria-
 tias .

Via maxi-
 ma deficiens
 ad dexteram .
 Urna in pro-
 spectu .

At pœnas ingrata dedit tot pressa * Tyrannis .

Vincula captivum religant ubi bellica Parthum ,

Hinc latus ad dextrum deflectit nostra meatum
 Semita , consedit quam denso ibi caudice utriusque
 Parvula Cupressus . Labentes excipit undas ,
 Prospectatque Viam Thermiseducta vetustis
 Urna ingens , dorso Alipedum suffulta duorum ,
 Erecta cervice tenus qui membra natantis

Squamea piscis habent : pulsus sua regna procellis
 Siquando libuit curru pervadere , tales
 Supremum Oceani vexere per æquora Regem .

Hippodro-
 mus .

Flexa ineunte Viâ , vallatum segmine acerno
 Hippodromi spatium videas : quale Elidis arvo
 Curriculum metasse ferunt uno ætheris haustu
 Currentem Alciden . vetus extulit Hellas in astra
 Id Stadium , & decorata suis Pentathla Coronis .

Exercitatio-
 nes equestres
 in Hippodro-
 mo .

De more hinc Cursus (visu mirabile) Equorum
 Ad metas initus volucres rapidissimus auras
 Provocat : appensos districta hinc cuspide circlos
 Figit Eques ; simulacra ciens dein ludicra belli ,
 Thracis in effigiem vel robore fertur acuto ,
 Atque caput , ceu victor ovans , extollit adeptum ;

Vel

Vel celer obductum squamis in Pectus ahenis
 Involat ; atque hastam ficto perfringit in Hoste ;
 Vel demum jaculis , ignitz ac fulmine glandis ,
 Præteriens certo Clypeum transverberat ictu .
 Haud equidem priscos optarim visere cursus ,
 Aut veras imitata Equitum certamina pugnæ ,
 Quæ vel Olympiaco celebravit Græcia Patri ,
 Vel pius Æneas Aulâ susceptus Acestæ
 Manibus Anchisæ Siculo devovit in oris .

CALLE suo ast Euro comitata Arethusa, per Hortos
 Prima mihi dux esse velit . Tua lumina judex
 Advertas huc, Hospes, ait : plano æquore, vasto
 Currículo, & stadiis prolato limite binis ,
 Aspice, ut ante alias invitet Semita gressus
 Nostra tuos ! Celso en dextrâ munimine vallat
 Obtectus Lauro Paries ; en agmine denso ,
 Parte alla, directâ manu Lentiscus obumbrat
 Fronde Viam tonsa . Passim permixta virentes
 Germina Lentiscos una dum lege sequuntur ,
 Miranda hinc oritur tam longo Tramite Sepes ;
 Quam tamen egrediens , Arcu frondente, Viarum
 Bis dirimit cursus . geminis umbracula texit
 Callibus ex alto complexis frondibus Ilex .

Aspice (longinqui fugiant ni lumina Fines)
 Quæ procul aspectent nostrum Fastigia Callem !
 Magnificos cernis Postes ? innititur ulmo
 Hic trunca Liber, cæsæ dum pelle superbus
 Tigridis , invisitos primæva ætate lacertos
 Ostentat, Phrygas & Syrios Indosque subactos
 Ceu memorans : validam sed mox domitura juventam,
 Ingenio tenebras mox offusura nitenti
 Ebrietas . illic venatrix Delia vires
 Plusquam fœmineas agitât , dum missile vibrat
 Vel citimas tutata Fores , vel bella Draconum
 Sedatura, videt quos celso e Posteminaces .

Egrediens nostro quâ primus ab æquore Trames

Ex-

ARETHUSA

Via maxima
 e Circo eque-
 stri ad Orien-
 tem .

Due viæ mî-
 nores fini-
 strorsum lon-
 gissimè excu-
 rentes .

Statuæ 2. in
 prospectu .

Prima Via
minor ad si-
nistram ex-
currens, in-
qua duo Cir-
ci.

* Hylam.

Excurrit lavâ, bini pulcherrima Circi
Ornamenta offert. geminos ibi sidera Fontes
Videris, invita rerum vel Matre, petentes.
Isidis Ascanio progener Flumine amores,
Herculis & * Comitum muliebri fraude sub imas
Corruptum Fluvij sedes, animosque pudici
Hinc refugos Pueri, ac superas nitentis ad auras,
Fontibus esse canant alii salientibus Ortum.
Ex alto quæsitâ Jugo primordia lymphis
Hinc procul, atque Tubis deducta Fluenta sepultis,
Quin & pensilibus devector meatibus Unda,
Romuleos celebrant ventura in sæcula sumptus.

Primi Circi
ornamenta.

Circus ubi primus, vastum confurgit in orbem
Hic Lacus excelsi clausus ceu littoris orâ:
Ingens elato residet fulcimine Concha
E medio subvector Lacu, qua nititur alte
Mole minus Labrum. Depressa canalibus imis
Hactenus, erumpens (quæ nunc datur exitus) urget
Mirificis æquare altos conatibus ortus
Ceu memor Unda suos (illustris discite Mentis,
Cum tales addant stimulos Natalia lymphis)
Dein sparsim huc illuc jucundo lapsa fragore
Depluit, inque sinus amplæ suscepta Lacunæ
Haud secus exultat, quàm cum ferventis Aheni
Clausa sinu tumidis æstu furit excita bullis.

Statuæ 12.

Marmoreæ Sedes, duodenaque Signa coronant,
Et Platani circum frondoso tegmine obumbrant
Rite locum. Hic gestans humeris horrenda Leonis
Tergora & armatus nodoso Robore dextram,
Eminet Alcides, qualis vel Monstra peremit,
Vel rediit Phlegra defenso victor Olympo
Palladis auspiciis. instructa sed ægide & hastâ
Non procul ipsa dea est, tibi quæ pro talibus ausis;
Ut reor, Alcide, clari monumenta Trophæi
Hic statuit Platanos; Persæ nam Regis amore
Blatæ nimium, visæ præferre superbo

Ver-

Vertice Titanas. reparata en fulmina subdit
 Jupiter ipse tibi: sonitus licet arte Typhœa
 Sopierit Phœbus, clausoque redemerit Antro
 Tela Patris, tamen ipse tuum decus omne Triumph
 Esse jubet: lætus calamis tibi plaudit ovari
 Pan deus Arcadiæ: patrio Tiberinides Amne
 Plausibus excitæ festinavere Sorores:
 Quin tibi cœlicolûm latices Puer ipse Tonantis
 Temperat ambrosios. at si direptor ab Hortis
 Hesperidum forte huc redeas (nam Poma rapaci
 Aurea fers lævâ) percusso Mala Dracone
 Hinc quoque rapturus, sacro tibi Jupiter igne
 Obstet, & arcipotens socia cum Pallade Phœbus.

Alter ubi Circus, similis Lacus eminet alto
 Hic etiam inclusus ceu littore: Labra perennem
 Hic paria excipiunt labentem leniter imbrem.
 Ordine Signa pari substant. Hic visa peremptum
 Flere Thetis Natum mœstissima mater Achillem:
 Infelix! totum quod non immerferit undis
 Infantem stygiis, seu quod, Lycomedis Alumnas
 Inter, bello aptum Scyros male texerit, Arma
 Dum vafer exposuit coram mercator Ulysses.
 Hic tamen est aliquod solamen nacla doloris,
 Dum videt anguiferum (tibi, Phœbe, Coronide natum) * Æsculapiû.
 Stare * Virum propius, venatricemque Dianam:
 Quippe subit, Triviæ precibus, revocatus ab Orco
 Hippolytus mira arte Senis, licet avia raptus
 Per nemora, & pavidam cursu discerptus equorum.
 Spes inde exoritur. Miseræ sed vota Parentis
 Irrita: nam sævis infensum numen Achivis
 Cypris * adest: hæc si Thetidi adversata precanti,
 Nequidquam præsens vel numine Pallas amico
 Pelidæ vitam imploret. Sub corde furentem
 Attenta, superest, ut leniat aure dolorem
 Ægra Patens, dum Calliope & Polyhymnia lætum
 Fundere visâ melos. quin exercere choreas

AlteriusCirci
 ornamen-
 ta.

Statuæ 12.

Venus.

Cum

Cum Faunis visæ circa pede Najades udo ;

Altera Via-
minor ad fi-
nistræ ex-
currens .

* Cryptopor-
ticus magnifi-
ca .

* Crypta vi-
naria admira-
bilis .

At verò alterius quasi limine Callis in ipso
Se Spatium (tanti laus hæc non infima Septi)

Explicat in gyrum , * Moles ubi nixa columnis

Surgit ab effossa circum tellure ; coronat

Hanc Vallo similis Paries , quem nexibus ultrò

Perpetuis Hedera obducit bene fida Lyzo :

Namque caua subter testudine * Regia Bacchi

Conditur hic alte . vinclis & carcere Ventos

(Vim veritus nimiam) premeret dum Jupiter olim ,

Crediderim haud tantis fremuisse inclusa Cavernis

Æolium contra luctantia Flamina Regem .

Huc quondam Bacchus Nyfa concessit ab alta ,

Quòd jam Nysæos exhausserit ille liquores ,

Et plures huc Rura vehant Burghesia, Tellus

Et quales haud prisca tulit . quid Massica Patres ,

Cæcuba, Setinosve cados, laticesve Calenos ,

Vel Surrentinis domitas in Collibus uvas ,

Vel Bibulo celebrent quid Consule pressa Falerna ?

Adverso recubans antro captivus Hydaspes

Fundit aquas, placido sed murmure lympa soporem

* Baccho . Dulcius ut * Bromio invitet, partosque Triumphos

Per somnum objiciat . Non dedignata Recessum

Numina Priscorum : hæc altæ sub fornice Molis

Ebria depictis videas accumbere Mensis ,

* Ganymede-
des . Dum Nomentanum, secluso Nectare, vinum

Largius ex Ida raptus * Pincerna ministrat ,

Et potare jubent aptantes organa Musæ

Carminibus . Duplices, adverso pectore, Limen

Tutantur Sphinges, bene poti qualia Vates

Somnia commenti . Sublimibus undique ramis

Circumeunt Platani, Baccho indignante; feraces

Quippe velit vites succrescere Gurgēs ubique .

ÆGLE .

MAJOR at Hesperidum, Boreas cui militat, Ægle

Jure suo petit esse ducem . nec cedere Ventis ,

Insolitus vinci, Boreas velit: æquora pugnās

Jo-

Joniam arctoo novere a Flamine gestas,
Novere Hyrcanæ nutantia culmina Silvæ.

Hæc Via te demum, nostrarum pace Sororum
(Ægle ait) excipiat, magnis quæ Postibus ampla
Objacet Hortorum, stadiis metata duobus,
Qua simul & media Rerum discernitur ordo.
Dum sibi deposcunt avido certamine palmam,
Quidquid habent cultûs tibi jam retulere Sorores;
Jamq; aure hausisti, præsens quæ cernere posses.
Mecum iter instituas: cuncta uno e Tramite cernes.

En Via ut Aonio sepitur Germine! ab alto
En ut detonsæ vallatur frondibus Ulmi!
At sepe vallumque Viæ transversa meantes
Tergeminæ findunt. quæ prima avertit utrinque
Et quæ tertia iter, vibrata incendia luce
Solis ab æstiva frondente sub Illice ludit:
At medius cœlo Trames discurrit aperto,
Quem nostro similem conscepit Apollinis Arbos,
Et vallant Ulmi. Stadio subsiste peracto
Hic, ubi non dispar se bina hæc Semita findit,
Atque ubi quadrifido sese explicat 1 Area gyro:
Apta loco, sedesque imitantia marmora circum
Aspice, & Hospitibus simul alta Umbracula fessis
Laurea, luxuriam belle præcisa comarum.
Quos æernis parios astare sedilibus 2 Hermas,
Innumeros tota hac videas regione Vireti.
Evocat Auroræ croceos quæ Lucifer ignes,
Ecce procul qualis confurgit in æthera 3 Moles!
Hoc jam Prospectu palmam sibi Callis ab uno
Vendicet hic jure ante alios, Domus ampla nitore
Dum tanto effulget, quanto vix Regia Solis
Pro Vatum ingenio quantumvis alta columnis,
Et quamvis auro, ignivomis & clara pyropis.
Hæc Charitum commissa Choro nitidissima Sedes,
Ut prisca unanimes Operum miracula servant,
Ornatumque tibi tueantur, Roma, Sorores,

Via maxima e Circo
equestri ad se
pentriones.

Tres Viæ ab
Oriente ad Occi-
dentem. Viam ma-
ximam interse-
cantes.

Prima, &
tertia Via
Illicibus te-
sta.

Via secunda,
seu media,
aperta, & Viæ
maximæ omni-
nino similis.

1 Circus in
medio hoc
Villæ Ambitu,
ubi duæ
principes

Viæ se invicem
secant.

2 Statu. 8.
in modum

Terminorum
Nymphas &
Satyros ore

tantum eoque
pulcherrimo
referentes.

3 Magnificen-
tissima Domus
in prospectu ab Ori-
ente.

Et,

Et, tua ab extremis adeunt qui maxima Terris
Mœnia, ut Hospitibus veterum clarissima Rerum
(Burghesiis sedet hoc Animis) monimenta revelent.
Lumina ut alliciunt mira hæc spectacula! mentem
Sed quæ detineant, postrema hæc Limina sunt.

Æsculapii
Statua pul-
cherrima in
prospectu ab
Occid.
*Hippolytum

Flecte, age, nunc avidas acies quæ mergitur alto
Delius Oceano. Longæva ætate Magistrum
Aspice, quem perhibent artes docuisse medendi.
Quod Triviæ * Puerum infernis revocarit ab umbris;
Ignibus ipse Jovis stygias detrusus ad undas
Ætherei haud potuit medicari fulminis ictum.
Implicat en Baculum spiris ingentibus Anguis,
Quem lata Ausonias Epidauro evehit ad Arces
Romulidum Classis: Tiberina sit Insula testis,
Olim ubi sacra (nefas!) Angui stetit Ara. salutem
Heu! quondam e stygiis quæsisisti, o Roma, venenis.

Moles am-
plissima in-
prospectu a
Septentrion.
ubi immensa
& horrenda
hominis fa-
cies e saxo
Tiburtino pe-
rennes ex ore
aquis eje-
ctans in mo-
dum inflari
Vell.

At nos ingentis species vocat horrida Monstri,
Quod, velut emergens collo tenuis, exerit amplo
Os immane specu, & vasta dum fronte superne
Prominet, en nostrum aspectat pro limite Callem.
Non adeo informem ætænos habitasse recessus
Te, Polypheme, reor, dapibusque; expleſſe cruentis
Ingluviem. Capiti summo pro crinibus hærent
Marmorei sentes arreſta cuspide; ſulcis
Ruga arat immenſis amplæ quaſi jugera frontis;
Aures oblongo tolluntur acumine; rupes
Scabra, ſupercilium; ſpeluncis abdita vaſtis
Lumina; proſtantes devexa cacumina tollunt,
Qualis Athos, nares; ſaleb-roſo aſperrima mento
Propendet barba, atque udo viret obſita muſco;
Os hiat horrendum, quali vix gurgite fluctus
Abſorbet Siculos, vomit inde Charybdis in auras;
Jugiter hac oris ructante voragine, lato
Penſilis effluvio, ceu vitrea carbaſus, unda
Exilit; hinc rauco ſubjecta Lacuna fragore;
Murmurat, & late madet icta aſpergine tellus.

Præ-

Præruptæ cautes, ingentia viscera montis,
 Hinc atque hinc pendent: scopulis haud talibus æquor
 Actas per Libycum venti impingere carinas.
 Adversa inferius cernas utrinque latebris
 Ora exertantes, undas efflare Dracones,
 Et medio Tiberim placide recubare sub antro,
 Qui rigat effusâ Septa hæc lætissimus urnâ,
 Dum videt antiquis nostros haud cedere Cultus,
 Atque suam agnoscit, Rerum hac in imagine, Romam.

Nomine quæ augusta, at melius candore pudici
 Pectoris effulges alto de vertice Molis,
 Haud trepidas, faciemq; horres, Octavia, Monstri?
 Omine sed tristi infelix sociata Neroni,
 Dein fato meliore toris ejecta nefandis,
 Tutior hic resides, Pestem averfata cruentam,
 Deteriusque nefas. jam se, tibi subdita, sistit
 Auxiliumque parat custos en fulminis Ales.

Octaviæ Au-
 gustæ mar-
 moreum Ca-
 pus in Molis
 apice colles-
 satum.

Nostra hæc progreditur quàm longo Semita cursu,
 Ad dextrum duodena latus, duodenaque lævum
 Arbusta in quadrum serie distincta Viarum,
 Hospes, habes, tonsq; istic circumdata buxo,
 Illic junipero, lato hic, ibi virgine lauro.
 Ad dextram quæ Septa vides (si Tramite ad Arcton
 Hoc pergas) Abies procero en stipite complet
 Ad certos instructa modos; quali ordine Ductor
 Explicat armatas Acies vasto æquore campi,
 Dum pugnae horrifonum late dat buccina signum,
 Acribus & stimulis urget dum pectora Mavors.
 Sed latere ab lævo quæ Septa tueris, opaco
 Aeris en Pinus ramorum vertice inumbrant.
 Ordinibus metata suis simul ipsa tuentes
 Ut recedant Pineta oculos! sive agmina rhombos
 Qualibet arborea effingant, seu rite Tabellas
 Assimulent, Pubes ubi milite pugnat eburno,
 Quærit & adverso effugium præcludere Regi.
 Concedant enata jugis Arbusta Cytori;

Quæ-

Quæq; occulta Jovi dederant cunabula , Pinus ;
 Et saltus , Alburne , tui ; celebrisque Dianæ
 Lucus Aricinæ ; sacrataque Silva , Latino
 Edita ubi quondam divini oracula Fauni .

In fine Viæ
 maximæ Viæ
 mirabilis ad
 Occidentem

Ante Lacum , Monstro ejectas qui suscipit undas ,
 Siste gradum : hinc Solem videas qua parte cadentem ,
 En facies miranda Viæ ! quæ , lumine aperto
 Desuper , Illicibus stipatur utrinque subactis
 Mirifice ad numeros : denso nempe agmine ramos
 Implicitæ , viridesque comas recto ordine tonsæ
 Objiciunt oculis speciem , pendentia Tectis
 Qualem Aulææ solent succo perfusa virenti .

In fine Viæ
 maximæ Viæ
 lenitet acci-
 vis ad Orien-
 tem.

Longius it Callis quæ Sol emergit ab undis
 Mane novo : hinc illinc nexis densissima virgis
 Tu comitaris iter , simili digestaque ritu
 Tu quoque suspensos fingis , Lentisce , Tapetas .
 Ecce Viæ aspectant eursum , Postesque tuentur

Statuæ 2. pul-
 cherrimæ in
 prospectu ab
 Oriente.

E fronte extructos Phœbusq; Athletaque , magnos
 Visti animos jactare , suosque efferre triumphos .
 Horrendum telis a se Pythona preemptum
 Reginæ , haud verito numen Junonis & iras ,
 Commemorat Phœbus , cæsosque subinde Cyclopas
 Fulminis artifices , Patri famulata Tonanti
 Robora Monstrorum metuenda . Intercipit alter
 Plurælocuturum : Mediâ mortalis Arenâ
 Edidit hostiles manus hæc tot stragis acervos ,
 Quot sciderint tua plectra fides : lethoque Leonum
 Robora plura dedi , quàm paveris exul ab astris
 Olim tu pecudes : vicina hæc Mœnia testor .

Cultissima
 Silvula ca-
 piendis avi-
 bus accom-
 modata. Vul-
 go *Ragnaja*.

Phœbeos Callis quàm longe excurrit ad Ortus ,
 Ecce , Hospes , lævâ virgulta undantia late .
 Mespilus hic , lotos , coryli , viburna , genistæ ,
 Arbutus , intexunt densato caudice Silvam ;
 Pervia quæ tamen ut pateat , septena recurset
 Semita per Frutices tenui longissima ductu ,
 Transversisque viis apte intersecta . dolosas

Am-

Ambages ne forte putes, industrius olim
 Quales, ut fama est, Cretâ molitus in alta
 Dædalus; insidiæ neque enim mortalibus ullæ
 Hic posita: solis avibus parat ista receptis
 Silva dolos, alte suspensa ubi retia cernis
 Non secus, ac mira ceu ductas arte (Minervæ
 Æmula adhuc) tenues suspendit Aranea telas,
 Captet ut errantes, sua dulcia pabula, muscas.

Undisoni linquens jam saxa immania Monstri,
 Rursus hyperboreas vestigia dirige ad Arctos,
 Villæ intermediis comes it quæ Semita Muris.
 Angulus haud procul excipiat. Qui culmina Postis
 Illustras adversa, caput velamine, Cæsar,
 Quid tegis insolito? nunquid dum Curia sicas
 In te adigit, patrioque madet dum sanguine Brutus,
 Ne tua flagitio fœdentur lumina tanto,
 Et decus ut serves multo dum corruiis ictu,
 Cæsareum Trabæz juvat os obnubere limbo?

Ad lævam, efficti velut ingens prominet Antri
 Exeso * facies compacta e pumice: ab imo
 Limine pertenuem vibrat siphunculus undam,
 Quæ saliens arcum leni cum murmure lambit.
 Hinc flexum (acclivis quò te Via ducit) ad oras
 Perge iter eoas quàm longo Silva meatu
 Progreditur dextrâ. nec longi tædia Callis
 Hic subeant animum, transverso ubi tramite aperta
 Silvula jucundo teneat tua lumina visu.
 Quòd venatricis nulla hîc violentia turbæ,
 Quòdque infesta canum rabies agitare quietos
 Nulla solet, tanquam cicures colludere passim
 Aspice, te coram, Lepores. Quin ipsa Volucrum
 Agmina conspicias frutices volitare per omnes,
 Carpere & arboreas, quæsitæ alimonia, baccas;
 At miserè insidiis mox irretita plagarum
 En pereunt, ullo non extricata labore.

Callis ubi fines, hîc sese en parva Theatri

B

Non procul
 ab illo Mon-
 stro alia Via
 recta prot n-
 ditur Septen-
 triones ver-
 sus tam lon-
 ge, quàm lata
 silvula ad dex-
 teram sita.

* Prospectus
 via, quæ hîc
 flexitur, &
 recta hinc O-
 rientem ver-
 sus tam lon-
 ge protendi-
 tur, quàm lœ-
 ga silvula ad
 dexteram sita.

Obji-

Via maxima
& omnium
pulcherrima,
quæ amplissi-
mæ Domus
Faciem præ-
tergrediens
Meridiæ ver-
sus excurrit
donec viæ ma-
ximæ conjun-
gatur, quæ a
Circo eque-
stri Orientem
versus pro-
greditur.

Platea ante
principem
Domus fa-
ciem.

* Aquilæ, &
Dracones.

Statuæ 6. cir-
cum Plateam
* Uxor M.
Antonini Pii
* Uxor M.
Aurelii.

* Via maxi-
ma, quam in-
ter Ulmos
excurrentem
vidimus dum
e medio hoc
Villæ Ambitu
magnifi-
cam Domum
prospicere-
mus.

* Parvula,
quædam hæc
Domus est,
sed itruçura
& ornamen-
tis exteriori-
bus admi-
randa.

Objicit effigies. sed qui nitor allicit, ante
Ne te detineat, quàm, verso lumine ad Austrum,
Semita te plano recreet pulcherrima tractu,
Semita, odoratis quam frondibus aurea Malus
Inde ornat, dulce hinc redolentia Germina Pindi:
Hæc Via præcellsum Villæ dum possidet æquor,
Hinc luce & pura ante alias perfunditur aurâ.
Quin & magnificas dum præterlabitur Ædes,
Immensum sortita decus. Si hoc Tramite pergas,
Digesta ordinibus videas Laureta quaternis,
Unde Domus propior jucundos haurit odores.
Attamen augusti Facies ubi mira refulget
Liminis, Aonidum late Virgulta recedunt,
Et simul hic vastæ spatium declive Plateæ
Sese aperit; spatiumq; obeunt munimina circum
Marmorea exiguis belle suffulta columnis:
Addidit & patriâ de rupe sedilia Tibur:
Ornatumq; augent * Insignia Gentis avita
Marginibus passim. quin & spirantia Signa
Circumstant, * Faustina Parens, & * Nata, superbis
Insignes Thalamis, Cererem mentitaque sacro
Veri uxor Lucilla Peplo, & vittata Sacerdos:
Mœsta Ceres lethæum istic gerit ipsa Papaver;
Atque eadem inventas illic ostentat Aristas.
Egreditur Plateâ medius quâ * Callis, utrinque
Monstrorum e linguis placido fluit unda susurro:
Nec præcul hinc Pueros cernas insidere dorso
Delphinum, patulis qui ejectione naribus undas
More suo: haud aliter vectavit Ariona Delphin
Ereptum insidiis, posuitque in littore tutum
Perionat æquoreis ubi Tænaris ora procellis.

Jam velut exigui species lustranda Theatri
Objicitur. dextrâ surgentes aspice parva
Mole * Ædes, nitidæ sed Frontis luce nitentes
Non parva. En vigilum assiduis protecta Draconum
Excubiis, gemina nec non Jovis Alite, servat

Limi-

Limina Gorgoneos agitat quæ Diva colubros:
 Nempe Loco infidias metuit, dum Vellere circum
 Aspicit Heroum clarissima Nomina rapto.
 En Minyz; * Æsonides, Orpheus, cum Castore Pollux,
 Et qui sunt comites alii? Tot adire pericla
 Quæ causa impulerit Juvenes, atq; Æsone natum
 Ante alios, jam nota tibi. Percussus amore
 Jam quisq; ingenti laudum, percussus Iason,
 Aripedes Tauros efflantes naribus ignem,
 Et formidandum Mavortis in Æde Chelydrum
 Aggreditur, villis radiantia Vellera fulvis
 Colchide Rapturus. Pelias sed Iasona Tutor
 Ad certam mittit per dura pericula mortem,
 Hæredi rapiat quod Thessala Regna perempto.
 Væ tibi! ni flagrans Medea Cupidinis igne,
 Æsonide, ferat artis opem, qua vulnere ab hoste
 Lædaris nullo, domitos qua mittere Tauros
 Sub juga, & insomnem valeas sopire Draconem.
 Ast hic nulla juvent lethæo gramina succo,
 Carmina nulla juvent horrendis edita verbis,
 Nullaque vim superet magicis Ætias armis
 Hic, ubi saxificam majus quatit Ægida * Numen.
 Hactenus Hesperides. Circum dum Signa tuemur,
 Panditur interea claustris hic Ambitus (umbras,
 Phosphore, quæ pellis) stridentibus alter ahenis.

Plurima
 circum He-
 roum Capita
 in ædiculis,
 huic quasi
 Theatridio
 ornamenta.
 * Iason Æso-
 nis filius.

* Pallas.

V I L L Æ B U R G H E S I Æ

Liber Secundus.

FLORA.

T plusquam mortale decus de limine parvæ
Ecce Domûs exit, violis ornata rosisque
Nympha caput, Babylonis acus quod sedula
pinxit

Florifero velata Peplo, redolentia Veris
Dona gerens manibus, calathis & Lilia plenis,
Ore dea incessuque patens; sicq; excipit ultrò:
Hospes amice, manu Viridaria culta Sororum
Visere cui placitum, jam nunc succedere, noster
Quod labor excoluit, ne dedignere Vireto.
Quot numerem Heroas, Procerumq; ingentia dicam
Nomina, qui attoniti nostros videre labores!
Chloris ego; at veteres Floram dixere Latini.
Hic, mihi dotales Zephyrus quas tradidit olim,
Veris opes videas. Fluctus pertæsa sonantes
Æquoris occidui, variis peregrina Viretis
Intuleram cultus, Latias migrare sub Arces
Cum libuit tandem. Celebres Sallustius Hortos,
Mæcenasque dedit nobis, & Agrippa, colendos,
Lucullus, Cæsarque dedit. Sed tempore primo
Mente rudis, quantum conari industria posset
Haud noram: lapsis me ipsâ prudentior annis
Mirum quanta meis rerum miracula Septis
Addiderim! specie varium quàm Germen ab una!
Quàm varie inspersos uno de semine Flores!
Quid quòd delicias æterno Vere perennes
Artis ope instauro? Duplici quæ hîc ordine * Climax
Discurrit longe, gradibus constructa quaternis,

Haud

* Dux veluti
Scalæ in lon-
gum extru-
ctæ, quarum
lōgissimi gra-
dus quaterni
Vasa florife-
ra sustinent
singulis An-
ni temporibus
commu-
tata.

Haud fallax tibi testis erit. Mutata recurfu
 Temporis alterno hinc, Hospes, mea munera longae
 Agminibus cernas, nitidis commissa Labellis.
 Et quoniam non una parit simul omnia Tellus,
 Quos tepidum spirare vides e limine * Ventos
 Providus Hesperii Zephyrus dimisit ab antris
 Uxori famulos, variis ut semina ab oris
 Ocyus huc veherent. Ergo undique Veris honores
 Dilecti simul hinc, quales nec florida Praesti
 Septa tulere olim, molles nec Adonidis Horti;
 Et quales nec Hymettus api, nec Sicelis Hybla
 Praebuit. Hinc cernas, quos nutrit Iberia Flores,
 Gallica quos Regio, quos Flandria, & Indicus orbis,
 Et Numidum tellus, Syriisq; habitata Colonis
 Littora, quos Persis, quos & Peruvia dives
 Nutrit odoriferos. Videas lectissima Odorum
 Germina sanguineo veluti percussa flagello,
 Vel Phrygiis acubus ceu picta, vel aemula flammis,
 Vel Scythicas imitata nives. dum tota fatigat
 Natura ingenium, referat quae lingua colores,
 Caryophylle, tuos? Faciem, Narcisse, decoram
 Vere novo tu belle aperis, tu tempore brumae,
 Tu, quando urit agros aestas, sed missus ab Indis;
 Te simul Autumno, qualem Japonia, Tellus
 Nostra videt. Varium praefers, Hyacinthe, nitorem
 Tu quoque versicolor; nam saepe aut caeruleus aequas
 Aethera, vel puris certas candore pruinis,
 Alba vel ora geris dubio suffusa rubore
 Multiplici clarus folio. Simul ipsa refulges
 Ut varia, Anemone! quam frustra imitata, laborem
 Impendat Pictura suum! non ipsa tot haustis
 Sole ex adverso miranda coloribus Iris
 Tam pulchras aequet species. Ranuncule, quondam
 Jure tibi licuit Florum concedere nulli.
 Gloria nunc prima Hortorum est, mea maxima cura
 Flosculus externo Mogoris de nomine dictus,

* Ventorum
imagines
plasmate.

Caryophyl-
lus.

Narcissus.

Hyacinthus

Anemone.

Ranunculus.

Mogoriana.

Flos nive candidior, Gesmino haud major Ibero,
 Pinguior at foliis, quo non jucundior ullus
 Sit flores inter. Quæ vis hunc insita odore
 Imbuerit tanto, expediam; sed mente sub ima
 Conde arcana, suum rapiant ne sidera partum.
 Cum Jovis ad mensas casu prolapsa repenti
 Ætherei laticem fudisset Nectaris Hebe,
 Litus in Eoum guttarum decedit imber,
 Forte ubi Seminibus mea cura parabat alendis
 Putre solum. nares ut vis implevit odoris
 Insolita, ambrosio glebas humore madentes
 Colligere est visum. quo sum non usa fovendis
 Ingenio? traxere meos sed multa labores
 Sæcula susceptos frustra. tentamine tandem
 Vicimus assiduo. cœlesti e Nectare Flores
 Ecce novos. Seris misisse hæc Germina sæclis
 Fata reor, decorare sinus ut, candida, posses,
 Burghesio quæcunque Viro sociabere, Virgo,
 Felix o Virgo, Thalamis non invida Regum!
 Texere quas Capiti jam nunc e Flore corollas
 Virgineo meditor, quibus & præcingere Tædas
 Fasciculis, fertisque Toros redimire jugales!

At si Pleiadum signa, & nimbosus Orion,
 Imbriferæque Hyades pluvias, aut grandinis ictus
 Æthere portendant atro, si Phœbus ab Axe
 Torqueat igniuomo radios, tum Vela recurvis
 Fornicis in morem virgis aptata, citisque
 Omnia vertibulis simul ocyus acta, furentes
 Nimborum ac Solis defendunt Floribus iras.

Tempore dein certo, Areolis utrinque subactis,
 Margine quas belle circum mea dextera clausit,
 Surgentes videas amaranthos, belidas, irin,
 Florem Helenæ, tulipas, cyanos, delphinia, calthas.

Hic, ubi floriferi tractum discriminat Horti
 Cella duplex medium, tenuiq; ubi texta metallo
 Alituum ingentes obducunt Retia Sedes,

*Duplex A-
 viazium &
 structura &
 magnificen-
 tia admira-
 dum.

Com-

Communi vitæ sociatas lege Columbas
 Aspice Turturibus. nullo cùm parta labore
 Hic alimenta habeant, undasq; e Fonte perennes,
 Cùm Paries depicta intus viridaria, silvas,
 Et volucrium referat genus omne, haud aere malint
 Liberiore frui. Cellas quæ prisca Quiritum
 Ora foris decorent, Fasces, & laurea dicant
 Serta tibi; geminasque voces quo nomine Divas,
 Te fruges doceant, te præpetis arcus Amoris.
 En summa hic Aries ornat fastigia Postis,
 Marmorei pretio qui Velleris æquat opimas
 Illius exuvias, quo jam vectore per undas
 Colchica (perfugium quærens) ad littora Phryxus
 Appulit incolumis: solvens dein vota Gradivo,
 Aurea (sic perhibent) suspendit Vellera Luco.

Statuæ 6.
 Veterum Ca-
 pita marmo-
 rea 17.

Aries e pario
 marmore ex-
 tans admira-
 bili arte per-
 fectus.

Post Avium sedes Horti procedit amœni
 Curriculum, augusti donec fundamina Testi
 Excipiant. Ea quondam animo defixa sedebant
 Vota meo, ut lucem properaret Phosphorus alam
 Reddere, qua tandem optaret Burghesius Heros
 Edibus hisce locum. certas hic figere sedes
 Quippe animo stabat, siquo cumulare nitore
 Hæc possem Testa, & lateri decus addere utrique.
 Nempe loca hæc quoties, Hortos in culmine Pinci
 Dum colerem Luculle tuos, mihi Phœbus ab alto
 Præscius ostendit Tumulo, cecinitque futurum,
 Ut, quando Imperium Romana Potentia Cœlo
 Æquaret, Magno sub Præside surgeret olim
 Hinc e dumetis Species cultissima rerum!
 Parte hac Hortorum solis mea Germina passim
 Areolis mandata vides. Granadilla, chamiris,
 Hesperides, calamintha, rosæ, cyclaminus, anonis,
 Leucoia, hic vicibus florent, & lilia, certis.

Quæ regit ignipedum medio sublimis equorum
 Phœbus iter Cœlo, similem Domus ampla Vireti
 Prospectat late faciem. Mea Pignora cernas

Hic etiam innumero circumdata margine, amellum,
Horminum, phlogas, anthemidas, tanaceta, thryallin,
Aphodelon, clytien, adianta, sisymbria, lychnin,
Et florum quidquid toto Sol conspicit Orbe.

Aureolos quin ipsa meis dedit hospita regnis
En fetus Pomona suos. Ingentia servant
(Aspice) Labra Citros, Italas quas misit ad oras
Persarum Regio, Cretæ quas ora feracis,
Littus & Assyrium, Hesperia postremaque Tellus.
Caudice sed vasto, Muros prope, tollitur alte
Aurea Malorum series, hic carcere nullo
Radices cohibente vagas. Si torridus arva
Sirius incendat, felix hæc terra latratus
Non timet igniferos; multis nam jugiter unda
Fontibus exiliens urentes mitigat æstus,
Arboreasque fibras cæcis irrorat hiantes
Vecta canaliculis. Supremo in limite Septi
Quam videas Frontem! Miros industria lusus,
Et filicum circà nexos florumque maniplos
Quam pulchre inferuit! Bina sub imagine, Divam
Majestas illinc, ast hinc Romana refulget
Insita Consulibus; fœda qui e vomere dextrâ
Quantumvis, late Populis auxere subactis
Imperium, & longe Fasces vexere Latinos.
Sic fata ingenio mitissima Chloris amico est.

PAN.

PROTINUS in Lucos hinc me vocat alter amœnos

Secundus
Villæ AM-
BITUS.

Ambitus, hospitium Fauni, quem lusit amantem
In calamos. Syrinx olim mutata palustres;
Unde ille Arcadias cerâ conjunxit Avenas,
Et Silvas docuit dulces iterare querelas.

Platea an-
te alteram
Domus Fa-
ciem.

* Statuq; mo-
lis immensæ
in modum
Terminorū.

Sed prior ante Ædes quæ panditur Area, nostros
Alligat obtutus; humilis velut agmine denso
Hanc Cyparissus obit, celsisque subinde Cupressis
Interjecta Abies. Plenis genus omne canistris
Pomorum gestant primis immania * Monstra
Pixa locis; qualesi nimica ad Sidera nixi

(Ut

(Ut memorant) fratres congestis montibus olim
 Enceladus, Briareus, belli & pars magna Typhoeus.
 Dein tua, Terræ Orbem tranquilla pace fruentem
 Effigies, Auguste, gerit. Te Commode Signum
 Inde refert, seu cæca tuæ deliria mentis;
 Nam Jove te natum quod subditus Orbis adoret,
 Herculeam tractas, induto tegmine, Clavam.
 Parthicus haud longe. Verus jactare Triumphum
 Visus adhuc. sed tanta parem quæ Gloria lucem
 Ostendet vicina tibi, cui nescit Idume,
 Armenia, haud uno devictaque marte coronas.
 Dacia, Virtutumque ingens cui militat agmen,
 O Romæ Trajane Decus? Gladiator Arenâ
 Hinc velut in media pugnat; ferus inde laceffit
 Spartacus, ut quondam Romani Nominis hostis
 Erupit Capuâ. Quatiens hinc cymbala Faunus
 Athletis plaudit sannâ, nec sceptrâ, tuumque,
 Aureli, vultum majestatemque veretur.
 Ecce iterum Augusti faciem manus æmula finxit,
 Sed qualem Actiaco videre exterrita bello
 Agmina Nereidum, & qualem fugitiva Canopi
 Regina extimuit. Non hinc procul, arma gerentem
 Persea conspicio, truncata Gorgone lætum,
 Sed mage, quod scopulo astrictam subduxerit Orcæ.
 Faucibus Andromeden. Bis septem hic mole rotunda
 Stant Hydriæ ingentes, artis portenta figlinæ,
 Jam sedes, o Bacche, tuæ. Simulacra quaternæ
 Hic resident Sphingis serie puncta notarum,
 Ægyptus quas una legat: sed condidit Ætas
 Prisca sub hisce, reor, tricarum arcana figuris:
 Quodnam animal, primo quadrupes est mane, subinde
 Luce bipes media, pedibus dein vespere trinis.
 Incedit? dubios exolvâs, Œdipe, nodos.

At Plateæ e medio surgit Lacus, ordine circum
 Marginibus miro extructis. Quæ lympha perenni
 Tendere sublimis conatur in æthera nifu,

Statuæ de-
 cem pulcher-
 rimæ circum
 Plateam.

Antiquæ Hy-
 driæ 14. mo-
 lis ingentis.

Celeberrim-
 um Sphin-
 gis Enigma.

Fons magni-
 ficus in me-
 dia Platea

Defi-

Defilit in vastum Libyco de marmore Labrum ,
Unde Lacu excipitur leni delapsa sonore .

In Labrum attonito similis despectat, Imago
Ænea, Narcissus . formâ nimis ille decorus
Limpida dum sitiens avido bibit ore fluenta,
Os undâ referente, sui correptus amore,
Flos velut arescens, vesano exurit igne :
Ast ingens hinc, Flora, tuis laus addita regnis .

Parvum Lau-
retum ad u-
trumquePla-
teæ latus .
* In mediis
Lauretis .
* Quasi Te-
studo e vir-
gis ferreis .
In Laureto
ad dexterâ .

In Laureto
ad levam .

Via maxima
e Platea ad
Orientem in-
ter pulcher-
rimum Ili-
cum Nemus .

Areæ utrumque latus Phœbeæ Silvula Frondis

Excipit : * hic flexis alto curvamine virgis
E chalybe, & multa circum subeunte columnâ ,
Ceu * Tholos erigitur, media qui æstate ministrat
Fronde vel aonia, pictisve Tapetibus umbram .
Silvarum e medio digressis orbe quaternis
Meta viis, Satyrus maculosa tigride amictus ,
Luctantes Pueri, nitidum diademate Juno
Cincta caput, vivensque alterno tempore Pollux :
Dein puer Alcides superans jam viribus annos ,
Tela gerens Veneris Soboles, emersa lavacro
Mater Acidalio, & vibrans sua Jupiter arma .

Dum Plateâ egrediens Eoum tendere ad Orbem

Instituo, spatiosa meos en Semita gressus
Accipit, hinc illinc (vallo ceu septa virenti)
Illiceis ornata comis . Quâ Plaustra Bootes
Insequitur, mediumque premit quâ Phœbus Olympum,
Explicat egregius late se Lucus opacis
Consitus Illicibus, certis quas dextera sevit
Legibus, ut miras nativis adderet ordo
Delicias . Tantum sese quo Parrhasis olim
Jactavit Tellus, juvenum qui semper amores
Audiit, & calamos infantem Pana repertos ,
Haud tales Nymphis sufficit Manalus umbras .
Arcadios dudum pervasit Fama Recessus
Tam culti non vana Loci . jamq; Elidis Annem ,
Qui nullum alluerat quondam sine nomine Collem ,
Parrhasium lacrymis dum linquere Numen obortis

De-

Debut, ad sacras concessit Tibridis undas,
Huius & Arbusi recubans sub tegmine, acerbas
Septena (ut perhibent) lenivit arundine curas :

„ O bene cultorum Dryades Geniique locorum,
Nepigeat Cannis intendere agrestibus aures,
Si fociata meis placuerunt carmina avenis
Et Dryopi, & Nymphæ, voces quæ reddit ab antris;
Quin potuere Hecaten Cælo deducere amantem .
Hoc Nemus & Genio si fas habitare Lycæo,
Desere Mænalios, mea Tibia, desere lucos .

„ Jampridem dilecta mihi nemorumque Puellis
Mænala, & alternis Juvenum resonantia metris
Antra simul, valeant . Pelopis clarissima Tellus
Indigenis habitata diis, habitata Napæis,
Latronum insidiz heu te fœdare cruentæ .
Qui mihi præbueras nitidos, Alphee, liquores,
Heu vehis impuras commixto sanguine lymphas !
Desere Mænalios, mea Tibia, desere lucos .

„ Hic, ubi septenis surgunt e Collibus Arces,
Extollitque caput felix ubi Roma decorum ;
Hic, ubi regales auxit Mannus aurea Cultus ,
En quæ Pastorum invitat modulamina Sedes !
Quæ Dryadum alliciunt hilares Arbusta choreas !
Arcades, Ausonias mecum concedite ad Umbras .

„ Arcas inauditum Latiis haud nomen in arvis :
Romulidum vestros novit Terra hospita cœtus :
Nam mæmini, Arcadico stipatum milite quondam
Sceptra Palatini tenuisse in vertice Collis
Evandrum, nobisque sacrum celebrasse Lupercal ,
Arcades, Ausonias mecum concedite ad Umbras .

„ Attamen alma dies aderit (si audita recordor)
Regina Adriacis veniens cum Doris ab undis ,
Nereidum comitata Choris, & Numine Patris
Freta sui, Odryfios debellatura Latrones
Æquore discurret toto . Tua flamina Divæ
Dextra feras, Aquilo; vires emitte faventes

Tu

Tu simul occiduo, Aurarum placidissima, ab Orbe
 Qui teneras cecinistis adhuc de more querelas,
 Discite sublimes, Calami, celebrare Triumphos.

„ Parce metu, Ausoniæ Cælo charissima Tellus:
 Si Populis inimica tuis minitata catenas,
 Si cultis minitata Agris atque Urbibus ignes
 Prædonum rabies Stygiis cumulata venenis,
 Parce metu: hostiles rapiunt incendia Puppæ,
 Vinciet atque manus Victricis dextra rapaces.
 Doridos hæc spondent (incæptis Astra favete)
 Ira læcessitæ, & Pelago bene cognita Virtus.
 Doris Idumæis cinget sua littora Palmis:
 Doris (certa fides) Magni Diademata Patris,
 Et sua Serta, auro gemmisq; ornabit eois.
 Discite venturos, Calami, celebrare Triumphos.

Talia dum caneret Numen, venire frequentes
 Illicet ad sonitum Nymphæ, venire volucrum
 Agmina: Faunorum turmas pecudumque videres
 Auribus inflexis dulces captare susurros,
 Undique dum voces repetitas ederet Echo.

Via maxima
 à meridie ad
 Septentriones
 per medium
 Nemus, Ili-
 cum ramis
 obtecta.

QUAM longū est utrinque, Nemus Via dividit amplo
 Equore: Callis iter viridante sub Illicis umbra
 Hospitis adducit per amœna silentia gressus.
 At quoquò intendas acies, en Tramitis æquor,
 Dum nulla incertis succrevit sedibus Arbos.

* Gazelle.

Dorcadæ * hoc passim videas discurrere Asylo
 Corporibus pedibusque leves. hos Indica tanto
 Capreolos Nemori Tellus dedit. ubere fœtu
 Gaudentes, patriis haud gramina carpere silvis
 Jam malint, potare tuos non, Inde, liquores.

Locus, ubi
 Equi doman-
 tur.

Tectorum seriem, spirat quæ nubilus Auster,
 Cernimus. hic Domitor frænis compescit Equarum
 Magnanimam sobolem. nempe huc Præsepia adultos
 E Grege non uno mittunt Burghesia Pullos,
 Spadices, gilvos, atra ferrugine tinctos,
 Asperso & maculis imitatos vellere Tigres.

His

His caput argutum, cervix erecta, jubisque
 Luxuriâs, agilesq; aures, oculique micantes,
 Pesque levis, validique toris ingentibus artus.
 Cùm vigeant alacres animoso in pectore vires,
 Æstuat, infrendet, diverberat unguibus auras,
 Excutit impatiens frânos, pugnatque reluctans
 Fundere, si qua via est, equitem generosa propago.
 Non Agragas tales olim, nec Thracia partus,
 Nec dedit Epirus: non Gens Epidauria tales,
 Non Othrys edomuit: nunc prole insignis equinâ
 Educit vix Embda pares, aut inclyta famâ
 Parthenope. Hic Ætas memoret quid prisca Jugales,
 Dâdala quos rapuit Solis de semine Circe?
 Quid verno Alipedes cretos e flamine? terris
 Quidve tibi exortum illifu, Neptune, Tridentis?
 Affixumve (nefas!) jactet quid Cyllaron astris?

Tecta prope haud ingens Thebano e marmore surgit
 Pyramis; effigies tamen hæc satis apta labores,
 Memphi, tuos referat. Trojano sanguine * Atrides
 Hic residet fœdatus equo. quem fulmina Martis
 Non stravere Ducem, Ægypthi manet ira daturum
 Iliacæ cineri pœnas. Threissa parentem
 Captivum Harpalice e manibus raptura Getarum
 Sæva furit, patrioque sequens velocius Hebro
 Et jaculis & equi pedibus jam proterit hostes.

Magnificas at contra Ædes (ubi terminus ampli
 Tramitis, e Platea egressus qui ad littora tendit
 Auroræ) videas seclusa in parte * Recessum
 Clathratis Foribus. vasto colludit in orbe
 Divisa innumerus regione Cuniculus. æquant
 Hi nitidæ candore nives; fuligine tinctis
 Hi velut obducti villis; imitata colores
 Maxima pars, leporum. fugit hic sectante caterva;
 Ille vibrat sese; hic saltus eludit inanes;
 Ille agit excubias; parat hic nil tale verenti
 Subdolan insidias. quid te jucundius, Hostes

* Agamemnon.

Vivarium,
 Cuniculorû.

Ni

Ni tacite effossis ima tellure cavernis

Vertere præcipites docuisses, improbe, Turres ?

Alia via minor inter Nemus ad lævam, & muros ad dexteram.

ILICET arctos (quæ ducit Semita, Lucum

Et Muros inter) lubet hinc discedere ad oras .

Haud procul æthereos Orbes en fulcit Atlantis

Effigies : Abaci moles ast addita Cœlo

Heu ! nimis auget onus : tanto sub pondere nutas,

Curve Senex . Divos, ut fama est, Jupiter olim

Undique collectos Epulis accumbere secum

Jusserat. actutum Cœlo delapsus ab alto,

Alatis pedibus vento pernicios, Hermes

Convocat infernis torquentia sceptrâ sub umbris

Numina, & æquoreis dominantia fluctibus : inde

Innumera ex agris, silvisque armenta deorum ,

Amnibus, atque jugis, Virgâ propellit in unum

Maurus ubi Campus . Nigris Vulcanus ab antris

Non tamen accitur ; Junoni invisa parenti

Progenies tam fœda . Poli conatur ad Arces

Per longam manibus pedibusque obrepere barbâ,

Quilibet, Atlantis . Jam quisque ascenderat, amplis

Instructæ jam Mensæ Aulis, jam totus opimis

In patinis cujusque animus, cùm pondere pressus

Insolito curvatur Atlas, mortis que repentis

Impetus ambrosiasque dapes laticesque beatos

Effundit . Cœli convulso cardine utroque

Cuncta ruant, valida si non cervice labanti

Alcides subeat (venturi credite) Olympo.

Via maxima inter Nemus ad Meridiem & Lauretum ingens ad Septentriones .

TRANSVERSA dirimente Viâ, Nemus Illice opacum

Laureta excipiunt . Lucos qui dividit ambos ,

Aspectat Callem pubentis Imago Neronis ,

Infaustæ haud temere quam stipauere cupressi :

Urbs, omen ferale tibi . Basis addita Ephebo

(Artis opus miræ) cælati aspera signis

Marmorei facies Tripodis . Qui præsidet alto

Eloquio, Diva ingenæ cui cura Palæstræ,

Alma Pudicitæ effigies, & cordibus hærens

Humanis Pietas cum Relligione (sacrato
Quæ Tripode haud vana Artificis manus extudit) Astra,
Credo equidem, votis urgent, ne immane regendis
Designent fato caput hoc pia Numina Terris.

Affurgit tenerâ Sepes intexta cupresso
Illiceis adversa umbris, aditumque patentem
Præbet odoratum in Lauri Nemus. Ora dolosi
Ante aditum Monstri (facies cui virginis, alæ
Ingentes avium, pes cauda artusque lænæ)
Ne timeam, Brutus, Tiberi munitaque ferro
Dextra, * Piusque mihi præsto est, quin agminis instar
Bellerophon, cæsæ cui sanguine tincta Chimærx
Arma calent. Variis intus Laureta Viarum
Pervia curculis. simulantia Signa Quirites,
Queis olim imperii fuerant insignia Fasces,
Prospectant Calles, & duplicis alta Columnæ
Gloria purpureæ: Jovis hanc pede calcat Imago
Fulmine terrentis Populos, ut cuncta supremo
Subdita consilio norint: hanc Copia pleno
Læta tenet Cornu, victrix quod dextra revulsit
Fronte, Acheloe, tua, cùm te sub imagine Tauri
Alcidæ * Conjux fidissima risit amantem.

* M. Antonius Pius.

* Deianira.

Ad Boream pergens Laurorum Silva Theatri
Desinit in speciem. Queis clauditur Area Pindi,
Intexunt Circo Frondes umbracula odoræ;
Celsior ast Ilex viridantia brachia tendit
Desuper. hic ternos videas utrinque recessus:
Claudia suspicitur primo, intemerata Sacerdos;
Quippe deum Matrem (quando huc concessit ab Ida,
Ac Tiberine tuis immobilis hæsit arenis)
Haud aliz movere manus. Cytherea propinquum
Nacta locum. sedes armato proxima Fauno
Obtigit, Ausonias dum perturbaret inanis
Venator silvas. Deserto Helicone, Thalia
Urbanis intenta jocis, fidibusque canoris
Terpsichore, visæ his habitare libentius Umbris.

Hic

* Venus.

Hic resides iterum, formosi o conjugis * Uxor ?
 Quid tibi cum Lauris ? haud mollis Amaracus istic ,
 Haud ulla hinc Myrtus . sed (quæ Regna inclyta iactas)
 Quin Amathusiacos habitas , vanissima , lucos ,
 Idalias , Paphiasque domos , atque alta Cythera ?

Prospetus &
 magnificen-
 tia & rerum
 varietate ac
 pulchritudi-
 ne admirabi-
 lis.

* Faustina,
 junior.

* Septimii.

Murorum e fronte , adverso ceu Scena Theatro

Objacet . Alternis belle digesta Columnis

Quàm nitida hinc rerum facies ! Parat inde Gradivus

Bella ferox . placas sed tu vicina furentem

Ore tuo , Aureli * Conjux pulcherrima . Drusi

Manibus inferias num das pia mater adempti ,

Livia , quæ pateram , vittas , peplumque sacerdos

Illic mœsta geris ? dum te jucunda * Severi

Fulvia solatur genitrix , en Lilia donat

Flora tibi , niveo justissima Serta Pudori .

Marmora quæ passim cælata ! hinc Phœbus eoo

Gurgite tollit equos ; bigas hinc pallida mergit

Fluctibus Hesperiiis Hecate . fera bella cientes

Hippolytæ hinc ductu glomerantur Amazones ; inde

Castra movet Theseus Alcide ast auspice : tantos

Quid , Virgo infelix , tua dextera possit in hostes ?

Educatur infantem Macris dum melle Lyzum ;

Ustæ immaturum e Semeles quem Jupiter aluo

Ipse suo femori insuerat ; modò natus Orion

Dumque manus inter nutricum gestit , in Utre

Membra puer concepta gerens animamque sepulto ;

Tam lepidos juxtà ridet Venus improba partus .

Fasciculos videas obeuntes undique florum ,

Et rite insertas peregrino ex æquore conchas ,

Et passim aligeros (innoxia saxa) Dracones .

Quam procul hinc dextrâ cernas , simul ipsa decoro

Alius Pro-
 spectus mi-
 nor ad Oriën-
 tem, ubi Via
 inter Laure-
 tum & Mu-
 ros flectitur
 dextra ad me
 ridiem.

Frons micat ornatu . luctantem ibi frænâ habentis

Alipedem Castor . socia cum Mænade Faunus

Ridet inexpletum , quòd pigro excussus Asello

Egregius Silenus eques . iacta eminus hastâ

Progenies Veneris metuendum interficit Aprum ;

Dein

Dein curru teu Victor ovæ Puer ultus Adonin.
 Ecce Paris suspensus adhuc in lite dearum
 Hæret, præcipui cui debita palma Decoris :
 Scilicet uxorem spondet Cytherea venustam,
 Spondet opes Regina deum, sua munera Pallas,
 Aurea victricis si detur Adorea Formæ.
 Tu quoque deliras, Jovis alto educta cerebro?

Ad lævam rursus longe hinc, ubi Callis ad Austrum
 Flectitur, excelsam videas consurgere Frontem :
 Hic ornamentum fatis una est Clœlia magnum,
 Clœlia Romulei laus inclyta Nominis : Ausi
 Porfena sit testis, patriusque haud immemor Amnis,
 Fœmineo mirati animos in pectore tantos,
 Vecta innaret equo rapidas dum fluminis undas :
 Tantæ Animis olim Romano e sanguine vires!

HAUD procul inde, aditus ubi Flora reclusit in
 Hortos

Nuper amica suos, sese jam tertius offert
 Ambitus, occasus quæ nescia vertitur Arctos.
 Hic Nymphæ comites, hic virginis arma Dianæ,
 Latratuque canum, venatorumque labores :
 Unde repercussæ voces & murmura colles
 Ingeminant, ictæque sonant ululatibus auræ :
 Nec tanto circum reboat clamore Cythæron,
 Taygetive jugum, tua cum trieterica, Liber,
 Orgia lymphato stimulant ardore Lacænas.

Cultrici vires Artis (cui singula curæ,
 Auspice Naturâ cœptis aut sponte ministrâ)
 Hic verò attonitus miror, dum tendere vastum
 Conspicio ad Boream nullo quasi limite Callem,
 Altius hinc illinc quibus at claudentibus Alis!
 Ardua nempe Ilex, geminum velut agmen, utrinque
 Jussa locis perstare suis. sed idonea tantis
 Nulla tamen rebus pingat facundia Ramos
 Tam belle pressos, adversa & fronte vicissim
 Rite adeo implicitos, frondisque perenne virentis

C

Luxu-

Alius Pro-
 spectus mi-
 nor ad Occi-
 dentem, ubi
 rursus Via
 inter Lau-
 tum & Mu-
 ros flebitur
 læva ad Me-
 ridiem.

DIANA.
 Tertius Villæ
 AMBITUS
 omnium va-
 stissimus.

Via maxima
 ab ipso aditu
 ad Septen-
 triones inter
 Ilices pul-
 cherrime it-
 tonfas lon-
 gissimè ex-
 currens.

Luxuriem attonfos, ut nil emerferit exlex
 Ordine tam longo: virtus ceu sedula dextræ
 Lævibus induxit virides cùm forte colores
 Parietibus, densas ut fingeret æmula silvas,
 Vestibulo decus, aut avibus solamina clausis.

Alia Via ipsa
 quoque inter
 Ilices sed
 multò brevior
 ad Occidentem.

Fons fa-
 liens in pro-
 spectu.

Dum gressus primo Callis ceu limine sisto,
 Se lævâ objiciunt Antri velut ostia longe,
 Quæ scaber effingit sinuato fornice pumex,
 Fons ubi perpetuus mediis e rupibus altis
 Ejaculatur aquas. assultibus excita crebris
 (Mirandum auditu!) bombis crepat unda sonoris
 Non secus, ac pressâ Pulvis cùm bellicus arcæ
 Membranâ inclusus vires exuscitat acres,
 Scintillâ admota, nodosque effringit inanes.

Pratum pul-
 cherrimum
 ad dexteram.

Protinus, immensi quò ducit Tramitis æquor,
 Tendo iter. En bino placide exultantia clivo
 (Quà fulget Sol mane novo) pulcherrima late
 Prata virent, tacitâque animos dulcedine tangunt.
 Surgit at in mediis Ulmorum silvula Pratis
 In gyrum, foveâ & vallis circumdata acernis,
 Quæ tegit insidias visco tibi, Turde, paratas.
 Quot passim damas, capreasque salire petulcas,
 Arborea & videas attollere cornua Cervos,
 Et mota trepidos aurâ prævertere cursu
 Præcipiti ventos! Quoties hîc vidimus, ictas
 Sternere quadrupedes igniti fulmine plumbi
 Burghesios Fratres! Quæ vis pedis apta fugacis,
 Aut vitæ qui possit amor subducere tantus
 Tam bene directo miserabile vulgus ab igne?
 Vidimus optantes Juvenes (ea pectora Natis
 Quippe dedit Genitor) pecudes has inter inertes
 Sive dari immanes Erymanthi e saltibus Apros,
 Sive Caledoniis rabidos e montibus Urso,
 Sive Afro ingentes e littore adesse Leones.

Venatio;

Quà pelago Sol mergit equos, depressior offert
 Sese Convallis, quam more instructa Phalangis.

Exor-

Exornat Quercus . digestas ordine nullo
 Jam sileat Dodona suas . Oracula divum
 (Ut fama est) dantes Dodonia silva Columbas,
 Esto , aluit : patrii sed littora amœna Caystri
 Linquentes en fundere amant modulamina Cycni,
 Flumineæ & volucres , tellus quas Indica misit,
 Ecce natant , merguntque caput stridentibus alis,
 Hic , ubi collectis ingens exuberat undis
 Piscina , occludit quam struâtilis undique margo .
 Fingimus inde tuas animis , o maxime Cæsar ,
 Naumachias ; Auguste , tuas ; tractusque Lacunæ,
 Domitiane , tuæ immensos ; & Stagna Neronis .
 Attamen , immoto placidas quas æquore cernas ,
 Haud resides torpent undæ : nam quidquid ubique
 Est laticum , huc tubulis tellure meatibus ima
 Devehitur ; jugi dein lymphæ , excepta cavernis ,
 Desilit effluvio . Quàm multo en agmine Pisces ,
 O Tiberine tui deserto fluminis alueo ,
 Hoc malunt habitare Lacu ; seu blanda locorum
 Alliciant , seu tuta quies : hinc læta per auras
 Se fundo evibrat , summa vel remigat undâ
 Squamea progenies . Duplex jacet insula lymphis
 In mediis , humili belle circumdata buxo ;
 Desuper at Platani frondoso vertice binæ
 Utraque contegitur . Jam vos , Stympthalides undæ ,
 Cedite ; namque istic haud noxius innatat ales ,
 Herculeâ vibrata manu qui tela fatiget :
 Tu quoque cede , Palus , unde est Tritonia nomen
 Palladi ; tu speculum Triviæ , Lacus inclyte : jura ,
 Virgo pudica , tui cedant , Arethusa , liquores .

Convalle emensa , vasto dum Tramite pergo
 Cœptum iter ad Boream , Tumuli de culmine lævi
 Objicitur mihi parva Domus : sed gloria Sedis
 Non tenuis parvæ ; namque hoc silvestre Dianæ
 Hospitium , hæc requies , multa cùm cæde ferarum
 Exacta pharetras jam fessa appendit & arcus .

Convalle ad
 Azam , ubi
 Quercetum ,
 quo in medio
 Piscina am-
 plissima.

Dux parva
 le insula in
 media Pisci-
 na ad pastum
 aquaticis A-
 vibus sugge-
 rendum.

Exigua Do-
 mus elegan-
 tissima.

Quæris, qui rerum hîc splendor? penetralia tantæ
 Quo decet esse deæ. Duplex his adjacet Hortus
 Ædibus. e myrto hîc videas Topiaria lusu
 Serpere multiplici. Malus tegit aurea muros,
 Atque ornant gemini scabro de pumice Fontes.

Marmora condecorant cælis perarata vetustis
 Bina Fœres. Longum ne Puppæ Aulis ituras
 Detineat Grajas, Euris agitantibus æquor,

*Calchantis. Thestoridæ *dictis pietas superatur Atridæ;

Atque hîc ante aram stat placatura furorem

*Filia Agamemnonis.

Iphigenia *deæ. lacrymis sed victa Puellæ

*Romulum & Remum infantes.

Cynthia supponit Ceruam, Larentia *Patres

Lactentes ibi, Roma, tuos miserata ferinis

Abstrahit uberibus. Tectò interiore refulgent

Ante alios Triviæ Genitor, germanus Apollo,

Liber, & Alcides, & quæ memorabile Divæ

Gesta decus pariunt. Rabidos hîc viscera Cervo

Dilaniare Canes videas. custodia nuper

(Heu!) domino bene fida suo, nunc sævit in ipsum

Nescia. divinos sed clàm temerarius artus

*Diana.

Viderat Actæon, dum se *Latonia Fonte

Tergeret Arcadio. Gemina dum prole superbis,

O Chione, faciemq; audes culpæ Dianæ,

Das illic pœnas linguam trajecta sagittis.

Divûm aris offert, solemnina munera, Frugum

Primitias Cæneus; numen sed præterit ultro

Ille Hecates: Aprum Calydonia mittit in arua

Virgo furens animis, messes ut vastet opimas.

Nympharum e numero, Callisto, excluderis Ursæ

Mutata in faciem, quod probris ausa nefandis

Virgineos temerare Choros. Ultura parentem

Delia Latonam fratri comes addita Phœbo

Transfigit Niobes charissima pignora telis.

Quot sæcli pretiosa novi, quot mira vetusti

Intus habet monimenta Domus! Crystallina mensis

Theca fedet geminis ingens. hîc plurima Dextræ

Sunt

Sunt * opera egregia spatium dimensa diei,
Tanta unde auctores extollit fama Britannos.
Collecta hic videas præclara Numismata, præci
Res ævi, Augustos simul & referentia primos,
Augustasque Nurus, Latialis & Acta Senatus.

Tramitis hinc adeo fines, ubi vasta rotundæ
Stat duplex Hydræ moles, quæ Massica quondam
De more (ut perhibent) multos servavit in annos.
At medium tenet Urna locum, quæ Manibus olim
Ampla quies fuerat Latiis; celeberrima quales
Hinc atque hinc Cinerum, jam viderat Appia, Sedes.

Osivus occiduis gressus dum flectitur auris,
Ad lævam apricus diffuso vertice Collis
Offertur. late circum prospectat aperto
Ceus Specula e Tumulo: stratis hic retibus, Auceps
Aut ære aut clausâ volucres ciet oscine longe;
Inde avidas propius modulis alludere amicis
En superinjectis media inter gaudia raptim
Obruit ille plagis. Imbres gravis halitus Austri
Quæ vehit, elato digestas æquore Pinos
Cernimus, & pulchras Villæ Cultoribus Ædes
Addictas. Celsis ubi cingitur Area muris,
Alituum peregrina cohors hic pascitur: omnes
Tu tamen, a Phariis, superas, Avis advena Regnis:

Excipiunt dextrâ Pinos Fruticeta, salignis
(Castorum ritu) asseribus quæ clausa receptus
Dant Leporum soboli tutos: at pervia multis
Illa viis intus, Triviâ venante, sagittis
Undique (væ Leporum turbæ) male tuta patescunt.
Post Frutices densata umbras ubi sufficit Alnus
In gyrum, hiberno spargente Aquilone, coactis
Hic nivibus sedes; quas nec dissolvere opertas
Æstivi potuere dies, nec Sirius ardor.
Hinc Bacchus quoties, pateris ingentibus haustis,
Miratus media gelidos æstate liquores!

Haud procul ascendens plano frondescere cerno.

Horologia
Anglica.

Prospectus
Viz a Septen-
trionibus.

Aucupium.

Minetum.

Leporum
Vivaria, seu
duz silvæ
rectis trami-
tibus mirè di-
stinctæ, & as-
seribus cir-
cuncinctæ.

Puteus ad ni-
ves aservan-
das.

Nemus am-
plissimum.

Æquore grande Nemus . quàm multa hîc femita opacis
Obvia curriculum , quoquò prospexeris , æquo
Illicibus quincunce satis ! Industria , rerum
Communisq; Parens , vires hîc fœdere juncto
Latius ostentant : paribus dimensa patentem
Illa locum spatiis certo ferit ordine Plantas ;
Sic lege humores hæc suggerit omnibus æquâ
Caudicibus ; succum nec sabbibit arboris arbos :
Explicat hinc late parili se stipite Silva ;
Atque animum hinc pascit Nemoris prospectus amœni.

Dux Via su-
pra quàm di-
ci possit visu
jucundæ per
Illicetum æ
meridie ad
Septentrio-
nes longissi-
mè excurren-
tes.

Prospetus
Viarum æ
Septentrio-
nibus.

At quamvis alibi simulata Tapetibus Ilex
Munierit Calles , tamen hîc , ubi Semita apertum
Bina iter instituit longo planissima ductu ,
Nectitur & tonsis utrinque ubi frondibus Arbor ,
Ceu Calle obstrupear primo . mirere profusos
Scilicet hîc sumptus ; Artis mirere labores
Ingentes , speciemque Loci , quæ carminis omnes
Exuperat vires , soli bene cognita menti .
At quæras quæ meta Viis . hanc Hydria vasto
Prospicit orbe duplex , illam Cavea ampla Leonum ,
Et Tigridum : fecunda parens hac africa Tellus
Miserat , ac nigris horrens Hyrcania silvis .
Hîc etiam , sedes Cineri , vetus Urna , Latino ,
Præ Caveâ erigitur præco cælata metallo :
Jupiter hîc Cælo exturbat Phaethonta vibrato
Fulmine . ni faciat , terras , cumq; annibus æquior ,
Aera , cum fixis errantiaq; astra , deorum
Tecta simul , divûm simul & Penetralia Regis
Quippe vorent flammæ . Vasta te regius urnâ
Excipit Eridanus , Phaethon : alia arte regendos ,
Inunc , Solis equos , currusq; auriga paternos
Expete mortalis , majoraque viribus aude .
Progeniem interea crines laniata sinusque
Ut , Clymene , desies ! tantæ tu causa ruinæ ,
Dum nimis indulges , patrios & adire Penates
Prolem insana doces . Per devia vœclus anhelò

Phæ-

BURGHESIÆ LIB. II. 39

Phœbus equo , comitante Hecate, trans sidera gressus
Intendit volucres , & Mundi lumina servat ,
Tædam agitante manu . Faciles heu Patris amores !
Heu nimia audaci permissa licentia Nato !

QUA ruit oceano Titan , Villæ Ambitus ultrò
Panditur extremus . Pomis quæ Diva tuendis
Præsidet , aut istic , aut nusquam rite superbit
Divitiis tumefacta suis . Vallata cupresso
Sensim declivis recipit me Semita : cursum
Hæc ubi desceſcit , Sellâ confidit in ampla
Consulis effigies . nacta est ut nomen Imago ,
Tunc ille Arpinas , Latîæ clarissima Lingux
Gloria ? cui Fasces olim mœnuere Latinos
Victrices Causæ ; felix quo Consule Roma ;
Per quem consiliis , periit Catilina , reſectis ;
Extorrem quem læta humeris subvegit in Urbem
Italia , atque ulli nondum subjecta Parentem
Dixit Roma suum ; quo vindice salva , Quirino
Debuerat minus illa Patri . commissa papyro ,
Quam geris , invicti nunquid Tutela Milonis
Inclÿta ? num plausu celebrata Philippica tanto ?

Sidus ad arctum flexi longo æquore Callis
Emenſo , Valvas ubi dextra ostendit ahenas ,
Regia Romonæ hîc Sedes . Venalibus arbor
Fœtibz at nulla hîc dives : vulgaria servet
Poma alibi hortorum Genius . Bino agmine , Septum
Per medium longe hîc videas decurrere ad Austrum ;
Fornicis in speciem , præclaræ Germina Citri ,
Queis cultrix insigne dedit Florentia nomen :
Talia nec Medus , nec Persica Regna tulere ;
Nec paria Assyriis tellus enixa Viretis .
Mirum , suffultos passim pendentia ramos
Pondera quæ lassent ! fœtus quot surculus amplos
Unus alat nexos ! Maturis usque recentes
Hîc subeunt partus . non deficientia largo
Auspici Ingenio spondet sua pignora Citrus :

POMONA
Quartus &
ultimus Villæ
AMBITUS.
Via ex aditu
ad Occiden-
talem.

Proſpectus
ejusdem Viæ,
quæ hîc ſe-
ditur ad Se-
ptentriones.

Cedratj di
Firenze.

Quippe videns Latiis addictos munere Fructus
 Semideis, hinc Arbor opes uberrima fundit
 (Credo equidem) egregias, tantoque superbit honore.
 At recreat quàm dulcis odor! sua cinnama dives.
 Nec mihi jactet Arabs; bene olentis aromata costi
 Persia ne celebret, croceolve Timolus odores.

Me, post aureolas cello curvamine Malos
 Inflexas, simili vallatus Germine. Circus
 Accipit. ex alto labentes jugiter undas
 Hic porphyriaco, veteris labor inclytus artis,
 Colligit Urna sinu. Volucer quem Pegasus olim
 Rupibus Aoniis Laticem pede movit adacto,
 Num tulit huc Phœbus? namq; hic, duce Apolline, Cœtus
 Astat Pieridum. Lethæis eximit undis
 Clio gesta Virum, grandi dum personat Ære
 Calliope, ingenuos Erato modulatur Amores.
 Vel canit arborum cultus Hortumque Thalia,
 Vel mores carpit, foccis induta, Popelli:
 Erudit at Summos tragicis innixa cothurnis
 Melpomene. dulces edit tibicina cantus
 Euterpe; verbisque pari Polyhymnia gestu
 Induit effictos lepido sub Dramate vultus;
 Et citharæ gaudet sonitu festisque choreis
 Terpsichore. at tu despiciens terrestria, Sedes,
 Uranie, æthereas sublimi concipis œstro.
 Ille, reor, patrios cernens liquisse Penates
 Arcadas; atque Italiam habitare decentius oris,
 Undique Parnassi Odrysio concussa tumultu
 Culmina pertæsus. Latias migravit ad Arces;
 Nominaq; ascriptis magno deducta Quirino
 Vatribus ipse dedit. Celebres hinc nempe ministrant
 Materiem Calamis Fidibusque Tubisque perennem
 Romulidam Laudes: Trino seu tempora Serto
 Cingat adorandus supremi Claviger Orbis,
 Atque immortalis perfusâ nectare Linguâ
 Divinæ referet Populis Oracula Mentis:

Seu

BURGHESIAE LIB. II.

41

Seu merito Heroas circundet Lumine sacros
 Purpura, lucidior roseo quos murice Virtus
 Insignit: largis decorent seu sumptibus Urbem.
 Ac Pompis, quales vix aurea viderit Ætas,
 Regum Oratores: Proavum seu Gesta Nepotes
 Magnanimos ornent, similes & Laudis amores
 Cordibus instillent. Felix o Roma, ruinis
 Atque Erebo quanta exurgis! venerabile Terris
 Tu Fideli Oraclum; PATRIS tu Regia summi;
 Tu Sedes dilecta Deo. mortalia temnens,
 Imperium atque Animos æquas nunc verius Astris.

E Circo ad gelidas faciem dum vertimus Urfas,
 Ecce Viam dextrâ elatam, quam celsus ab Euri
 Viribus obvallat Paries. longo ordine Citrus
 Medica murorum vestit latus, undique foetus
 Pondere onusta sui: quin Labris germinat Arbor
 Insita fistilibus passim. Quod Chloridis Hortos
 Pomona aureolis ornaverit hospita Malis,
 Huc, meritæ bene grata deæ, sua munera Chloris
 Attulit: hinc variis Carchesia Floribus halant,
 Ipsaque pulvisis tellus amplexa subactis
 Semina alit, citreis ut odoribus addat odores.

HAUD procul extructi subeo jam limina Testi,
 Quod vocat Impluvium. simulatæ hinc pumice Cryptæ,
 Et belle insertis Emblemata multa lapillis
 Qualem perpetuis ornatum Fontibus addunt?
 Exigua at fulcro subnixa e marmore Cymba
 (Quæ plateâ erigitur media) siphone recluso
 Quam celsas evibrat aquas! quot imagine rerum
 Aera per vacuum efficta, quot lufibus undæ
 Mirificis repleant oculos! Umbella, vel Iris,
 Vel Cyathus, spisso Nebulæ vel rore madentes,
 Aut fragor excussi gravidis e nubibus Imbris,
 Aut medio Ruppes absorbens æquore Vortex,
 Sidera, Flos, Lampas, pernicious Orbita gyris,
 Effigies hinc nacta suas. Post ludicra velox

Domus, qua
 in media est
 Area sub dip.
 ubi Ludicra
 Aquarum.

Hinc

Lauretum .

Hinc nisi decedas, subita te aspergine mille
 Ante fores tubuli obfideant : gravis imbris Auster
 Non secus effusus atro ciet æthere nimbos,
 Agricolas terræque sitim solatus hiantis
 Icario torrente Astro . Latet abdita aquarum
 Calliditas passim : ludis, sic lympha, peractis,
 Hospitibus malefida comes, pensare laborem
 Visa suum . E tophis amplo manare sub Arcu
 Pone Domum videas Laticem . quæ pergit ad Arcton
 Hinc muro ducente, Viam Nemus excipit : Arbos
 Multa ibi, Victori Mavors petit unde Coronas ,
 Et gratus parat unde suo pulcherrima Phœbus
 Præmia Cultori . Daphnes Pater optime, quondam
 Lauretis spoliasse ferunt tua littora Regem
 Castalidum, cultos ditasse ac Tibridis Hortos
 Germine delecto , quod sæcula viderit olim
 Illustres magno paritura sub AUSPICE Vates ,
 Altius unde iterum consurgeret aurea Musis
 Gloria Romuleis . Veteres ubi dextra ruinas
 Indicat, hîc etiam Tumulo ceu pensilis alto
 Hortulus insidit Floræ . dea culmine celfo
 Extulit hanc regni partem, quod purius auras
 Littore ab Hesperio Zephyri captaret amicas .

Via pulcher-
 rima à facie
 Domus ad Oc-
 cidentem ex-
 currens eo
 usque , ubi
 alter magni-
 ficus Villæ
 Aditus .

Tæcri, ubi lympharum Lusus, e limine ad oras
 Occiduas longe videas excurrere Callem ,
 Cui Fruticum series comitem sese addit utrinque
 Et ramos innexa comasq; attonsa virentes :
 At certis bene culta locis supereminet Ulmus .
 Quà spirat Boreas,, & quà madet halitus Austri,
 Jucunda Horrorum facies; ubi Gallica Sepes
 Multiplicès tutata vias ; ubi tonsile buxum
 Innumera effingit vario Topiaria ductu ,
 Quæ frondes simulant, volucres, diademata, flores:
 Burghesia hîc cernas præclara Insignia, quæque
 Burghesiis Tædæ inseruere subinde jugales .
 Præbuerat quæ fulmen Avis generosa Tonanti ,

Un-

Inguibus ad pugnam rostroque laceffit adunco
 Desuper, alatum ex ima tellure Draconem
 Plurima conantem adversum se attollere; nifum
 Sed premit alarum molis grave pondus obesa,
 Arrectæque obstant immensa volumina caudæ.
 Vel Clypei spatio florum Regina supremo
 Cernitur; at medio transversæ Stemmata Vittæ,
 Declives imo. Crucibus vel Sidera nexis
 Addita, tergemino hinc illinc fulgore cornescant.
 Aliger aut vacua Draco sibilat alter Arenâ,
 Totasq; intendit sublato pectore vires
 Execram ulturus caudam. Vel discolor offert
 Se Tabulæ species, ubi milite primus acerno
 Naupliades * olim, residues ne castra foverent,
 Instruere armatas acies docuisse Pelasgos
 Traditur: at spatio substat ceu Conus aperto,
 Euboicæ insidens, verso mucrone, Tabellæ.

JAM Calle emenso, en Aditum venientibus aptum
 Exinde Hospitibus, sacram quâ ducit in Urbem
 Flaminæ stratura Viæ. Citharædus Apollo,
 Imperat Aonidum qualis nova Pensa cohorti,
 Hic residet, fidicemq; Orpheus. lætissima * Natum
 Calliope hæc statuit redivivum mater Apylo,
 Dilectæ rursus ne Prolis viscera fletet
 Ogygio discerpta choro. Quod conjugis Umbram
 E Styge non potuit superas educere ad auras
 Infelix vates, Rhodopeia culmina mœstus
 Incolit, Ismarias quot dedignatus amantes!
 Hic Fidibus de more suas tam dulce querelas
 Edit, ut auditum volucres, animalia, silvæ,
 Ac rupes veniant. sed qui mollire canendo
 Vel cautes potuit, muliebria corda nequivit:
 Nam sua lymphato peragentes Sacra furore
 Mænades infixis laniantur Orpheæ thyrsis,
 Nunc aude, agentes, nostrum contemnere sexum.

Ex alto manant Latices utrinque perennes

Stemma Bur-
ghesium.

Stemma Ur-
sinum.

Stemma Al-
dobrâdinum.

Stemma Bon-
compagni.

Stemma Spi-
nula.
*Palamedes.

* Orpheum.

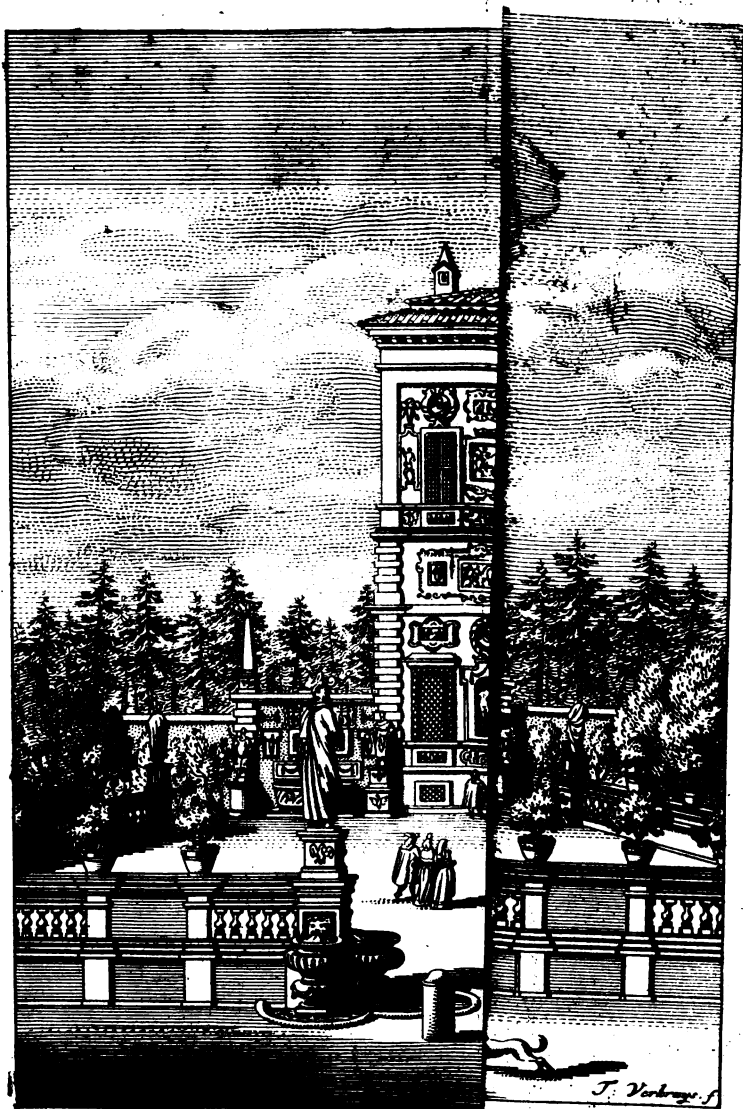
An-

Ante pedes Vatum . celebres quin Alveus Undas
 Hæc vehit, Augustas olim quas ductor Agrippa
 Dixerat, hæc temerè sed post dixere Minores
 Virgineas : paræ meruere hæc nomina Lymphæ .

Interea divi, vos hæc Viridaria, Vates,
 Phœbe Heliconis honos, & qui saxa allicis Orpheu,
 Vos immortalis (par est) celebrate volentes
 Carmine, dum nostra hic longo jam fessa labore
 Subsudet, ac vivo se proluit amne Thalia .

V I L L Æ B U R G H E S I Æ

Liber Tertius.

Burgheſii invitat jam me lux prima Vireti,
Excelfi nova laus Animi, nova gloria Dextræ
Mortalis, meliore Tubâ celebranda per
Orbem,

Auctori DOMUS æqua ſuo. Vos dicite, priſci
Romulidûm Manes, num viderit alta Quirini
Urbs olim tanto decorata Palatia cultu.

Quæ Nemus elyſium colitis, vos dicite, Vatum
Illuſtres Animæ, veterum num limina Regum,
Limina magnificis per vos celebrata Camænis,
Dicite, num tanto fulgerent aucta nitore.

Hesperidum Cultus inter, Panosque Lycæi
Secretas Umbras, geminos & Chloridis Hortos,
Splendida conſurgit Moles, Faciesque quaternas
Explicat a primis quâ adverſo flamine Ventis
Aura venit. Quidquid docuere Corinthus, Iones,
Dores, & Hetrufcæ felix induſtria Gentis,
Quidquid & antiquis ſæcli ſolertia noſtri
Addidit Inventis, tota huc vis contulit Artis.

Æſtivos Zephyri quâ temperat aura calores,
Se princeps aperit Facies pulcherrima, ternas
Diviſa in partes. medius quâ attollitur ordo,
Aſcendit Graduum ſeries ad limina duplex
Obvia utrinque ſibi, quam protinus excipit ampli
Vestibuli ſpatium quinque fronte pateſcens
Arcubus. Impluvii ceu penſilis area celfi
Vestibulo inſidit, pulchri quam marginis inſtar
Exiguus claudunt inſtructa periftyla pilis:

DOMUS ma-
gnificentiffi-
ma.

Ex obliquo.

Quo

Quo tractu Moles simul ac secessit aperto
 Evehit excelsum nimbis contermina tectum :
 Deia geminz emergunt summo de culmine Turres,
 Quæ facilem, cochleæ gyro ceu tortilis, aptant
 Adibus ascensum . Impluvii dum surgit utroque
 Ab latere hæc Sedes æquato vertice, Frontis
 Hinc alias effert nullo discrimine partes .
 Ex imo Paries hæret porrectus utrinque
 Non tenuem Fronti simul adjecturus honorem
 Usque illuc , apices ubi Pyramis erigit altos .
 Jam Facies omnes (& quæ suggrundia prostant,
 Et quæ sublimes , ceu Tecti lumina, Postes
 Immittunt lucem) ductæ vel rite coronæ
 Undique præcingunt, imitave plasmata fascēs,
 Quos Floræ comites, & quæ Pomaria servant,
 Nectere amant Nymphæ, Templis sua dona parantes.
 Quis memoret, qua lege & qua digesta sit intus
 Arte Domus ? Placidi quæ murmurat aura Favonf,
 Vestibulo emenso, tibi se vastissimus Atrf
 Ambitus objiciat, Latio quem more patentem
 Magnifice videas . Quæ venti flamina Moles
 Ebibit eoi, sese minor ambitus Aulæ
 Offerat ; hand dispar huic Porticus insidet altè ,
 Quæ matutino quinis patet arcubus Euro .
 Altior e medio rutilat quæ Phœbus Olympo ,
 Quæque micant Ursæ, Conclavia utrinque quaterna
 Te accipiant infrà, totidemq; ingentia suprà .
 Quæ verò hîc fulgent, Artis Conamina priscæ
 Quis referat ? Sedes penetrales, Atria, Frontes
 Exornat rerum non enarrabilis ordo .

Signa , triumphatis quæ Roma evexerat Argis,
 Et quæ Romulæ potuere excudere Dextræ
 Arte pari, fuerant aut Manibus addita Auorum,
 Sedibus aut Procerum, aut Templis decora alta Latini.
 Arctoo veniens at barbarus Hostis ab Axe
 (Sic visum Superis) velut excita Erinny ab Orco

Ita-

Italiz excidio, Latias dum verteret Arces,
 Atque solo æquaret ferro Caput Orbis & igne,
 Perdidit infandis (heu!) tot vel fracta ruinis
 Artificis Portenta manus, tellure sub ima
 Funditus everfis vel condidit obruta Tectis.
 Ut demum optata resplenduit Iride Cælum,
 Terrarum Regina potens emerfit ab alto
 Pulchrior exitio: accensis sub Sole resurgit
 Qualis & ipse sui reparator, ab ignibus, Ales.
 Tempore jam ex illo Patriæ ornamenta sepultæ
 Erui e scrobibus memorum pia cura Nepotum,
 Plurima. Nec te, Burghesiz lux inclyta Gentis
 Scipio * serum adeo Mortalibus Astra dedere,
 Quin posses reparare Urbis miracula avitz
 Tu quoque multa: Animus Patriæ tibi dignus ab Astris
 Insitus, atque Animo haud impar concessa potestas:
 Scilicet ut tantam posses attollere Molem,
 Ordine cui miro priscis insculpta metallis
 Marmora, quæ veterem sparsim divisa per Urbem
 Ornare Vias Ædes & Fana deorum,
 Infereres collecta simul; non Atria fastu
 Plenus ut incoleres immani splendida luxu,
 Artibus egregiis sed quod adjumenta parares,
 Et Sæcli lustrare avidis monumenta vetusti
 Subjiceres oculis veterum spectacula Rerum.
 Tot Decora, excelsæ quæ Moli inserta refulgent
 Undique, sive amplis extantia Anaglypha faxis,
 Pectore siue tenuis, toto seu corpore Signa
 Ædiculis aptata suis, ad sidera tollant
 Artifices, ni virtuti malefida vetustas
 Heu! tanta immergat lethæis Nomina lymphis.
 Qui tamen ignoti Stygia conduntur in umbrâ
 Sculptores, quod longa suis jus invidet ætas
 Nominibus, cessere tibi, Vir magne, libentes,
 Egregios tanta qui donas luce Labores.

ScipioCard.
Burghesius.

Proximus immotâ dum talia mente tuerer

Li-

Limina, & hærerem obtutu defixus in uno,
 Haud majora fide visa est retulisse, nitentes
 Has mihi dum longe Sedes ostenderet Ægle
 Hesperidum major. Primi dixere Pelasgi
 Quas olim Charitas, tribus hæc nitidissima (dixi)
 Credita Virginitibus quàm rite Sororibus Aula!

Si quæras, Hospes, quæ fors huc miserit illas,
 Accipe (Ductor ait) senior quæ narrat Amyntas.
 Ambitiosa Venus dum se genuisse Puellas
 Dictitat, ac pulchrâ nimium dum prole superbit,
 Unanimi simul ore negant se Cypride natas
 (Quippe pudet) Charites, concordi & voce parentem
 Eunomiam celebrant: Venus inde exæstuat irâ,
 Fonte & Acidalio, læsum decus ulta, Sorores
 Ejicit. Ausonio optatas in littore sedes
 Dum profugæ quærunt, hos monstrat Fama Recessus.
 Servanda augustæ melius cui crederet Auctor
 Ornamenta Domus? Exceptæ Sedibus amplis
 Tergemino optavere sibi discrimine munus
 Custodes. rerum triplex id jusserat ordo;
 Qui micat exterior, geminus qui prænitet intus.

CHARITES.

Talia dum memorat Ductor, velamine tectæ
 Occurrunt niveo Charites: namque alba pudicas
 Palla ferè divas amicit, ni ducere malint
 Seclusa de more hilares in parte choreas.
 Illicet, exterior tanti cui Gloria curæ est
 Liminis, Euphrosyne placido prior incipit ore.

EUPHRO-
SYNE.

ETSI, Hospes, quæcunque vides molimina Dextræ
 Per te nosse vales, rerum tamen utilis index
 Forte tibi veniam. jubet hoc quin maximus Hæres.
 Si tamen Ornamenta velim per singula vocem
 Ducere, Apollineæ quæ vis uberrima linguæ,
 Quæve satis tam longa dies? Quæ inserta coruscant
 Quocunque aspicias, Decorum te summa docebo.

Prima Do-
mus Facies
ad Occiden-
tem ex obli-
quo.

Hæc princeps Testi Facies tua lumina primùm
 Detineat. prius at cernas quæ Molis utrumque

Si.

Signa latus decorant, ubi fulcra ingentia surgunt
Nixa solo, Pharii celeberrima viscera Montis.

Sergius * en illic squamis thoraca rigentem
Indutus, qualem gladiis sua Roma petitem
Viderat; ecce gerens istic Aurelius arma,
Quali jam peperit Germania victa Triumphum.
Qui porphyriaco tecti velamine Parthi
Ore truces astant, Currum victoris in Urbem,
Vere, olim traxere tuum. Vastissima utrinque
Signis quæ duplex interjacet Urna, calentes
Hæc Thermis, Agrippa, tuis suffecerat undas.

Statuz 4.

)
* Sergius
Galba.

Addita porrectis, Hospes, cælamina Muris
Protinus inspicias. En hîc quæ signa doloris
Exprimit, Absyrti crudelia funera plorans
Infelix Genitor! si rapta Cupidinis igne
Vel fratrem Medea necat, fœdatque Parentis
Ora, heu! mortales quid non, Amor improbe, cogas?
Haud procul, uxorem, qua vicerat auspice dirum
Semibovem, Naxi deserto in littore Theseus
Liquerat infidus: lacrymas at prodita amaras
En tergit, Baccho gaudens Ariadna marito.
Parte alia teneram gerit ab radice cupressum
Silvanus, reliquum misero solamen amanti:
Ipse tamen truncus redivivi est causa doloris;
Nâ memor hinc deflet, nemus omne ululatibus implens,
Interitum, Cyparisse, tuum. Qui præsidet Orco
Subvectus curru Siculis erumpit ab antris:
Dumque choros agit Ennæis comitata puellis
Progenies * Cereris, Stygias vi rapta sub umbras
Tartareo en cedit coniux invita Tyranno.

*Proserpina

Altior Impluvio quâ sese attollit in auras
Hinc atque hinc, parili rerum decorata nitore,
Pars Frontis duplex; utrinque en, Hospes, ab imo
Tergemina innumeris extantia marmora Signis.
En dextrâ Cererem, quæ vecta Draconibus æstu
Fluctuat irarum, quod rapta in Tartara nuper.

Septeni u-
trobiqueRe-
rum infer-
tarum Ordi-
nes.

Primus or-
do.

D

Uni-

Unica Progenies. Solio Proserpina Ditis
 Eminent, ac Pomum matri fatale dolenti
 Ostendit lacrymis oculos suffusa pudicos.
 Quæ Cereri superest requies, en porrigit ægræ
 Interpres Divûm paritura Papavera somnum.
 Illic interea plauastro Cythereia Proles,
 Aligera fratrum turbâ præeunte Minorum,
 Invehitur. lætus similisque infertur ovanti
 Nempe Amor, hortatu matris quod corda vaganti
 Per fines Erycis Plutoni fixerat hastâ,
 Rex quoque ut umbrarum concepto saucius igne
 Tentaret raptus; Erebusque subesset Amori.
 Istic edomitis rediens Lenæus ab Indis
 (Testis adest Elephas) comitum stipante cohorte
 Insidit cataphractus equo; sed largius hausto
 Corruat ille mero edomitus, ni turba cadentem
 Fulciat Eviadum: Fauni ridete triumphum.

Parte alia en gemino vehitur Latonia curru:
 Addictum æterno Latmi sub rupe sopori
 Endymiona suum petit hic; adhibentibus Horis
 Calcar equis illic cursus magis illa citatos
 Instaurat, longasque moras rapidissima pensat.
 Ab latere hinc illinc solemnibus æspera Ludis
 Saxa vides. campo Juvenes certamen aperto
 En bigis ineunt: hic ut furibundus anhelis
 Ad metam festinat equis! ille æmulus acres
 Ut stimulat bijugos! sed curru hic lapsus ab alto
 Volvitur in præceps; rapiturque in devia plaustrum.
 Talia jam soliti Magno certamina Circo
 Æquoreo votiva deo celebrare Quirites;
 Quæ prior indixit Romanæ Conditor Arcis
 Dum nova nascenti connubia quæreret Urbi.

Quam dextrâ cernis vassa confurgere mole
 Numinis effigiem, Veteres dixere Tonantem.
 Qui lævâ effulget viridi florentior ævo,
 Noscitur e cithara, simul & Pythone perempto,

Secundus

Merdo.
Jupiter.

Apollo.

Qui

BURGHESIÆ LIB. III.

51

Qui truncæ en hæret, Victori Gloria, lauro.

Hac parte ædiculam sublimior implet Imago
(Pectore sculpta tenus) Tiberi, cui fronde corona
Texitur e querna. dedit, ipso in flore juventæ,
Dacia cum Mysis, cum Pannone Dalmata victus
Tale decus. Niveum ferit hinc Victoria taurum
Propitiis bene grata Diis. hinc præscia vates
Demophile en Prisco divina volumina defert.
Parte illa assimilis truculento Commodus ore
Cernitur: en sævâ clades ceu mente volutat,
Sanguis ut extinguat conceptam civicus iram.
Hinc, lateri affixus, medicæ qui præsidet Arti
Opportunus adest. hinc Cressia Taurus in arva
Vectat Agenoridem; frustra; e littore clamat
Turba puellarum. mens o nequissima Avorum!
Quæ casto (proh turpe scelus!) quô fræna Pudori
Solveret, ausa animis affragere talia Divûm.

Tertius or-
do.

Altiùs en istic pia gens amplexa ruentem,
Junois magnæ dum te, Vulcanè, parentis
Dedecus excipiunt dejectum littora ab Astris
Lemnia. Non procul hinc Puero Venus oscula figit,
Dardanio Anchisæ genuit quem Diva, subustos
Patria cui quondam commendatura Penates.
Sed jam tempus adest, flammæ quo Troja voraci
Proxima; nam bigis sævi raptatur Achilles
Haud longe hinc Hector, Priamo poscente cadaver.
Fronte alia Alciden Tritonia Virgo sedentem
Excitat, ut contra secum ferat arma Gigantes
Cœlitibus laturus opem. Mœstissima Natos
Aspicit infantes patriis a finibus exul
Antiope. ulturi matrem quæ pectore volvent
Zethus & Amphion! Quid tecum, Romule, acerbo
Versares animo tacitus, dum maxima Equestri
Ludicra Neptuno instrueres, Populosque vocares
Undique finitimos, medius Lapis indicat. atrox
Concitat hic bellum, raptis sine more Puellis,

Quartus or-
do.

D 2

Ho-

Hospitii temerata fides . ibi cernimus ante
Ora patrum lacrymis tollentes Pignora fufis ,
Et pacem orantes defecto crine Sabinas .

Quintus or-
do.

Post terna hinc illinc referentia marmora ludos
Vel Puerum in Silvis , media vel in æquoris unda
Nereidum , invitant armatæ Virginis ora :

Sextus ordo.

Threicio gestatur equo , bellisque paratur ,
Auxilium in Danaos Phrygiis latura manipulis
Penthesilea ferox , uni quæ cedat Achilli :
Hinc atq; hinc præsto est Rhodopeia Mænas ab Hæmo.
Qui contrâ sedet altus Eques , decorare Triumphis
Lultratam potuit Romam , Patriamque Robertus
Ariminum . juxtâ volitans tu , Fama , per orbem ,
Cynthia tuque Virum celebres , quacunque pererras .

Septimus or-
do.

Ingentes , Hospes , binos ubi Gryphas utrinque
Fronte vides summa , en gemini hinc Heroes ab alto ,
Bellica quos olim Virtus ad sidera vexit ;
Sanguinis ecce illinc augusti Octavia lumen ,
Et ferto redimita caput Domitilla decoro .

Quæ media erigitur , jam Pars pulcherrima Frontis
Allicit obtutus . En ut , clarissima rerum
Lumina non unus belle discriminat ordo !
Non vulgare decus Gradibus , quem margine vastum
In summo Cratera vides , industria miris
Cinxit imaginibus . Flexo Carchesia fundo
Taurinum fingente caput , decorata racemis
Aspice utrinque ; simul dextræ mirare laborem .

Desuper en totidem insidunt cælamina quinis
Arcubus . Ecce istic Juvenum comitante maniplo
Obsidet arua ferox late Meleager , & Aprum
Irata missum a Trivia Calydonis in agros
Interimit . fato sed quo compulsus * Amicam
Ascivit comitem ? Victoris munere victrix
Exuvias dum læta refert Atalanta , Caputque
Dentibus insigne extollit , quot causa malorum est !
Hinc Juvenum , stimulante Hecate , præcordia livor

*Atalantam.

Exc-

Exedit, ac rapitur munus. Spoliata trophæo
 Dum deflet Virgo, ulturus Meleagros Amantem
 Raptore ruit in medios, fratresque Parentis
 Ecce necat. fratres simul ipsa ultura peremptos,
 Aversis a cæde oculis, * Althæa, maligno
 Quale animo meditata nefas! At bina recursum
 Phœbi, Annique vices fingentia saxa quaternas
 Aspicis; & quæris, cur Anni tempora Bacchus
 Hic inter sedeat medius quasi jura daturus.
 Quin passim se multa tuis simulacra Lyæi
 Objicient oculis. divum coluere catervas
 (Jam nosti) Veteres: Baccho at præsentius ullum
 Haud illis fuerat numen; nam pectore certum
 Ferventi sensere deum. si plurima Bacchi
 Ora vides, divo memores posuere merenti
 Artifices monimenta Manus. Phaethonta Sorores
 En miseræ ut plorant istic! quin corde sub imo
 Mœroris vis tanta furit, conversa repente
 Corpora ut Heliadum (dictu mirabile) in amplos
 Accrescant ramos, unde orta electra perennes
 Instaurant lacrymas. Casu perculsus acerbo
 Tu quoque, Cycne, gemis, Ligurum fortissime Ductor;
 Quin (animo tantus gliscit dolor!) Alitis ora
 Induis, ut mœsto renoves modulamine luctus.
 Dum supplex illic vitulas propellit ad Aras
 Rustica turba hominum, sacris & Fœmina vittis
 Dum caput obnubit, lætæ devota paratur
 Victimæ Latonæ. longo nam diva labore
 Fessa viæ, Lycio quondam relevare petivit
 Fonte sitim; ast undam immanes vetuere Coloni:
 Humano indigni fuerant quot nomine Agrestes,
 Vidisses totidem limoso in gurgite ranas.

Altius en fulgent spirantia Signa minuto
 Nixa peristyllo. Narrare hinc visa * Propago
 Alcmenæ; Hesperidum qua vi penetrarit in Hortos,
 Carpsit & Fructus. ast aurea Poma gerenti

* Mater Me-
leagri.

Statuæ 4.

* Hercules

- * **Mercurius** Hinc velut insidias * Hermes parat invidus ; ægre
Quòd ferat , insignis palmam sibi furis ademptam.
Hic verò Hermetem fallunt sua vota rapacem ;
Nam vigil Alciden custodit utrinque Satelles .
- Statuæ 6.**
* **Ceres** Impluvio emenso, quà iterum Domus edita surgit,
En geminas , spicis gaudet quæ * diva repertis ,
Obtinet ex imo sedes : venatibus altas
- * **Diana** Fessa * dea ædiculas implet , dein pollice Phœbus
Dulce sonans , vittisque caput præcincta verendis
Innuba Vestalis . cœtum temerare sacrarum
Ore audet Caracalla suo . Si Pectora celsis
Postibus imposita aspicias , en sede Severus
E media , & geminum , dextrâ lævâque , refulget
Matronæ sublime Decus . Tua , Jupiter , ora ,
Amphitryoniadæ facies , & Cæsaris icon ,
Oraque Trajani , oculis aptata supremis .
- * **M. Antonii.** Penſilis at Plateæ dextrum latus ornat Imago ,
Domitiane , tua , & lævum * Ducis inclyta bello
Effigies ; Orbis communia Jura regendi
Qui tamen Augusto cessit , dum territa Martis
Horrendum Actiæci fugeret Cleopatra tumultum .
EURUS quà felix Nabathæos efflat odores ,
- Altera Do-**
mus Facies
ad Orientem
ex obliquo. Altera se Facies aperit , quam sedibus imis
Innixa exornant ingentia Marmora , vivos
Quatuor hinc , totidemque illinc simulantia vultus .
- Statuæ 8.**
Perſeus. Semidei , anguicomæ secuit qui Gorgonis ora ,
Jam nota effigies : Quæ nititur ebria vite
Fœmina , Quique mero nutat plenissimus hausto ,
Et Qui terrificos evibrat fulminis ignes ,
Nomina vel taciti produnt sua . Tu quoque , Bellis
Qui præes armipotens , calamo Qui ludis agresti ,
Munere pro vario statuis Qui pensa Camœnis ,
- Leda.** Tu simul o raptæ Genitrix impura Lacænz ,
Haud dubium geritis ficta sub imagine nomen .
Tota bis undeno Frons emicat Ore : Latinos
Ædiculas implere Duces , implere Togatos

Clas-

Classe vides gemina . ante alios en detinet Heros
 Lumina , cui domita æternum dedit Africa Nomen .
 Cùm miseram premeret jamjam ferus Annibal Urbem ,
 Scipio , tu Libycas hostem compellis in oras ,
 Victor & ingenti solvis formidine Romam .
 Invidit servata tuis sed Roma Triumphis :
 Ast Animi virtus , quæ tantum evicerat hostem ,
 Clarior enituit livore exercita iniquo .

Edita cælatis amor est si cernere saxis ,
 Ecce tibi Herculeam Series celebrata Laborum ,
 Semideo objecit quos vel fortuna feroci ,
 Vel dedit Eurystheus iræ Junonis iniquæ
 Arbiter , ut mortem ærumnis Jove natus obiret :
 Immensa Libycum Alcides en mole Gigantem
 Sternit humi . at vires addit dum Terra cadenti ,
 Quid faciat ? totis arreptum viribus ingens
 Tollit onus , pressumque manu dirumpit iæcumi .
 Haud procul en Nesso tentatæ Conjugis ultor
 Transadigit costas . inito certamine vellit
 Cornu , Acheloe , tibi . metuendo e gutture Ceti
 Liberat Hesionem monstri delapsus in alvum ,
 Tres ubi dum soles habitat (si credere dignum est)
 Viscera dilaniat Ceto : mox diripit Urbem ,
 Laomedon malefide , tuam mercede negata .
 Tu quoque Aventino latitans Prædator in Astro
 Herculeæ sentis plusquam mortalia dextræ
 Robora , dum tauros abigis : non corporis ingens
 Te moles , atras non ora vomentia flammæ ,
 Non pater a tanto defendit Mulciber hoste .
 Cætera si aspicias , Hospes , mens hæreat anceps ,
 Num fortis mirere magis dura Herculis ausa ,
 An priscae vires , quæ sic expresserit , Artis :
 Sive renascentis septemplex urat Echidnæ
 Ille caput ; Nemeæ discerpat & ungue Leonem :
 Sive Erymanthæum loris devinciat Aprum ;
 Vinciat & Cretæ vastantem jugera Taurum :

*Diomedem.

Seu Triviæ capiat Cervam, dorsoque Mycenæ
 Deferat : Hesperidum sive aurea Mala Dracone
 Auferat extincto ; victis & Baltea bello
 Aurea Amazonibus rapiat ; cædatque voraces,
 Quas nutrit Stympbalus, Aves : seu, robore nunquam
 Districto melius, perdat, fera monstra, Tyrannos
 Geryona, & Thraces, caput execrabile, * Regem.
 Flumine purgatum pars est non parva Laborum
 Augiæ stabulum. Quid quòd vel Janitor Orci
 Nexu tergemino ad superas educitur auras
 Cerberus ? at talem vivis avertite pestem,
 Numina ; tartareo nam dum vomit ore venenum,
 Lethifera exurgunt diris aconita novercis.

Hic etiam structis, summa sed Fronte, columnis
 Ecce sedent Arcus. alte latus aspice utrumque,
 Rursus ubi extusi lapides. Induta Leonis
 Exuvias Iole Herculeæ dum pondera Clavæ
 Gestat iners, Heros velamine tectus Amicæ,
 Quin & fœminea comptus simul arte capillos,
 Et gemmis circum molliq; ornatus inaure
 Deducit (proh turpe nefas!) en stamina fuso.
 Tune ille Alcides? Uxor bene fida, Puellæ
 Attamen addictum te Deianira superbæ
 Non patitur: chlamydem, insanos quæ extinguat amores
 (Sic miseram Nessus moriens deceperat) insons
 En mittit. rabido sed te chlamys illita Nessi
 Sanguine, discruciat, mediosque impellit in ignes.
 Heu qua morte cadis! fractus vel dente Ferarum
 Sterni debueras, vasta vel mole Gigantum
 Obrutus, effulti vel pondere pressus Olympi.

Parte alia Puerum spiris circunligat Anguis
 Laocoonte satum. genitrix perculsa periclo
 Ecce comas laniat. reliquis, succurrite Nato,
 Credita Signa locis; & vos, qui summa tenetis,
 Seu Dij sive homines, celsæ fastigia Frontis,
 Ferte citi auxilium, placato Numine aquarum.

Quà

BURGHESIAE LIB. III. 57

QUA gelidas tecum Boreæ vehit halitus auras,
Tertia detineat Facies. Quod præsidet Ennæ,
Numen *, & Euterpen fulcit basis ima. togatam
Consulis effigiem Populo dare jura Quirini,
Et simul immanem videas ridere Neronem:
Heu misera! hoc ore excidium sibi Roma minantem
Horruit, injectos dum cerneret Arcibus ignes.

Latus Domus
ad Septen-
triones ex
obliquo.
* Cererem

Aspice olympiaco fœdatos pulvere binos
Altiùs Athletas, qui partos Elide honores
Diagoræ quondam capiti imposuere, Parenti
Progenies bene grata suo. quòd vincere Phœbum
Mariya certarit calamis, religatur acerno
En illic trunco: Musis divoque litandus
Carminis Auctori, en, corio persolvit amaras
Detraçto pœnas. at concessisse canenti
Debueras, insane, deo. Bis dena coruscant
Desuper Heroum fortissima Pectora bino
Ordine: semideos inter meruere Latinæ
Rite locum Matres: claro sed nomine fulget
Ante alias, letho pensat quæ damna pudoris.

Lucretia.

Hic quoque cælati en Lapides. Vel turba cadenti
Ebria Sileno præstò est; thyrsosque ferentes
Orgia concelebrant nemorosa per Ismara Bacchæ.
Humano tandem vel Jupiter exuit ore
Arcadicum Hospitii violantem jura * Tyrannum,
Inque lupum vertit; melius nam lustra ferarum
Incolat, Hospitibus qui tendere possit amicis
Insidias. Libycos vel prostratura Leones
Agmina venantum Silvas indagine cingunt,
Exuviasque vovent, nemorum, tibi, Cynthia custos.
Vel quatiens de more Faces sacra fœdera jungit
Festus Hymen: Lucina fave; nam regia Nuptæ
Majestas, Sponsique decus, Pompæque nitores
Egregium ostendunt Genus alto a sanguine Avorum.
Pan deus Arcadiæ vel provocat æmula Phœbi
Carmina, nec Phrygii metuit crudelia * Vatis

* Lycæonem.

* Marfyz.

Sup-

Supplicia . alternum Tmolo sub iudice carmen
 Impavidè en calamis modulatur agrestibus ille,
 Hic citharâ. ut trepidæ Nymphæ, trepidæque Camœnæ
 Numinibus timuere suis ! Certamine tandem
 Victor abit Phœbus . Stolido sententia visa est
 Non tamen æqua Midæ . sed vindice Apolline censor
 Futilis oblongas & acutas induit aures

At reliquis præstat Lapis hic, ubi cultus Agrorum
 Vel signis latet arcanis, vel Persica divo
 Sacra Mithræ fiunt . En Bos procumbit in antro ,
 Desinit in spicas cui cauda erecta : Sacerdos
 Terga genu premit ; & correptum naribus acto
 In jugulum ferit ense Bovem . dum sanguinis imbrem
 Excipit ore Canis, quid hianti gutture Corvus
 Potantem aspectat ? Tauri sub ventre quid Anguis
 Reptat ? quid Cancer morfu genitalibus hæret ?
 Interea Pueri gestantes lampada Sacris
 Interfunt : Cidaris, regale insigne, Ministros
 Obtegit, ac Mysten . Pulsa dum nocte quadrigæ
 Surgentem Titana vehunt, Latonia bigis
 Occidua infertur : Veneris quæ Sidus amicæ est ,
 Fax elata præit Soli, depressaque Lunæ .

Latus Do-
 mus ad me-
 ridiem ex
 obliquo .

QUA madidi pluvias effundit sibilus Austri,
 Te Facies postrema vocat. Quos aspicias ima
 Nixos sede Viros clavas gladiosque gerentes ,
 Roma olim vidit Libycis concurrere Monstris,
 Cernimus immensi fragmenta ubi vasta Theatri :
 Bacchius hic celebris famâ est, hæc æmula Bithi
 Effigies : nullus quos vincere quiverat hostis ,
 Ambo congressi paribus cecidere lacertis .
 Sede pari innixus dum pollice tangit Apollo
 Barbiton, augusto Trabæ decoratus honore
 En dulces avida Consul bibit aure susurros .

Hic quoque vicenis dum sedibus indita lustras
 Pectora Romulidum, sexum ne temæ minorem
 Laurigeros Cœtus inter, quem mascula virtus,

In-

Ingenii gravitas, fidei vel fama pudicæ
 Heroum inferuit numero . decus enitet ingens
 Porcia : Romanum fervet nam pectore robur
 Fœmineo, & patris virtus invicta Catonis .

Marmora imaginibus dum perlegis aspera densis,
 En acie instructa conantes ardua vires

Hippolytes : miseram sed vulnere læsus acerbò
 Effundit Sonipes . Curas Plutonia tristes
 Deleat ut * Conjux (quando jam fata sub Orco
 Sceptra movere jubent) lethæa per arva Draconis
 Invehitur dorso stygiis comitata ministris .

* Proserpina.

Tu quoque fulgenti lux adderis aurea Fronti ,
 Culte Maro ; sequeris qui dum felicibus ausis
 Anchisa Genitum per tot discrimina rerum,

Ausonia illustras evectam ad littora Trojam :
 Nec pius Iliacæ, per te, Dux Gentis Achilli
 Præconem invideat . media sed Apollinis Aula

Quid residet Musas inter ? num Præsidis implex,
 Phœbo absente, vices ? Pomis fugientibus illic
 Tantalus esuriens inhiat, lymphasque fugaces

En quærit sitiens . posuit quem fercula Mensis,
 Parceret at * Nato, Divûmque arcana taceret .

* Pelopi .

Tu verò ante alios doceas, Lapis inclyte, quantum
 Æmula naturæ ars possit; qui laudis amore

Succensum ostentas Juvenem . Virtute Quiritum
 Belligera petiisse tuas, Cocyte, paludes

Curtius .
 Statua eque-
 stris celeberrima .

Tot Manes, perhibent, ut non foret ulla Charonti,
 Ulla tibi, Rhadamanthe, quies . inferna tumultu

Dum regna insolito streperent, Regina pavore
 Exanimis stygios iterum execrata recessus .

Æstuat hinc Pluto furiali percitus ira :

Eumenides timuere ipsæ, timuitque furentem

Cerberus : irato quæ tanta, o Roma, paretur

Victima ? Discindi, vastaque voragine terram

Romano jubet ille Foro subsidere, & antrum

Non prius occludi, quàm res opleverit, unde

Tan-

Tantum Roma potest . Acer dum corde sub alto
 Fervet amor Patriæ, vehemens & calcar amor
 Gloria dum subdit, Romani insignia Martis
 Sed mage Romuleos Animos Populisque timendam
 Virtutem induitur, pariliq; ardore frementi
 Curtius actus Equo dat se (mirabile visu)
 Præcipitem, immenso quâ terra resedit hiatu .
 Qui Patriæ impendis generoso pectore vitam ,
 Fortis Eques, stygio absorptus moriere sepulcro
 Non totus . longum tua Gloria vivet in ævum,
 Marmore dum tali celebrant tua Gesta Nepotes .

AGLAIA .

HACTENUS Euphrosyne. Quæ divitis Atria Molis,
 Digesta inferius simul & Conclavia servat,
 Aglaia hîc læto excipiens placidissima vultu ,
 Si te Germanâ lustrare sub auspice Frontes
 Non piguit Tecti, jam nunc Penetralibus, Hospes,
 Inquit, ne pigeat duce me succedere . Tanto
 Si Facies fulgore nitent, si talia brumæ,
 Ventorum furiis, Hyadumq; objecta fragori,
 Quæ Decora interius videas ornantia Sedes
 Undique ! Ne Tyrios tamen hîc tibi finge Paratus .
 Ardenti obductus Paries haud emicat ostro,
 Villosa haud rutilat ferrugine tectus & auro,
 Non picturatis fulget mira arte Tapetis :
 Qualia Sidoniz patrio tinxere Puellæ
 Murice, Ibera manus struxit, Babylonica & olim
 Pinxit acus; grato vel pectore qualia dives
 Attalus emoriens Dominæ legaverat Orbis .
 Talibus urbanæ splendent ornatibus Ædes,
 Eois centum exurgunt ubi Tecta Columnis,
 Qualia non olim Proceres coluere Latinis
 Insignes Trabeis . priscæ non immemor Urbis
 Tu testis, Tiberine Pater, Burghesia lætus
 Atria felici qui præterlaberis Urnâ .
 Ast hujus bellè decorant Penetralia Tecti
 Vel Sinico variè contexta Cubilia ritu ,

More

More vel Indorum passis Tentoria velis ,
 More vel Odrysio sufferta Sedilia villis .
 Ante alia hîc videas miranda Toreumata, dextræ
 Signa vel Argolicæ, dextræ vel Signa Latinæ .

Vestibulum subeas; sed te ne bellica Martis
 Tormenta exaniment : nam quæ sunt hostibus Arma
 Exitium, Hospitibus sunt hæc tutamen amicis :

Nulla cruentati malefida Lycaonis Aula
 Hospitii violat jus hîc venerabile, nulli
 Aut Diomedis equi, trucidis aut Busiridis enses .

Terreat effigies nî forte adversa Tyranni,
 Cui nomen Caligæ dederant . heu ! tale regendo

Tam pius ediderit monstrum Germanicus Orbi ?

Haud reor : at lucem eripuit Cæsonia mentis ,
 Miscuit infido dum Thessala philtro marito .

Nec procul ipsa sedes, Uxor nequissima, tantum

Fassa nefas . illinc , formosa o Lollia, fulges,

Pulsa Toro . juxta residens o Chærea, quantum

Debet Roma tibi ! inflicto qui vulnere Pestem,

Aptius addendam Furiis, demiseris Orco .

Tu verò, latere adverso quem Julia Patrem

Suspicit, egregium Patriæ decus, Orbis amores,

O Tite, nî Cives metuis : quòd fugit ab aris

Victima, per sudum intonuit quòd nuper Olympus,

Astra times . Flammis illic munitus & Hastâ

Res qui Romulidûm servas, o Jupiter, alnum

Ah tutare Caput . Supplex, Cytherea, Tonantem

Propitium da, diva, Tuis, si postera curæ est

Æneæ tibi Progenies . O maxima Pindi

Gloria Terpsichore, citharam quæ pectine pulsas,

Tu Patrem Patriæ, Laticis quem proluit unda

Non semel Aonii, serves ah supplice voto .

Tu quoque, Pan, faveas, calamos qui proximus infas;

Fata roges meliora Tito, si magna daturus

Sumptibus immensis Latæ spectacula Plebi,

Captatis, jubet ille, Feris gladioque preemptis,

Ho-

Æ. Caligula.

Capita 6.
marmorea.

Statuæ 4.

Hospitia esse tuis silvas tutissima Nymphis .

Ambitus en quanti se protinus explicat Atrî !

Ornamenta loco, peregrina e rupe Columnas

Columnæ
marmoreæ 12

Aspice bisseñas : Ledæis marmora Amyclis

En defecta virent, Nomadumq; excisa cavernis

Palliores auri, flavasq; imitantur aristas :

Ut fulgent vario ceu picturata colore,

Quæ juga saxosæ quondam misere Carysti !

At vel Niliacis devectora e montibus olim,

Exhausto phrygiæ vel Synnados eruta ab antro,

Quæ Cybelen fugiens guttis asperferat Atys

Sanguineis, ut saxa rubent ! Innixa Columnis

Dextræ opera eximix, annalis quæ Tempora cursus,

Ac Divos referunt . clavæ, talaria, serpens,

Fulmina, crateres, conchæ sua Numina produnt .

Postibus imposita, egregio cælata labore ,

Marmora nunc cernas . Hic pronuba Diva jugales

Marmora.cæ
lata 6.

Accendit Tædas . illic vel florea nectunt

Serta hilares Nymphæ, vel limina frondibus ornant,

Vel pedibus plaudunt geniali luce choreas .

En luteum hic hominem fingit tali arte Prometheus,

Lumine ut attonito spectet, simul offerat ultro

Pallas opem Artifici, siquid petat utile ab Astris

Tanto operi . actutum duce Pallade Solis ab igne

Surripit ille Facem, luteos quæ infusa per artus

Fictum agitet corpus . Tanti pro crimine furti

Quæ mortale genus series investa malorum

Heu mox obsideat ! pœnas at criminis hujus

Tu quoque persolves opifex . te rupibus Hermes

Affiget, rostroque cibum dabit Alitis unco

Immortale jecur . Famulos incude fatigans

Mulciber en illic bello dum spicula & enses

Apparat, effusas fatali e pyxide acerbis

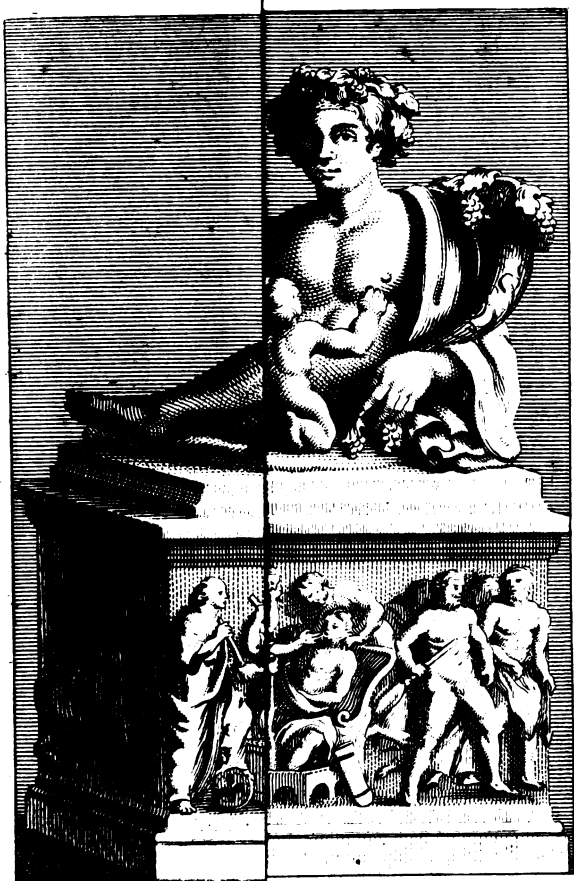
Nunciat ærumnas . Ecce hic deforme cadaver

Tollitur Hæctoreum, Priamo quod nuper Achilles

Reddidit ingenti pretio . lacerata capillos

Ut

Ut dolet Andromache! soboles ut parvula Matri
 Adgemit Astyanax! miseranda ut funera plorat
 Crinibus Iliadum moestissima turba solutis!
 Haud ficta en Niobes illic e marmore imago;
 Quæ pulchræ numero Sobolis tumefacta Gemellos
 Latonz irrisit, sacrosq; optavit Honores:
 Hinc Triviæ Phœbique simul confixa sagittis
 Vos divæ pœnas, infantia Pignora, duras
 Penditis. at vestro Mater (vis tanta doloris!)
 Obstupet exitio filices imitata rigentes.

Jam tibi, quæ cineres olim servaverat, Urna
 Fronte sua ostendat, tacito quid corde moveret
 Germanos Althæa ferox ultura necatos.
 Irata en mulier. Quem devorat ignis, obustum
 Aspicias hic Ramum? repetita exordia rerum
 Accipe. Dum vitæ prodit Meleagros in auras
 Ex utero, infantis vitalia flamina Parcæ
 Tam ducenda diu spondent, quàm Ramus ab igne
 Incolumis steterit. sed dum longissima nendi
 Tædia permetuunt servato stipite, flammis
 Illicet imponunt. Genitrix at conscia fati
 Eripit ambustum, spargens ac flumine torrem
 Extinguit, servatque diu. sed rursus in ignes
 Nunc jacet urendum furialibus excita Diris
 In sobolem mater. sensim mors occupat artus,
 Torre flagrante, tuos, Meleagre; & lumina sensim
 Languidus occludis materno sacra furori
 Victima. Quid verò Cornu tua munera gestans,
 Ac de more comas hederis redimitus & uvis
 In summo hoc recubas tristissimus ore, Sepulcro,
 Latitæ Pater alme dator? quid parvulus Infans
 Adrepens gremio ceu matris ab ubere pendet?
 Sed forte egregii Cultoris funera defles,
 Sub te qui primis adoleverat auspice ab annis.

Si cernas, Hospes, fulcris simulacra Virorum
 Innixa, aspersum Romano en sanguine amictum

*Cælaturæ ad-
 mirabilis.*

Bacchus.

*Venerum Cæ-
 pita 14.*

An-

Annibal.

Annibal indutus ; sed ne Pzana superbus
Ille canat , belli fulmen sedet inclytus ultor

P. Scipio Afri-
canus.

Scipiades juxtà . Libertas aurea postquam
Credita Consulibus periit , dum ferre priorem
Magnanimo renuit fervens in Cæsare Virtus ,
Pompejus dum ferre parem ; quos subdita primos
Roma Duces vel nacta pios , vel passa feroces ,
Bissenos insigne refert ex ordine Marmor .

J. Cæsar.

Qualis , Cæsar , eras ? Animum tibi sidera tanto
Majorem Imperio dederant ; sed cordibus hærens
Libertatis amor , pertæsus fræna novumque

Octav. Au-
gustus.

Jus , sicas acuit . Te rerum , Auguste , potito ,
Non tamen incolumes exoptet Patria Fasces :

Tiberius,

Tu siquidem clauso Saturnia Sæcula Jano
Instauras . placida felix hinc pace quiescis .
Te verò , o Tiberi , Pubes generosa Quirini
Qui potuit perferre diu , dum sæva cruore
Sæpe Aula infanti maduit ? tibi pocula lucem
Eripiunt , at fera nimis . Qui perdere Cives

C. Caligula.

Uno aveas ictu , o Cai , te strage cruentum
Infandâ haud patitur virtus invicta Tribuni .

Claudius.

Quàm bene tu regnes nisi vertat iniqua Gnathonum
Turba tuum , Claudii , ingenium ! Quæ Legibus Uxor
Ducitur invitis , Leges ultura veneno est .

Nero.

Te , o Generis labes , Patriæ fatalis Erinnyes ,
Sæve Nero , Latias atrox quæ immisit in Arces
Ira deum ? vindex sed te tua dextera ferro
Conficit : hac una in Patriam pietate refulges .

Serg. Galba.

Dum veluti socios adhibes & Honoribus auges
Immeritos , Sergi , trucibusque insanus Amicis
Arbitrium defers , iras ensesque Potentum
In te adigis . Fretus dum postulat Æmulus armis

Sylvius Ocho.

Imperium , sanguis ne fœdet civicus Urbem
Sponte cadis , Sylvi : testis mors pulchra , futurus

Aulus Vigel-
lius.

Qualis eras . Scelerum pœnas dabis , Aule , nefandas :
Quæ te probra manent ! Solio vis æmula ab alto

Te

BURGHESIÆ LIB. III.

65

Te quoque detrudet, Populi inter jurgia diro
Supplicio simul extinguet. Tu moribus Orbem,
Vespasiane, reges placidis, Urbemque ruinis
Cladibus immanique jugo, solabere, fractam.
Te, Tite, delicias Orbis post fata Parentis
Excipiet Roma: at, nimium te præside felix,
Ut funus viduata tuum plorabit acerbum!
Quàm tibi degeneres animi, qui clade Bonorum,
Domitiane, mades! turpi sed cæde peremptus
Tu quoque civiles placabis sanguine Manes.

Vespasianus.

Titus.

Domitianus.

Dum tibi se alterius pandit minor ambitus Atri,
En porphyriacæ hinc illinc tua lumina Mensæ
Invitant. Cui Mensa subest basis instar utrinque,
Aspicias albenti duplex e marmore Signum?
Aut hoc, aut nullum naturæ ars æmula toto
Extudit ingenio: totas hinc promere vires
Jussit amor, gratoque sedens in corde voluntas.
Cerne ora, & gemium disce hinc agnoscere Gentis
Burghesiæ Lumen. Qui majestate decorus
Supra hominem fulget, summi cœlestia Regis
Sceptra vicesque gerens mortale hic intulit Atrî
Arbitrium: hac PAULUM venerare in Imagine Quintû.
Spargite purpureos, audito Nomine, Flores,
Candida cum Violis effundite Lilia, Nymphæ
Hortorum vigiles; tantumque inscribite vestris
Immortale Cedris, inciso cortice, Nomen.
Altera lux Generis jucundo hinc eminet ore
Scipio, Romulei splendor clarissimus Ostri,
Cui tanta Auctori debet primordia Moles,
Cui Decora hæc debet. Qui tanto insignia cultu
Limina perlustras, Magnum hinc metire Nepotem.

Ne totus pereat materna perditus ira
Illustris cæso quondam * Calydonius Apro
Venator, pario reparatus corpore silvas
En velut exagitans rursus venabula torquet:
Ecce simul, rixæ tristissima causa, ferinum

Statuæ 6.

* Melcager.

E

Ante

66 VILLÆ BURGHESIÆ LIB. III.

Ante pedes immane caput. Qui nititur Ulmo,
Quæ gremio gestat varios ex arbore foetus,
Quæq; aures (mirum Artis opus!) * Tibicina mulcet,
Nota oculis simulacra tuis. * Venus induit arma
Ecce suis nil apta humeris; galeamque Cupido
Porrigit. huc ingressa Cypris suffusa pudore est,
Castumque ascivit, simulata Pallade, Numen.

* Euterpe.

* Duplex.

Capita mar-
morea 8. sed
nonnulla
ignota.

Fulcra vides circum cois ornata lapillis,
Nixa vides simul ora Virum, quos arcet ab undis
Gloria Lethæis. En parva insigne Coronâ,
Mole tamen longe studioque insignius Artis,
Aureli, Verique Caput. Quô damna liceret
Annorum effugere, has melius migrastis in Ædes,
Ægypti Ptolemæ decus, lacrymabilis Helvi,
Harpaliceque ferox. Numen vel Palladis Aulâ
Tutius hac residet, subversa funditus * Arce,
Unde olim Populos spargebat lumine Virgo.
Qui Sophiæ latices mellito effundis ab ore,
Magne Plato, ingenuis auspex te Diva Palæstris
(Credo equidem) propiore jubet considere fulcro.

* Athenis.

Columnæ 4.e
porphyrite.
Leda.
Æsculapius.
Flora.
Puer Romanus
prætex-
tatus.

Si, quas purpureâ quadruplex e rupe Columna
Sustinet, effigies cernas, te candidus Ales
(Sic Graji voluere) Jovem sub pectore condens,
Te Baculo reptans Coluber, te Germina Veris
Edoceant, simul & Pueris quæ Bulla Latinis
Aurea nobilibus collo demissa pependit.
En porro e chalybe hic Speculum, fatalia Civis
Arma Syracusii. radio si Phœbus acuto
Oppositum feriat, solares imbibit æstus
Organon; impressos dein colligit acriter ignes,
Et flexa cum luce vibrat; quæq; eminus icit,
Igne vorat. diram sensit Marcellus Erinayn,
Dum nova Romuleam rapuere incendia Classem.

VIL

V I L L Æ BURGHESIAE

Liber Quartus.

Uantis hæc dudum fulsere paratibus Aulæ ;
Quàm late hæc festo sonuerunt Atria plausu ;
Excepit tanto cùm Genæ Burghesia Tecto
Hospitis * adventum magni, quem Sanguine
ab alto

Progenitum ficto Bavaria Nomine misit !
Arctous Libycas egit cùm ventus ad oras,
Ductorem Iliacum non sic suscepit Elisa,
Et cùm Dardanias Zephyri vertere carinas
Ad fines Erycis, non sic suscepit Acestes.

* Caroli Al-
berti Princi-
pis Electora-
lis Bavarie
sub nomine
Comitis de
Trausnitz.

Hinc atque hinc gradibus consurgere vidimus altis
Ingentes Abacos, nitidis fulcimina Vasis,
Quæ innumera argento structa hinc nituere vel auro,
Ceu contexta illinc tenui crySTALLINA filo
(Artis opus Venetæ) convectorumque murrhina ab Indis.
Quàm varii certa digesti sede colores
Atronitos tenuere oculos ! At mira videres
Dextræ opera artificis pretium superare Metalli.
Vasorum series quot belle excusa figuris,
Dicere longa mora est . volucres, conchylia, fontes,
Quadrupedes, cymbas, numeroque carentia certo
Pocula, cumque hydriis ingenti mole lebetas
Cernere erat. claro insignes cælamine lances,
Egregia & phialis impenso arte labores
Non Myos ingenium, non sedula dextra Myronis,
Non tua vicisset laudata industria, Mentor,
Nec tua, quàm tellus iactavit Sicelis, Alcon.

Vidimus insolito ast Aulas fulgore nitentes,

E 2

Cùm

Cùm quater undenos lautis confidere Mensis
 Instructos gemino Convivas ordine rite
 Vidimus illustres. hic sedit inclytus Hospes,
 Atque Nurus, primi ceu luminis Astra, Latinæ;
 Carolus aut illic Albanæ Gloria Gentis,
 Et Proceres alii, quos vel Bavaria magni
 Hospitis elegit comites, vel maxima rerum
 Sanguine ab egregio deduxit Roma Nepotes.
 Regales Mensæ referat quæ lingua paratus?
 Quæ genus omne dapis, vicibusque illata quaternis
 Fercula dinumeret? Teneros præsepia fœtus,
 Altilia & caveæ, cinctæque indagine raras
 Alituum species & lecta animalia Silvæ,
 Quia Tyrrhæna simul delectos æquora pisces
 Huc misere suos; pretiosaque aromata Tellus
 Indica suggessit. calathis sua munera plenis
 Undique fœcundis Pomona exivit ab hortis;
 Floraque Veris opes & odoras attulit herbas.
 Hæc animoingas; at quæ solertia miro
 Præstitit ingenio quæ mentis imagine cernas?
 Singula vel tantis (faciem sic percipe rerum)
 Miranda Hospitibus. sed pompa novissima Mensæ
 Testis erat, quantum mortalis dextera posset.
 Chloris, odorati tulerat quæ germina Septi,
 Vertumni Coniux, dederat quæ ex arbore fructus,
 Attonitis videre animis, & Veris honores
 Et simul arbores Bellaria fingere partus:
 Quin sic fragrantem operum dulcesque figuras
 Artifices struxere manus, ut victa pudore
 Utraque victrici palmam concesserit Arti.
 At quali interea maduerunt Pocula Bacchi
 Munere! vicanos Tellus externa liquores
 Addidit: & pretium peregrino e palmitate crevit.
 Præcipuos Cretæ felicia jugera succos,
 Atque tuæ succos, fœcunda Canaria, vites
 Præbuerant. celebres, quos jactat Iberia, Colles; Gal-

Gallia quos dives , magni quos littora Rheni ,
 Quos simul Hungaricis contermina terra Fodinis ,
 Collesque Hetrusci latices misere beatos .

Post epulas lecti Alipedes Currusque parantur :

Ante alios auro Sonipes insignis & ostro ,
 Nobilior tamen arte sua , spumantia mandit
 Fræna moræ impatiens , sortis ceu conscius altæ ;
 Hospitis hic nempe excelsi vectorque futurus ,
 Ac munus . Jaculis de more ubi Cynthia damas
 Exagitat , Proceres illuc longo agmine tendunt ,
 Præscia , venatu abstinuit Latonia Virgo ,
 Et pede præstantes Capreas & mole notavit ,
 Quæ Herois caderent (tenuis non gloria) dextrâ .
 Testis Hamadryadum tibi sit chorus omnis , ut ictu
 Magnanimus nullo Juvenis certarit inani !
 Haud aliter ventura Puer proluserat olim
 Ad bella Ascanius , Libyæ vel lustra peragrans
 Im pavidè , aut Latiis torquens venabula Silvis .

Huc reditum . tali rursus hic instructa paratu est

Interea Mensa , ut species haud exprimat ulla ,
 Fingere si verbis amor est . Imitata videres
 Pomorum omnigenas pretiosa Tragemata formas ,
 Atque onere arboreas veluti curvantia virgas ,
 Et Nemoris faciem patulis referentia ramis .
 Assyriæ hic visæ sua tendere brachia Mali ,
 Quasque Cydon , Persis , tellus & Punica nutrit ,
 Ac fœtus gestare suos . ceu murice tinctæ
 Aut auro hic visæ pendere e vitibus Uvæ .
 Singula lustrandi ut Procerum satiata cupido est ,
 Ut quisque aureolæ simulata aut pignora Citri
 Carpsit , purpureos aut ficta ex vite racemos ,
 Utque Hospes Choreis instructam cessit in Aulam
 Primorum comitante manu ; ditissima rerum
 Actutum Mensa hæc Domino concessa jubente
 (Mirandum !) immensæ Famulûm populanda catervæ ;
 Terque decem consumpsit opus brevis hora , dierum .

Concentu at Fidum latè dum festa sonarent
 Atria, qua ductas vidisses arte Choreas
 Hic, ubi nocturno Funalia tempore visa
 Ceu medium revocasse diem ! cessere Latinis
 Sponte sua Nuribus, Silvarum gloria, Nymphæ ;
 Nos Charites (cum laude tamen) concessimus ultro.

Post hæc ut totis indicta silentia Tectis,
 Multifortum Lycidas buxum, vocemque paravit
 Eumolpus, Dryadumque simul doctissima Daphne :
 Mox hæc alternis sonnit modulatibus Aula :

„ Traditur ignoto quondam sub nomine Phœbus
 Admeti pavisse greges : in collibus herbæ
 Thessalicis testes, simul & Peneides undæ.
 Rex ipse, Oceani tractu qui regnat in amplo,
 Rex ipse, ætherio qui in vertice regnat Olympi,
 Occulto quondam peragravit numine Terras :
 Testis Hyrens, testis fido cum * conjuge Baucis .
 Ore tamen patuere dii . sic, maxime Princeps,
 Sic tua non latet ignoto sub Nomine Virtus .

* Phillemo-
ne .

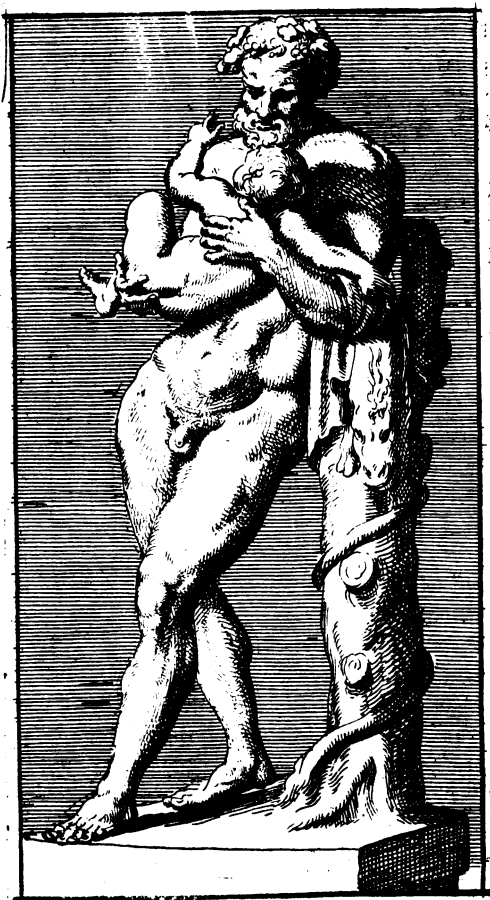
„ Si quando rutilum tenuissima nubila Solem
 Opposita obnubant ; aut si velut invida Phœbe
 (Quippe nitoris inops) objectu molis opacæ
 Fraternali tentet Mortalibus abdere lucem ;
 Sol tamen imbuta radiis aut nube coruscat,
 Extremo aut clypeo emergens sua lumina prodit .
 Sic tua perlucet simulato e Nomine Virtus .

„ Magnanima o Virtus ! quanto tua fulmina nuper
 Quadrupedes fugere metu ! non tela Dianæ
 Arte vibrata pari Capræ sensere peremptæ.
 Post nemorum ludos & prævia bella ferarum
 Ut magnam Æneæ Sobolem crinitus Apollo
 Vidit nube sedens, volucris dum tempora ferro
 Trajiceret Remulo Teucris infanda canenti ;
 Invitant majora tuam sic Prælia Dextram .

„ Regius Augustas ubi Lauros irrigat Ister ,
 Excitat Austriacus fortissima Pectora Mavors ,

He-

Heroumq; acres Animos per tela per ignes
 Edocet egregium factis extendere Nomen,
 Dum Furiis stimulatâ iterum, stygiisque venenis
 Exaucta, horrendum Odrysi fremit ira Tyranni.
 Ergo illic Patrum vestigia quære tuorum,
 Et Palmis Palmas & avitis adde Triumphos:
 Illa vocant majora tuam certamina Dextram.
 Cum Daphne alternâ sic voce, Eumolpe, canebas.

Quæ Decora exornent Conclave utrinque quaternû,
 Singula tute oculis lustrans, & singula pendens
 Tecum animo, noscas. nec jam comes esse recuso.
 Marmoreo e Signo, summa quod prænitet arte,
 Rite sibi asciscunt penetrales nomina Sedes.

ORDINE SILENUS(rutilat quâ Mænalis Urfa)
 Nos prior invitat. Satyrûm mirare Magistrum,
 Qui epoto madet usque mero. titubantia truncus
 Membra regit; crassis tumidamque vaporibus ambit
 Frontem hederâ; ardentes capitis nam temperat æstus
 Insita vis hederæ. Bacchum nutantibus ulnis
 En gerit infantem, dux inde futurus & altor.
 Heu Puer infelix! ebrio male creditus Infans!
 Jam dulces Nyfæa parent Vineta liquores,
 Thracius ambrosias jam nunc paret Ismarus Uvas:
 Quin omnes fœcunda gravet vindemia colles,
 Et passim Agricolas spumantia præla fatigent.
 Alma tibi Peplum quamvis dea frugibus auspex
 Spicasq; & Lethes aspersum rore papaver
 Commodet, o genitrix sævi Agrippina Neronis,
 Ipsa tuo tamen ore pates. ast æmula divæ
 Tu quoque deb ueras Prolem genuisse regendo
 Imperiis Erebo. Qui tristitia dejicis ora,
 O Helenæ Raptor, num, tanti exordia Motus,
 Judicium desles? miseræ væ mœnibus Urbis!
 In Trojam Juno, Pallas, Neptunus, Olympi
 Rector & ipse, icto nituntur fœdere, Grajis
 Certatimq; animos addunt, viresque ministrant.

SILENUS.

Cubiculum
 I. ex iis, quæ
 Septētriones
 ex obliquo
 spectant -
 Statuæ 2.

Statuæ 4. e-
 xiguæ Co-
 lumnis toti-
 dem insiden-
 tes, inter
 quas Paris.

Oſto Vete-
rum Capita
admiranda
inter quæ Se-
ptimii Ca-
put .

Ecce hic Romuleos Ductores emicat inter
Septimius, Latias victi cui dextera cessit
Æmilia Pescenii Lauros, auxitque rebellis
Albini. vis fracta Ducis; cui Parthica Pubes,
Atque Arabum virtus, ac Persidis, extulit Arcus
Victa triumphales. quæ latiùs aucta niteret
Gloria, ni maculis alpergeret ira Severum?

MAURUS.

Cubiculum
II.
Statuæ 3.

LYDIA quem cautes fingit, nos MAURUS adusta

Excipit hinc facie. collectæ more lacernæ
Florentem aspicias onychem, zonamque lapillis
Ornatam variis, similesque nitore cothurnos.
Hæc Proles miserranda Jubæ, quam riserat olim
Cæsareo ductam Plebes Romana Triumpho.
En geminis faciem Servis ibi fingit ahenum
Plasma, alabastrites artus velaminis instar

* Domitia-
no.

Capita 6.
pulcherri-
ma.
* Tiberium,
& Drulum.

Obtegit. emeritis num, cæso læta * Tyranno
Fratre Titi, hanc dederat mercedem Roma perennem?

Compositos vittâ redimit dum Livia crines,
Augustum mirare decus. Quos marmor Ephebos
Exprimit hic bicolor, tantæ num * Pignora Matris
Esse reat? juxta residens, dic, conscia Juno;
Nam tibi sacrabat thalamos nova Nupta jugales.

GLADIA-
TOR.

Cubiculū III.

Αγασίας

Δωσιθέης

Εφέσιος

εποίεα.

Statuæ 3.

Columnæ 4.

e quibus 2.

porphyreti-
ci marmo-
ris Statuas

exiguas su-
stinentes.

Capita 7.

ACRITER at media veluti GLADIATOR Arenâ
Congrediens spectare jubet. si hoc marmore ductam
Athletæ effigiem lustres habitumque ferocis,
Cernere quid veræ cupias spectacula Pugnæ?

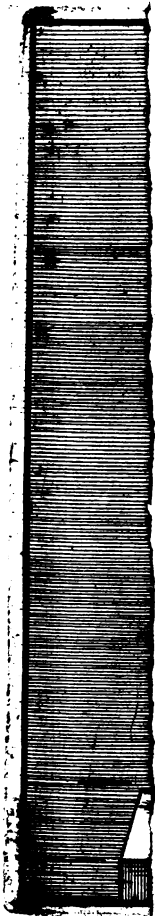
Est aliquid (mirum!) quod ficta ab Imagine discat
Natura. hinc hominis Facie pugnantis ab ista
Artifices simulacra petunt. hic terminus Arti.
Ut clypeata iclus eludit læva! mucronem

Ut valide strictum vibrat manus altera! totis
Ingruit Athletes ut nixus viribus hosti,
Conceptasq; animis atroces evomit iras
Ore, oculis! fuerat vel talis in Hectora Achillis
Impetus irati, Populos vel talis Hetruscos
Solutus districto repressit acinace Cocles.

Dum

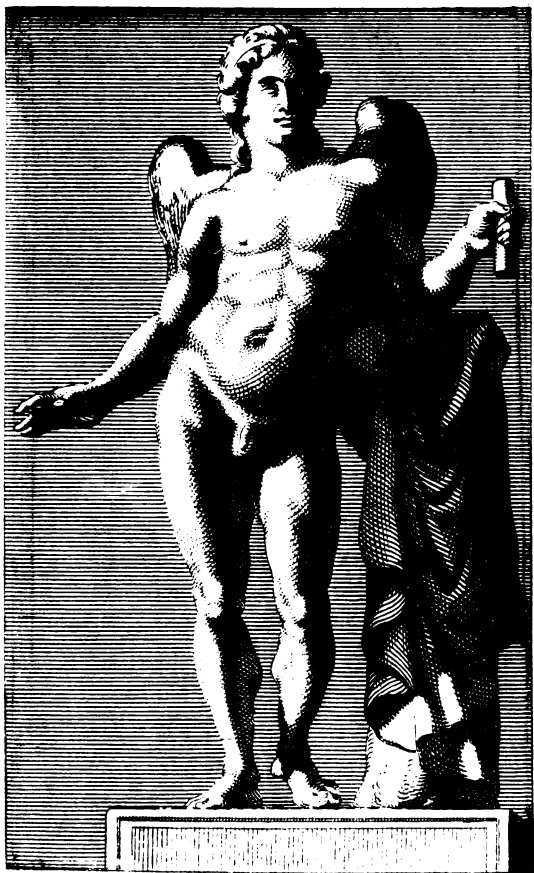

Dum Latia interea dira hæc certamina Pubes
 Cerneret, haud iras animosq; hinc fumeret acres?
 Inq; hostes per tela ferox per faxa per enses
 Haud rueret? Nulli externæ cessura, Quiritum
 Cogitur at quoties sibimet concedere Virtus!
 Marcius * in Patriam hostiles exuscitat exul
 Volscorum vires. fausto jam Marte Latinos
 Fundit, & ingrata jam mœnibus imminet Urbis.
 Quod non vota Patrum, quod non movet Infula, mater
 Emollit lacrymis ecce una Veturia Pectus.
 Ne te Abacus fugiat, cui lucida iaspis, achates,
 Lactea concha, & onyx Auroræ missus ab oris,
 Cærulæ atque lapis, sparso qui internitet auro,
 Inferitur. suffulta Abaco crystallina servat
 Theca nigro de marmore opus; sed marmoris ingens
 Laus superata manu: Pueros hîc ludere cernas,
 Et ferulis agitare capros, ut verberare pœnas
 Dent Baccho, Vites quod lædere moribus ausi.
 Æthiopas vinclis compescere utrinque Leones
 Interea cernas, Bacchi ne fræna recusent,
 Utque vices servant, Currus dum pondere fessæ
 Tigris amat requiem, simul & Panthera, laboris.

EN. propè, fulgentes alterno sidere Nautis
 Tyndaridæ Fratres, campi certamine POLLUX
 Clarus Olympiaci, domitor sed CASTOR Equorum.
 Si, manus Artificis potuit quem fingere, tantus
 Germanis amor est; quidni cum Castore credas
 Pollucem vitæ partitum jura perennis
 Occasu alterno? Vitam sed spondet utrique
 Ars immortalem. Tantâ dignissima Sede
 Pectora, concordæ æternum vivite Fratres.
 At tu, cui fuscum dedit ora pedesque metallum
 Atque manus uncas, niveum sed marmor amictum,
 Sive huc Ægypto, Scythicâ seu veneris orâ,
 More Sibyllino eventus cui, Saga, futuros
 Præcinis? augurio mendax quem ludis inani?

* Cori-
 aut.

Bacchanal
 ex lapide
 Lydio poli-
 tissima arte
 perfectum.

CASTOR
 & POLLUX.
 Cubiculum
 IV.
 Statuæ 5.
 Columnæ 2.
 porphyreti-
 cæ Statuas
 parvulas su-
 stinentes.

O dea;

* Ex Ony-
che incredi-
bili arte e-
laboratum.

Capita Im-
peratorū 6.

Cubacula,
que meri-
diam spe-
rant ex o-
bliquo.

SACELLUM loco
Cubiculi I.
DAPHNE.
Cubiculum
II.

Statue 4-

* Bernino,
cuius opus
est Daphne,
omni admi-
ratione ma-
jus.

Æneæ Sta-
tua admi-
rabilis, ipsa
quoque Rer-
mini opus.

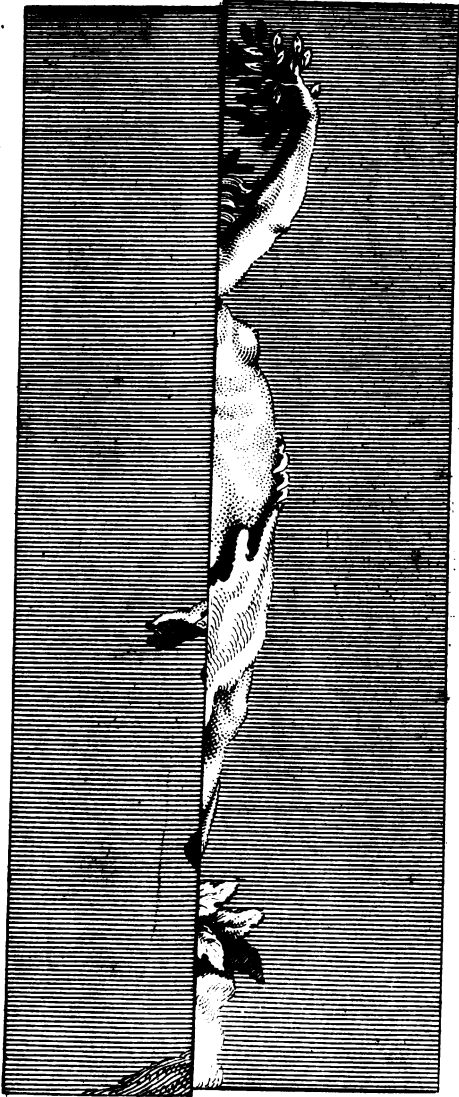
O dea, cui frontem radio Lucina bicorni
Haud procul insignit, pretio Carmania summo
Cui dedit Inda * pepulum, caput hoc confige sagittis :
Tu quoque, lethifera qui clavâ niteris, Heros,
Furaces perfcinde dolos . at parcite, divi,
Tanto operi ; quando nullis nocuere crumenis,
Nec potuere, manus . Olim quos vidit ovantes
Gens Romana Duces, Orbis vel scepra tenentes,
Hic etiam innixos sublimibus aspice fuleris .
Te verò excipiam, o Libycæ lux inclyta Gentis
Annibal : Ausoniæ toties licet agmina victor
Fuderis, efficta tamen hostis imagine gaudet
Roma; etenim tantæ Trasymena haud littora cladis,
Haud Cannæ testes, quantæ fuit Africa Laudis.

JAM Cœli e medio Titan quâ contrahit umbras
Vertice, succedas totidem Penetralibus, Hospes.
Quod primum subeas nitidum (procul inde profanz
Icones effugiant ; veterumque insana deorum
Abscedant figmenta Adyto) venerare SACELLUM.

Ædæ salutata, nivei te cordis imago
Detineat DAPHNE, pulcherrima Nympha, pudico
Pulchrrior ast animo . Penei fluminis undas
Dum bibit illa patris, visæ correptus amore
Delius ardescit . nemorum per devia præceps
Virgo fugit ; volucris perniciosior ille sagitta
Ecce hæret tergo . dum pallida Nympha Dianæ
Implorat, dein Patris opem (mirabile visu)
En radix remorata pedes, en obtegit artus
Illicet arboreus cortex, en brachia ramos

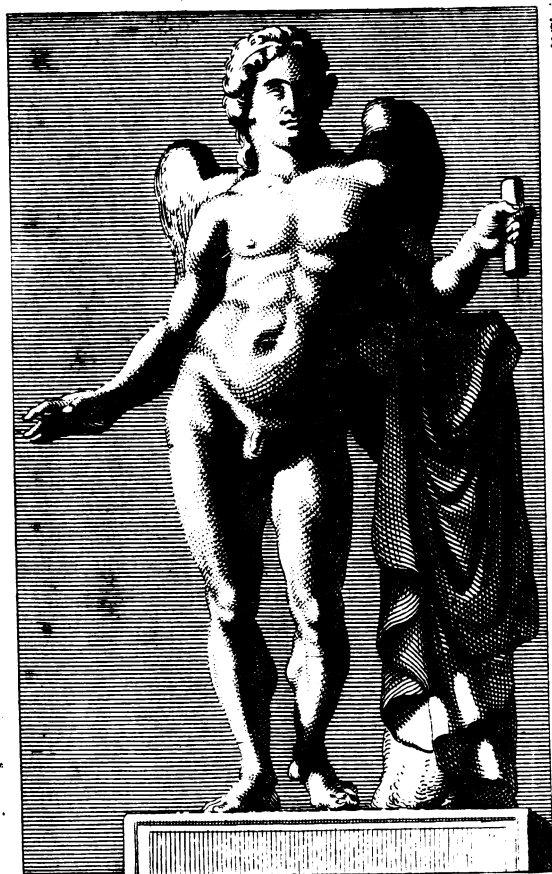
Frondebis extendunt patulis, en Fœmina Laurus.
Artifici * vel cede novo, vel suspice mirum
Saltem opus, o Cœlo quondam gratissima Tellus,
Omni genæ fecunda parens Virtutis & Artis,
Græcia . Sculptorem, Dux o clarissime Teucrûm,
Tu simul ausonium celebras, dum mœnibus igne
Absumptis Trojæ, Sacra ambustosque Penates

Col-

BURGHESIAE LIB. IV.

75

Colligis, atque humeris longæva ætate Parentem
Insigni pietate rapis, dum parvus eunti
Passibus haud æquis hæret, matremque Creusam
Ingemit ereptam, Romanæ semina Gentis
Ascanius. Veterum qui martia Pectora lustret,
Effigiem Bruti metuat; sed junior ætas
Cæsareo maduit nondum male grata cruore.
Hic, ubi fulgentem cautes alabastrina Mentam
Burgheſiis exciſa Jugis aptavit, athena
Palladis en facies, sonipesq; ex ære citatus,
Attica quem tellus (docuit sic fama Minores)
Effudit, Neptune, tuo percussa Tridenti.
Proxima quæ Poſti, metuendum Capsula Monſtrum
Occulit interius: technas ſi moveris Arcæ,
Protinus erumpet Stygio fœdiſſima riſtu
Tiſiphone horrendis conclave ululatiſus implens;
Ceulupus in ſilvis rapta cùm forte bidenti
Horriſono ſocias noctu ciet ore catervas:
Interea clauſis pavitant in ovilibus agnæ.

Veterum Ro-
manorum
inſignia Ca-
pita 9.

At fugias Erebi, GENIO invitante, Miniſtram.
Hunc, platano innixum cernis quem molliter ulnâ,
Pennatum Juvenem, Genium dixere Priores.
Quid verò Sceptrum dextrâ gerit? hiccine mentes
Imperio regit humanas? Dum candida rupes,
O Puer alme, tibi niveos accommodat artus,
Te Genium reor eſſe bonum. te præſide quondam
Forte Loca hæc ſteterant, quæ jam volventibus annis
Burgheſio ex Animo majus columenque decusque
Nacta ſibi. Faciem vitreis Narcifſus in undis
En miſer inſpectat: dum ſenſim in corda venenum
Inſtillant oculi, concepto ſenſerit igne,
Præſus in incautos Genius quid poſſit Amantes.
Lydius ecce Abacus mirandæ ſuſtinet artis,
Atque iræ portenta trucis. Timet æmula Dirce,
Ne Lycus ejeſtæ rurſus teneatur amore
Antiopæ; hinc miſeram (quid non mortalia cogis

GENIUS
Cubiculum
III.

Statuz 4.
Columnæ 2.
marmoris e.
gregii.

Capita Vete-
rum 2.

Opus inſi-
gne Antonii
Suſini Flo-
rentini.

Pe-

* Zethum, &
Amphionis.

Pectora, livoris rabies!) & carcere torquet,
Et profugam petit insidiis. erepta periclo
Sed tandem Antiope Pueros enixa * gemellos.
En gemina hinc Proles, afflictam ultura Parentem,
Alligat indomito Dircen furibunda juvenco
Crinibus implicitis. quod vix imitabile servant
Artis molimen Farnesia Testa vetustæ,
Ecce imitata recens hinc ære industria fuso est.

SENECA
Cubiculum
IV.

Statuæ 5.

Columnæ 2.
Capita 6.

At subeas, ubi magnanimæ spectacula mentis
Dat SENECA emoriens. vasto dum cernis Aheno
Pertusos innare pedes, & languida sensim
Membra, abeunte anima effuso cum sanguine, solvi;
Dogmata præsentis credas dictare Neroni,
Et morti insultare Senem. Jam Matre perempta,
Quæ te alia, infelix Doctor, fortuna maneret?
E Libyco, Ænea, fugeres dum littore portans
Ilium in Italiam, fuerit quis sensus Elisæ,
Hic docet Effigies diademate cincta capillos,
Et Tyrio velata peplo. Regalibus armis
Jam positis, David lapides (sua tela) nitentes
Expediens, fundâ quo nisu straverit hostem
In Solymos Goliath jactantem probra Maniplos,
Monstrat opus, Bernine, tuum. Dant fulcra Columnæ
Vel puero Alcidæ, geminos dum faucibus angues.
Enecat elisis, ingentibus omnia cœptis;
Vel puero, Lenæe, tibi, dum Tigride parva
Victor ovas capta, & Palmas proludis ad Indas.
Augurio nec fulcra vacant: sub Sole Columnas
Occiduo Alcides statuet, tu, Liber, eoo.
Postremum hinc, Hospes, duce me mirare Latinæ
Artis opus. fulvo en qualis de marmore nutrix,
Romanæ unde Arces, geminorum * Bellua Fratrum!
Ut fovet expositam plenog; alit ubere Prolem!
Dentibus infrendens diducto ut ringitur ore,
Ceui, tibi Bellipotens bene fida ministra, ferarum
Servet ab incurfu Magnæ Primordia Romæ!

* Lupa ad-
mirabilis.

JAM

BURGHESIÆ LIB. IV. 77

JAM verò, Ornamenta Domus cui credita summa,
Ore nitens semperq; ævo jucunda virenti
Ecce suas simul ipsa vices obitura Thalia,

THALIA.

Supremæ si amor est, inquit, Penetralia Molis
Visere, & humanæ vires expendere Dextræ,
Me sectare ducem. Radios quæ Aurora diurnos
Evocat, en quinis, Hospes, patet arcubus alta
Porticus. hinc recrees prospectu lumina pulchro.
En Romanus Ager, Colles, atque Oppida circum.
Ad Boream rigidis olim regnata Sabinis
Sese arua objiciunt: Nomenti culmina longe
Aspice, & Ereti. Priscis habitata Latinis
Ora subinde suos en tollit in æthera Colles.
Leniter acclivis celebres hæc Tiburis Arces,
Hæc altum Præneſte vides; Columenque, Patrumque
Hæc Montem cernis, summo in discrimine rerum
Pars melior Latii quò convenere Senatus.
Mons ecce illustris, nomen cui Porcia quondam
Gens dedit; hæc Patria est, hæc magni Villa Catonis.
Tusculi at insignes extollit fama Recessus:
Scilicet hîc Procerum tanto splendore coruscant
Circæ Ædes, tantoque nitent Viridaria cultu,
Ut priscos, Luculle, tuos nova sæcula sumptus
Jam superent. hîc deliciis Autumnus amœnis
Detinet Heroas, dulcissima ut otia fessas
Ad summa instaurent rerum molimina Mentem.
Vertice quæ exurgunt alto, Prætoria cernis?
Nomina Burgesium Monti fecisse Draconem
Fama refert. super extructas jam prospicis Ædes,
Terrarum Dominos quanta vix mole vetustos
Incoluisse Domos credas. hoc Limine PAULUS
Excelsa æstivos solitus lenire calores.
Struxerat adversi Molem hanc in vertice Collis
Maximus Antistes, sublimi e Sede vel absens
Dilectam ut fausto recrearet Lumine Romam.

Mondragone

Impatiens at visa moræ tibi Porticus, Hospes;
Ex-

Statu 9.
Columnæ 4.
Mensa e por-
phyreæ.

Crater in-
gens marmo-
reus mirabili
arte cælatus.

Veterum
Capita 8.

* C. Marius.

Explicat ornatum. Hinc jactat sua munera Chloris,
Inde Ceres : inflat calamos hic Faunus agrestes,
Hic alius raptos occultat fronde racemos,
Ceu sibi vim metuat ; propius nam cernit lacchum
In patera totum ; vitis dum pignora palmis
Comprimit, iratus, sicca quod differat alvo
Jucundos optata diu vindemia succos.
Heus, vigil hic caveas, Hospes, ne subdolus Hermes
Quidquam corradat ; furax nam læva crumenam
Obtegit ablatam. quæ Patrum infania, furtis
Tutores adhibere deos ? Extantia Signa,
Quæ Parium mole ingenti Cratera coronant,
Quàm bene Phidiacæ immensus labor extudit Artis !
Hic thyasis celebrant Ismenides Orgia matres,
Et Fanni circum. en Uvis qui præsidet auspex
Servatisque Cadis, ut majestate severus
Insolitâ hic Musæ fidibus nova metra canoris
Imperat ! æonii deserto culmine Montis,
Auspice sub tanto Nyfam concedite, Vates.
Indica subnixo Turres quæ Bellua dorso
Vexerat abiegnas, clarum post fata trophæum
En caput hic servat moriens non tota. superbum
Servat & ipse caput, qui te, Neptune, per undas
Vexit Equus conchis. Alto fulcimine nixas
Heroum Facies inter, nos Fascibus olim
Per septem decorata vices invitat Imago :
Hic est * Arpinas, Latio qui Marte feroces
Teutonas, & Cimbros domuit, captumque Jugurtham
E Nomadum Regnis, Italæ spectacula Gentis,
Traxit ovans : felix ! hostem ni Roma dedisset.
Allicit ast oculos lethali cuspidis ictu
Procumbens Athleta genu : tamen ille furentes
Exiit haud animos ; districtum viribus ensen
Contorquet reliquis, & formidabilis instat
Vel moriens hosti : confecto, qualia, bello,
Horrui attonitus Romana cadavera Pyrrhus.

BURGHESIÆ LIB. IV. 79

AT CYNICUS (lenti fulgent quæ sidera Plaustrî)

Ios manet . Attrito residet Sapientis imago
 Obsita palliolo . nuper grave olentis ab arcâ
 gressus doli cavea , sub sole fenectæ
 rigora tantillum minuit . ne proximus , Hospes ,
 Hoc hominis metire oculis ; nam tetra caninum
 Ora sonant ; testis Proles invicta Philippi .
 nsigne at Cereris quid gestas , inclyta * Coniux
 Augusti ? longum insomni pro Pignore raptô
 Redde soporiferum Divæ , miserata , Papaver :
 Ferrarum tu sceptrâ geras ; vel Pallada saltem ,
 Bellica gestantem propius quam conspicias arma ,
 Quando amor est , imitare Deam ; sed reddita Terris ,
 Augustus , Regina , tuus dum præsidet Orbis
 Imperio , Pax alma vetat . Quid perfidus illinc
 Ridet Amor , lætoque attollit brachia gestu ?
 Te (reor) edomito , Mavors metuende , triumphat ,
 Te quoque devicto , fulva qui Pelle superbis ,
 Monstrorum Domitor . Cur te , * Præceptor Achillis ,
 Centauro similem finxit delira Vetustas ?
 Insertum sublime tuum quis credat equinis
 Artubus ingenium ? Qui olim tua dogmata , Chiron ,
 In Silvis animo Pelides hauserat acri ;
 Si Iliaco retulit celebres e pulvere Laudes ,
 Huic debet , fictus * qui fuso ex ære , Columnâ
 Nititur , ac Pomum (tanti fatalia Belli
 Semina) fert dextrâ . tuus ille ast Hectore Achilles
 Fortior , Heroum fractus nec viribus ullis ,
 Exitium a molli hoc metuat Raptore Lacræ .

DIOGENES
 Cubiculum I.
 ex iis , quæ
 Septentrio-
 nes ex alto
 oblique spe-
 rant.
 Statuz 4.
 cum multis
 aliis exiguis.
 * Livia.

* Chiron.

Centaurus
 æneus.

Columnæ 2.
 e viridi mar-
 more.
 * Paris.

HERMA-
 PHRODI-
 TUS.
 Cubiculū II.
 Statuz 3.
 Vererum.
 Capita 6.

* Mercurius.

HAUD minus artificis dextræ , quàm clara pudici
 Lux animi , vocat ANDROGYNUS . mirabile Signum ,
 Tu extolle Artificem ; testis tu , Salmacis unda ,
 Esto pudicitæ . En , laxat dum membra quiete ,
 Quàm miro jacet ille habitu ! sed dura cubanti
 Sternitur en cætes . at marmore durior * Hermes
 Progeniem passus tali decumbere lecto ?

Passa

* Venus.

Passa * Aphrodita parens , cui lenis amaracus alto
 Idalio & molles stravere cubilia plumæ ?
 Sed Venus interea nostras vicina querelas
 Ridet , odoratos nardo perfusa capillos
 Assyriâ , tenui faciem deteraque lino :
 Abjicit elatâ en veluti sudaria dextrâ ;
 Obstruit en lævâ , effundat ne pyxis odorem .
 Ast illic flentis Cytherea Cupidinis alas
 Expoliat pennis . amor est si discere causas ,
 Percipe . Nocte Puer vagus huc volitavit & illuc :
 Non tulit indignata Venus ; nam pervigil Umbras
 Obtinet alter Amor Noctisque Erebiq; propago :
 Hinc plumas adimit . Gressus hic siste parumper ,
 Nexu tergemino Famulos ubi Mensa minores
 Effulcit Veneris . Stratos mirare Puellōs
 Dum sopor altus habet . nempe hic quàm sedula vires
 Explicuit totas præclaro industria lusu !

Trium Amo-
 rum dormi-
 tium Nexus
 admirabilis .

ERICHTHO
 Saga
 Cubiculum
 III.
 Status 7.

Dum tibi subridens velut obvia pergit ERICHTHO ,
 Illecebris Sagæ cautus ne crede dolosis ;
 Namque huc Thessalicis mulier concessit ab antris
 Fatorum casus longe doctura , crumenis
 Verius at structura dolos . de more lacerna
 Desluit ex humero : latitans sub veste rapaces
 Læva manus parat insidias . Ubi regius amnis
 Ebibitum Simois convolvit in æquora Xanthum ,
 Ecce Thetis gemitu effuso jam sicca liquores
 Haurit flumineos conchâ : Nereida large
 Flere jubet maternus amor ; nam calce peremit
 Confixo Natum Paris , Hectoris ultor , Achillem .
 Æthiopum de gente sinu dum Fœmina gestat
 Molliter hic catulum , arreptis dumq; effera Natum
 Crinibus excruciat , scelus execrare , malignæ
 Nomina nec matris quæras ; sed suspice circum
 Heroum vultus , ætatis Lumina prisca .
 Legibus at miris obeuntia Sidera Cælum
 Visere amas ? spatium in medio quem conspicias , ingens

Veterum
 Capita 7.
 Globus co-
 lestis,

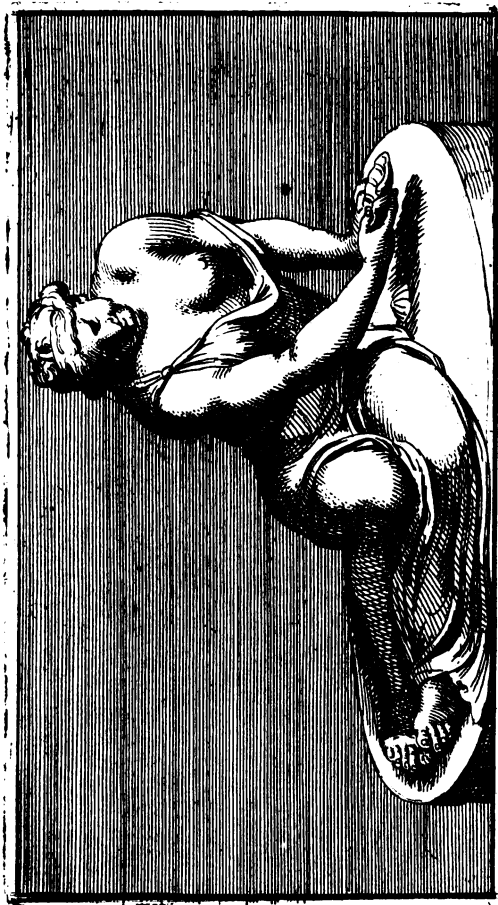
Te

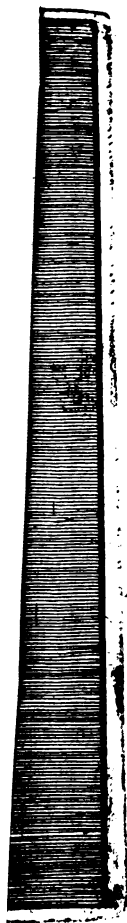

Te Globus edoceat duodena per Astra meantis
 Solis iter; lucem nocti qui Circulus æquet;
 Certa que Phœbeo quæ Linea utrinque sit Axi
 Meta recedenti; radios qua parte faventes
 Emittat Cynosura suos; qua sævus Orion,
 Quaq; Hyades pluvias tempestatesque sonoras
 Oceano glomerent; cœli quo vertice flammæ
 Ejaculatus, agros late Canis æstifer urat.
 Singula dum spectas variis simulata Figuris
 sidera, commentis veniam concede vetustis.
 Dum tamen Astrorum certos potuere meatus
 Assiduo vigilantes conatu exquirere Patres,
 Ne ignari aspicerent cœlestia Signa Nepotes;
 laudibus egregium par est celebrare Laborem.

EN tibi CENTAURUS juxta, vir pectus & ora,
 Cætera equus. natus, genitore Ixione, monstrum
 Nubibus e fœtis, perhibent. Considerare dorso
 Audet Amor, lorisque manus post terga revinctum
 semiferum ingentem correpto crine gubernat
 Heu tantæ in Puero vires!) cæditque flagellis.
 Hiccinne erat, Lapithas contra qui viribus ornos
 immensis torquebat, Monychus? anne, decoram
 Alcidae uxorem rapidis qui fluctibus olim
 Extulit Eveni, Nessus? Quis clamor ad auras
 Tollitur ast illinc? Proles, Niobæa Gemellos
 Latonæ aspiciens miseranda cæde furentes,
 Atque inimica videns in se quoque tela vibrantes,
 Procumbit tremefacta genu, lacrymisque profusis
 Divum implorat opem; sed jam stridente sagitta
 En cubito tegit illa caput. Qui hic eminet inter
 Ora Ducum, Macedo est, soboles generosa Philippi,
 Ni velit Ammonis. Quidni mirata Vetustas
 ingentes animos Juvenis, cui bellica Virtus
 tam celebrem peperit ventura in sæcula Famam?
 Orbem magnanimis unum quod præbeat ausis,
 Naturam incusat: plures at verius Orbes

CENTAURUS.
 Cubiculum.
 IV.
 Statuæ 4.

Capitæ 6. Vi-
 rorum illu-
 strum.

Vincendos optet, ni debellanda supersint
Pectora Romulidum. Ecce illic Memphisiticus ori
Admovet Harpocrates digitum, simul optima vitæ,
Ore vel occluso, tradit Præcepta regendæ.

SOMNUS.
Cubiculū I.
ex ijs, quæ
Meridiem
ex alto obli-
quæ spectant.
Opus egre-
gium Algar-
di Bononiën-
sis ex lapide
Lydio.
Statuz 5.

QUA obijcitur Domus ampla Noto, jucunda Soporis

Veterum.
Capita 4.

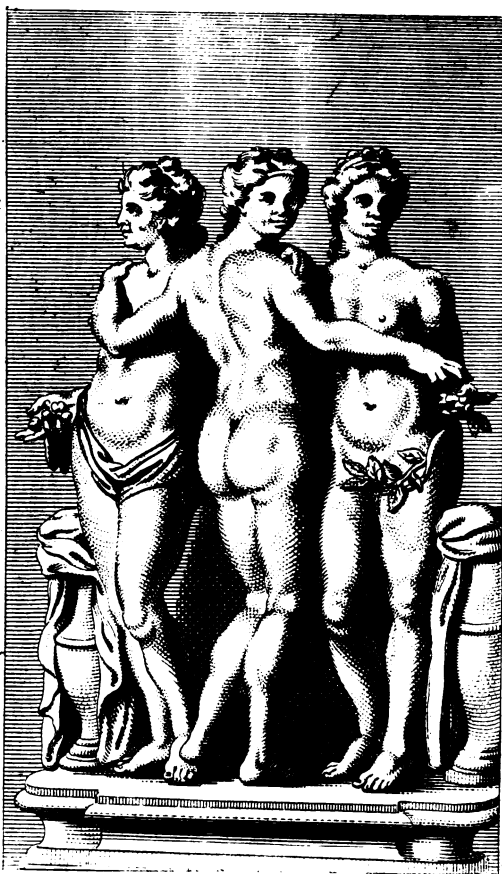
Invitat facies: Lyda de cante supinus
En Puer accumbit, dum fessos occupat artus
Alta quies: augment lethææ papavera somnum,
Tempora quæ cingunt; humeris accommodat alas
Papilio; tacitusq; inducit somnia Morpheus.
Illic Paniscos maculosæ tergore Lyncis
Aspice conlectos, lætæ dum flore juventæ
Carmina disparibus sociant lasciva cicutis,
Et choreas celebrant. Illic trucis ora Neronis,
Ac Tiberi aspicias, dum longa utrique, Latino
Ex more, ætatem decorat Prætexta virentem.
Haud procul en Macedo fines obiturus Eoos
Frænat Equum nulli solitum parere Magistro:
Felix incoëptis ortem. Finxere Domantis
Certatim effigiem, Colli ornamenta Quirino,
Praxitelis, Phidiasque manus. Domat inclytus acres
Ductor Equos, Populosq; domat, quos undique Phœbus
Aspicit exorians: Victori at Gloria major,
Ipse sui domitor si effrenos vinceret æstus.

ORATIL.
Cubiculū II.
Statuz 6.
eum totidem
minoribus.
Mensa ex
alabastrite
Orientis.
Capita max-
morea 3.

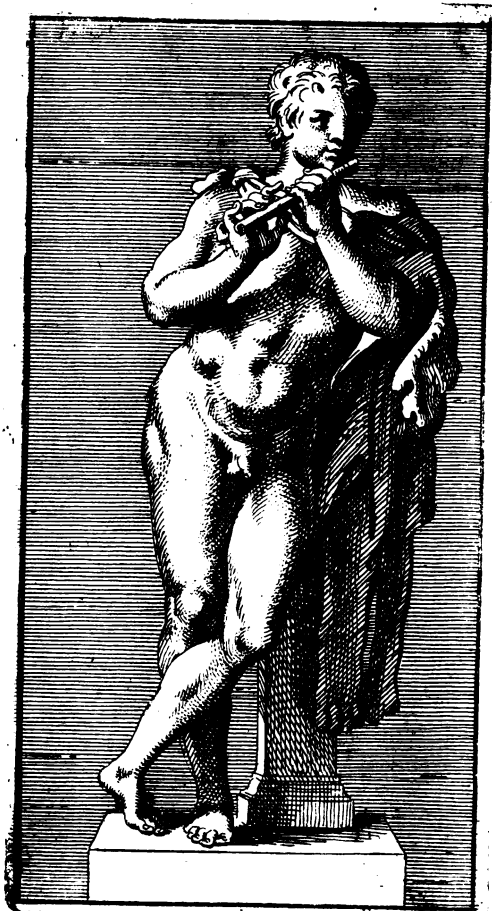
JAM nostro succede Lari. Quod protinus, Hospes,
Hinc Penetrare subis, CHARITUM, pulcherrima sedes
Hospitiumque Choro est. Artem mirare Latinam,
Tam bene quæ potuit nostros extundere vultus
Atque habitus, quales olim placere Pelasgis.
Hic quæras, uno Charites cur fodere iunctæ,
Cur tres, ore hilares, sine peplo, ætate recentes;
Quid Candoris honos, aversa quid indicet una,
Adversis aliis. Nexu Benefacta perenni
Mutua sint homines inter; collata, recepta,
Reddita, jucundo, sincero pectore; semper
Vivida, nec senio ex animis deleta; nefandi

Spe data nec lucri, nec turpi fœnore . munus
 Attamen ad Memorem si ex te discesserit unum ,
 Rite duplex ad te veniet ; quod lingua rependet
 Verborum officio, referet quod dextera facto .
 Hic quoque multa vides habitus referentia miros
 (Artificum ingenio quantum vigilata perito !)
 Marmora . præ cunctis celebrem tamen aspice Faunum ,
 Qui saxo innixus calamo modulatur agresti
 Carmina : sic baculo incumbens, dum pasceret hædos,
 Tityrus edocuit resonare Amaryllida silvas ;
 Non imitabilibus quondam sic Mopsus avenis
 Daphnidis interitum cecinit, cecinitque Menalcas .
 Hic simul obtutus ad se Globus allicit ingens,
 Qui Oceani tractus terrarumq; explicat omnes .
 En ut nil metuens horrendas æquoris iras ,
 Aut brevia, aut scopulos, aut vorticis ora profundi,
 Nil veritus duos per inhospita saxa labores,
 Aut vitæ incertos per mille pericula casus,
 Europæ hic videas felicia Regna beatæ,
 Hic Asiæ lustræ amplissima Jura potentis,
 Africa quæ sitiens, quæ dives America late
 Sceptra tenet . Phœbi medium qui Circulus alti
 Monstrat iter, graduum serie intervalla Locorum
 Lata docet : spatiis quàm sint Loca diffusa longis
 Circulus ostendit, luces qui noctibus æquat .

JUCUNDO, invitans iterum, Burghesius ore
 Nos recreat, humen tanti qui Nominis augeat,
 SCIPIADES . uni Sedem hanc sibi destinat æquo
 Iure, Domus Auctor : Sedi splendoris abundè est
 Artamen ex uno . Erecta quæ fronte coruscat
 Ingenii gravitas, alæ constantia Mentis,
 Atque inconcusso Romana in pectore Virtus !
 Quàm rite effulsit radianti Murice ! in Orbem
 Quippe Bona ut Phœbus radiis importat amicis ,
 Intulit haud aliter Latiam Vir magnus in Urbem
 Excelsi monumenta Animi, dum forte ministrat

Faunus mira
 arte perfe-
 ctus.

Globus ter-
 restris .

SCIPPIO
 Card. Bur-
 ghesianus.
 Cubiculum
 III.

Tam bene divitias Virtute sub auspice fudit.

M. ANTO-
NIUS Bur-
ghesius PAU-
LI V. Pater.

Cubiculum
IV.
Statuæ 4. exi-
guz.
Capita Vete-
rum 4.

Sed tibi jam Sedes aperit postrema. cruenti
Ne Bruti hinc faciem, ne Gorgonis ora colubris
Horrida saxificis, lacerantem aut unguibus hydros
Alcmenæ sobolem, Latiis aut Patribus olim
Matronas thalami conjunctas fœdere, lustres;
Burghesiæ sed grande Domus Decus aspice : Imago
Hæc est ANTONI, cui Roma ornata Parenti
Pontificem debet (signari hoc nomine PAULUM
Jam sentis) Si Patris honos est inclita Proles,
Si Patris effigies, patriæ si est indolis hæres
Optima Progenies, fileant jam cætera; qualis,
Hinc habeas, & quantus erat Burghesius Heros.

PLURIMA quæ nobis indicta abiire per omnem
Ornamenta Domum, peregrino ex orbe Columnas
Erectas passim, dilapsis manibus Urnas
Jam vacuas, Nomadum hinc illic de marmore Mensas,
Egregio extractas Artis conamine Thecas,
Mænadas, ac Dryadas, Satyros, ebriosque Lyxos,
Insignes virtute Duces, & Honoribus auctos
Romuleis olim Cives, & maxima Regum
Nomina, & Augustos, generosaque Pectora Matrum,
Et quæ decepti coluerunt Numina Prisci,
Nunc, Hospes, referens tam culta per Atria gressus
Perlege tute oculis, Nomenque Auctoris in astra
Tolle libens. laudum si debita munera dentur
Scipiadae *, hæc nostro merces erit una labori.
Attamen Auctoris tantum justissima Mentem
Ne tua magnanimam celebrent præconia; Laudis
In partem Baptista venit, qui temporis iræ
Sumptibus effusis obstat, tantisque nitorem
Eximium dextrâ tutatur vindice Rebus :
Nec parere est majus quam sit bene parta tueri.

* Card. Bur-
ghes.

Sic rerum memores ævi monimenta vetusti
Evolvunt Charites, mirisq; ornatibus Ædes
Ostendunt nitidas, factoque hinc sine recedunt.

O PA-

BURGHESIÆ LIB. IV. 85

O PATRIA, hinc quæras, tanta num servet in Aula

Egregios simul ipsa suos Pictura Labores .
 Iucundos si fert animus cognoscere casus ,
 Excipe . Pictorum, vel quos tulit Attica quondam,
 Vel quos jampridem illustres dedit Itala Tellus,
 Hæc olim ornabat multus Penetralia sudor .
 Hinc ergo Pictura animos tumefacta superbos
 Sumere . at ingentes Sculptura attollere vires
 Non minus ipsa suas, simul hæc ad sidera ferre
 Marmora, & alterius præ se contemnere fastum .
 Ars utraque hinc litem, Cui detur Gloria princeps;
 Instituit, sensimq; infando scommate rixam .
 Res venit ad pugnam . clamoribus Aula resultat .
 Diffugiunt trepidæ Charites . lucique per umbras
 Tecto finitimas Dryadum cursare videres
 Agmina, & elapsas undis pede Najadas udo
 Quærere perfugium . subito, ne crede, susurro
 Pana deum tantis impleisse pavoribus unquam
 Vel juga Taygeti, nemorum vel opaca Lycæi .
 Excitus clamore novo sed protinus Hermes
 Opportunus adest ; * Virgâ sedare tumultum
 Vocibus atque hisce aggreditur : Quis pectora tantus
 Vestra furor turbat, quo vos, o , nomine dignas
 Appellem ? dicamne deas ? si pulchra tueri
 Ora velim, dotesque velim si expendere vestras,
 Vos quoque de cerebro summi prædisse Tonantis,
 Pallada neq; tantis celebrem natalibus unam
 Esse, reor . Primi sed vos vetus angit Honoris
 (Quippe animus præsentit) amor . tamen inclyta vobis
 Si Heroum Virtus cordi est, si debita pulchræ
 Munera Virtuti, cui vestra industria merces
 Exoptata nimis ; tantas ne vertite dextras
 Altera in exitium alterius . Quæ Gloria palmæ
 Hæret in ancipiti (dum nulla ætate dirempta
 Lis hæc gliscit adhuc) animos intendere vestros
 Ac vires potuit ; summo connixa labore est

* Caduceo .

Nempe utraque, alterius ne cederet altera cœptis;
 Et vestra hinc tantum nacta est solertia nomen.
 Ergo agite, infandis jam nunc absistite rixis:
 Ne tamen antiquæ finem me iudice Causæ
 Quærite: præcipuè dum pectora Laudis utrique
 Uret amor, nulla hanc dirimet sententia litem.
 Sed tandem (his memores advertite vocibus aures:
 Vera ego vaticinor) felix labentibus annis
 Ætas adveniet, cum lis incerta quiescet,
 Firmaque pax animos concordî fœdere junget,
 Ac vobis excelsa dabunt Capitolia sedem,
 Quæ vos excipient Magno sub Præsîde ovantes:
 Vivite, & egregiis vosmet servate Triumphis.
 Jam verò, emoto cessent ut fomite bella
 Posthac, venturas sic stat præcidere rixas:
 Effigies, Sculptura, tuas hisce Ædibus ultrò
 Concede; Urbanas Ars altera migret in Ædes.
 At pictis careat Tabulis ne hæc Aula, recentes
 Sollicitet Pictura manus; ætatis & artis
 Sic non jure pari hoc sedeat, non æmula, Testo.

Sculpturæ facilem tamen hæc sententia mentem
 Elusit: namque Artifices quo tempore Tellus
 Itala non aluit summos? Sibi Græcia Zeuxin,
 Parrhasium, Timanthem habeat, nullique secundum
 Protogenem, Macedonemq; uni cui pingere Regem
 Fas fuit. Illustres famâ quin desinat Hellas
 Sculptores celebrare suos. ne vasa Myronis,
 Ne manibus cælata tuis carchesia, Mentor,
 Ne Polycletæis memoret fusa æra caminis;
 Phidiacum ne jactet ebur, vel marmora cælo
 Praxitelis vigilata, tuo vel cæsa labore,
 Cui licitum soli Victorem fingere Darsi.
 An non Lysippos æqua nunc arte Pelasgis
 Roma suos certare videt, certare vetustis
 Laude pari egregios Te, CLEMENS, Auspice Apelles?
 Siqua novos Tellus mittit peregrina colores,

Si-

Siqua Paros nostras nova marmora mittit ad oras,
 Officii memores totis jam viribus, Artes,
 Interea sacris tanti Auspiciis Ora futuris
 Edite, dum Mentem Facta immortalia mandant.

QUI modò mirabar, Signa inter prisca, recenti
 Saxa extusa manu, dum Davidis ausa ferocis,
 Dum versam Daphnen, Somnūque, Ducemque viderem;
 Iliaco qui patrem humeris subduxit ab igne,
 Jam Tabulas perlustro oculis ex ordine pictas,
 Aetatis portenta novae. Me viva Colorum
 Lumina ut oblectant! animus quot imagine Rerum
 Pascitur insigni! At teneant licet omnia mentem,
 Ante alia attonitus, variae spectacula Pompae,
 Matronas, Patres (ingentia Nomina) miror.

Immensum Campo protenditur Agmen aperto
 Late auro Latifque nitens fulgoribus Ostri:
 Exhibet hoc PAULI Pompas, dum tempora cinctus
 Tergemino sacrata recens Diademate, Regni
 Arbitr aetherei, Procerum comitante Caterva,
 Solemnes inter plausus & vota frequentis
 Romulidum Turbae, Lateranam pergit ad Aedem,
 Et meliore beat Capitolia celsa Triumpho.
 Hic ego, Calliopae qui proluit ora canenti,
 Optarim, Fontem, Cadmeae flumina Dirces,
 Pimpleos Latices, Charitumque haurire liquores,
 Non humilis vates. hoc tanto e Nomine surgit
 Laudum quanta seges! Sed quae locus iste recusat,
 Forte amor impellat quondam tua dicere Gesta,
 Plene Deo Antistes, Patriae florentis Imago
 Et Decus & Columen: Caelo Tu dexter ab alto,
 Respicias unde tuam majori numine Romam,
 Unde pios servas felici Prole Nepotes,
 Tu mihi (certa fides) aderis, Tu pectora vatis
 Plena Tui sacro perfundes nectare Divum.

Hic, ubi Pontificem rursus manus amula pinxit,
 Praesulis exornas Fratris latus, inclyte Horati:

Tu quoque Germanum decoras, Baptista : Parenti
 Adderis, Antoni, & Patruo decus adderis almo :
 Tu simul . at quò me rapitis, clarissima Gentis
 Lumina, Matronæ ? Stirpis ceu Sidus avitæ
 Tu, Diana, micas . Nuribus documenta pudicis
 Optima venturis tua præbet, Olympia, Virtus .
 Sed tu cœlesti ante alias candore refulges ,
 Grande Decus Generis, sæclisque, Camilla, futuris
 Exemplar, (sperare licet) lux addita Divis .

Ingentes at nostra cient jam lumina Pompæ,
 Magne Nepos Baptista, tuæ ; cui grata merenti
 Roma cupit longæ felicia flamina vitæ .
 Postera quæ nostro non ætas invida sæclo ,
 Maxima quo Latii per Te spectacula Cives,
 Quo illustres videre tuos, Vir magne, Triumphos ?

Mirandum effinxit quod dextra imitata colore,
 Carpentum (pretio cui par haud ullus ovantem
 Hostibus edomitis Ductorem vexit in Arcem
 Terrarum dominam Currus) genialibus auxit
 Splendorem Thalamis, ingentemq; attulit Urbi
 Lætitiâ in mediis Bacchi de nomine Ludis .
 Dum circumlatos Plauistro Tela exprimit Hortos,
 Auriferisque Nemus ramis, ne falsa Minores
 Picturæ figmenta putent . sine more Quirini
 Suspexit Populus miro Viridaria cultu
 Hesperidum (majora fide) subvecta Quadrigis :
 Horrendum (sed ludus erat) per Septa Draconem
 Et caput atque alas suffusaque lumina flammis
 Motantem vidit ; cui dum Regina volucrum
 Desuper ingrueret, densæ Bellaria Plebi
 Ore vibrans, miro Burglesia Stemmata ritu
 Fulserunt . Hesperidas gemmis auroque micantes
 Nympharum comitata cohors . premit ordine longo
 Pars Dryadum terga Alipedum, clangore tubarum
 Interea exhilarans animos ; pars cætera gestat
 Seu manibus Palmas, sive aurea Poma canistris .

In medio late dum splendida Tecta videmus
 Æquore Camporum, quin & dum cernimus alnum
 Sacrarum Custodem Ovium, dum Murice tectos
 Romuleo circà Proceres, Equitumque Maniplos,
 Quærimus attoniti, Facies quæ amplissima rerum.
 Ut fessis pateat Statio bene fida Carinis
 Alta ubi magnifici jam Gloria decedit Antf ,
 Illuc tendit iter cœlestis Claviger Aula
 Primus ab Undecimo Innocuus. Burghesia late
 Quà Jura excurrunt, medios habitura per agros
 Majestas Pastoris iter. Ne nulla supremo
 Opportuna quies detur per jugera Patri,
 Sumptibus immensis Burghesius ilicet Heros
 Imperat, insignem consurgere in æthera Molem.
 Ergo oculis pictas Tela hæc quas subjecit Ædes
 Hospite vel tanto dignas (ventura Nepotum
 Crede ætas) trabibus fixis atque ilice secta
 Sollicitæ struxere manus. Hac sede morantem
 Conspexit tres Roma dies (e Mœnibus ultro
 Effusa) in Terris Astrorum Sceptra Gerentem.
 Intima qui Tecta exornant, Pictura Tapetas
 Si simul Attalicos, si argenti pondera & auri,
 Si simul immensæ profusa cibaria Turbæ
 Ante oculos referat, congestas undique credas
 Urbis opes: largè tamen hæc Gens una ministrat.

Portus Ne-
ptuni.

Quæ verò miranda ipsi Spectacula Romæ,
 Regius Orator, tanta Vir magnus in Urbe
 Ediderit par usque sibi, color exhibet: Artis
 Exprimat egregios sed quæ vis apta Paratus?
 Attamen inserti ut rutilant splendoribus auri
 Ordine Quadrigæ longo! ceu dives arenas
 Huc Tagus intulerit Pompas aucturus Iberas.
 Sed flavi pretium longe transgressa metalli
 Quæ Currus ornant præclara Toreumata circùm,
 Texere quale solet Chloris, simulantia Sertum,
 Tollere quale solet Mavors, imitata Trophæum.

Ceu

Ceu tanto interea miramur honore superbos
 (Sol quales bene jungat) Equos, phalerisque nitentes
 Obtextis auro, & fraenis cristisque decoros.
 Bis sex regales at dum spectamus Ephebos,
 Ac duplici innumeros præcuntes agmine Servos,
 Aureus ut Chlamydem perstringit lumina fulgor!
 Tibri pater, sacram qui purior altis Urbem,
 Fare age, num veteres aveas spectare Triumphos.

Hactenus, ut licuit, pingentes Facta colores
 Baptistæ pinxere Animos: ast ipsa refulgent
 Magnanimi nunc Ora Viri. Qui ex ordine Sumptus
 Ingentes Patriæque pares suspexerit, Ora
 Dum videt Herois, quidni defixus in uno
 Hæreat obtutu? E magnis venit inclyta Gestis
 Gloria Baptistæ; at Laudum celeberrima Natus.
 Una suo æternum dare nomen idonea Patri
 Progenies. toto memoranda Antonius ævo
 Nempe docet seros Virtutum exempla Nepotes.
 Splendida Majorum nec jam monumenta Minores
 Longius exquirent: Laudes namque unius Avorum
 Colligit, atque novum Titulis Jubar addit avitis.
 Quàm bene, Roma, agitur tecum! quòd Numina votis
 Arrisere tuis, dignam dum provida Nuptam
 Composuere Viro: Genus te, Urbs maxima, tantum
 Ne pigeat debere Decus: Belloque, Togaque,
 Scipiadas habet illa suos, habet illa Catones:
 Quin simul ipsa tuo Heroas quot Murice claros
 Enumerat! plures inter Gens Sanguine ab alto
 Spinula Romuleos radianti lumine Colles
 Cernis ut illustret? Quid quòd tibi Livia Nomen
 Reddidit? augustum? præclari Nominis hæres
 Hæc tamen haud solùm; Laudes imitata Latinæ est
 Nec solùm celebres, sed jam prægressa, Marito
 Haud aliter bene digna suo. quin pulchra Parentem
 Hanc Soboles præfert: Thalamis dignata superbis
 Illustres Drusilla suos jactavit Ephebos:

*Livia enim
 Drusilla U-
 xor Augusti
 fuit,

• Tiberium,
 & Drusum.

Aspi-

Aspice vota Deo lectissima Pignora , casto
 Lilia ubi nectunt Sponso Gusmanides , olim
 Balnea ubi Æmili : vel qua Benedictus Alumnas
 Sede regit Cœlo dignas , ubi Martius ante
 Campus erat ; sacræ quò concessere Columbæ
 Dum fugerent inimica suis Byzantia nidis
 Littora . Germanas tamen una ostenderit omnes
 Flaminia . Insignem vultu præferre decorem ;
 Fœmineo gestare Animos in corde viriles ;
 Agmine Virtutum Mores & Stirpe tueri
 Et Patriâ dignos ; Sophiæ coluisse per Artes
 Sublime ingenium ; Linguas didicisse vetustas ,
 Scire novas ; decimumq; Italis Decus addere Musis ;
 Flaminiz Laudes . At quæ nova gaudia Romam
 Exhilarant ? nostras quis nunc lætissimas aures
 Advehitur sonitus , simul & Mavortia complet
 Mœnia ? quæ insolito nova Fax ardore refulget ?
 Musa mihi expeditas , Tædæ cui pensa jugales ,
 Siquid spondet Hymen : tu , quæ cœlestia lastræ ,
 Musa refer , siquid plusquam mortale coruscat .

Gentis Odeschalchæ Lux ultima Livius Urbis
 Liquerat angustæ Sedes cessurus in Astra ,
 Lumine pro-rapto lacrymis cùm Roma profusus
 Ingemuit , mœstâq; adiit sic voce Tonantem :
 O Pater omnipotens , casu perculsa recenti
 Solamen lacrymis unum tua Numina posco .
 Non ego , ut invertas Legum Decreta tuarum ,
 Huc venio supplex : maneat immota , supremo
 Imperio quæcunque jubes : æterna vereri
 Jussa meum est . Quid ego , quid mecum debeat Orbis
 INNOCUO , testes , æquæ constantia Mentis ,
 Relligio , Pietatis amor , Sapiëntia , Cultus
 Cura tui , validumque fero Tutamen ab Hoste .
 Cùm tandem e vivis merito successit Olympo ,
 Me Patris abscessum fateor doluisse , vicemque
 Rite meam : at potuit mœstam recreare superles

Ore

Ore suo, Patruī Virtutum ut Sanguinis hæres,
 Livius. hoc dudum erepto solaminis ægræ
 Nil superest. Cœlo siquid Gens inclyta curæ est,
 Mortales gemitus siquid pia Sidera tangunt,
 Invenias, Rex Magne, viam, qua Germina adeptæ
 (Ni sperare nefas) videam revirescere Gentis;
 Unde iterum surgant ingentia Nomina Terris,
 Unde addas iterum clarissima Lumina Cœlo:
 Hoc unum tua Roma peto. Quo cuncta serenat,
 Illicet omnipotens Pater annuit ore roganti,
 Germen & inſevit, rursusq; exurgere Nomen
 Jussit Odescalchum. Sed ne rediviva Propago
 Deficeret, nec Roma suis mœstissima votis
 Excideret, quærenda pari de Stirpe Marito
 Uxor erat. Superùm Rex Mœnibus æthere ab alto
 Lumina defigit Latiis, dumq; aspicit amplam
 Delubri Faciem, suprema in Fronte tuetur
 Burghesium Nomen. celebres hinc Mente recurſant
 Flaminia dotes, niveusq; in pectore candor.
 Nec mora; succensam æthereis splendescere flammis
 Insignem jubet Ille Facem, qua purius astrum
 Non micat Erigones, qua, cùm subit astra Leonis,
 Acrius haud fervet Titan. Hoc Balthasar, inquit,
 Igne flagret; simul ipsa hoc ardeat igne Virago.

En igitur Latios quæ nunc nova gaudia Colles
 Exhilarant, & quas agitet per Compita Tædas
 Latus Hymen. Floræ comites sua munera Nymphæ
 Interea nectunt, sed non vulgaria: Chloris
 Ornatura tuos, pulcherrima Nupta, capillos
 Addit odoriferis castissima Lilia Myrtis,
 Non quæ Amathusiæ Paphiisve in collibus ortæ
 Turpiter Idaliæ stravere cubilia Matri,
 Sed quas Sede sacra purissimus educat imber,
 Atque colit cœlestis Amor. Quodcunque Decorī est,
 Quodq; verecundi bene culto in pectore Honoris,
 Et quod facundo dicentis in ore leporum est,

Quod

Quod Formæ egregiæ, rursus quodcunque pudici,
 Et placidi est utquam generosa in Virgine moris,
 Te Sophiæ Charitumque labor collegit in unam,
 Quô Te, Virgo, parem Generi formaret utrique.
 Texuit argento Pallas Velamen & auro,
 Mira internectens pretiosos arte Lapillos,
 Atque tuas vario referens emblemata Laudes:
 Pinxit acu simul ipsa tui Tentoria Lecti,
 Atque intertexto venturos murice Natos
 Inferuit, magnosque tua de Stirpe Nepotes.
 Ipsa Tibi narrabit Opus; namque unica rebus
 Consiliisque futura tuis comes: ipsa pudicum
 Quin Caput obnubet Tibi pronuba Pallas Alumnæ.

Tu quoque, Magne Heros, Generi lux insita claro
 Spesque renascenti (propior qui Sanguine magnos
 Quidni Animos Generique pares sis nactus adempto?)
 Tu quoque constantis capias Virtutis Honores,
 Quos Tibi non viles aptant Helicone Puellæ.
 Vidimus Aonidas Flores innectere Lauro:
 Purpureos tamen ætherio de semine Flores
 Lauro, quam Phœbus Peneo e flumine sacrum
 Detulit ad Fontem, capiti parat unde Coronas,
 Ipse suo, Musas Tibinectere vidimus arte,
 Balthasar, insolita: victori Munus Amori.
 Vidimus Aonidas (lux hæc bene conscia, testis)
 E cedro Tabulis inscribere Nomina Avorum,
 Sole quibus splendet Gens utraque clariùs isto;
 Quin & Progeniem, Phœbo dictante, futuram
 Ex Vobis, Decora alta Togæ, vel Fulmina Martis,
 Aut ramis Oleæ, aut foliis incidere Palmæ.
 Cùm suprema geret faustæ seu Munera Pacis,
 Munera seu Belli, Series ventura Nepotum,
 Unde Duces iterum miretur Roma vetustos,
 Unde simul Patres; pulcherrima Gesta Camænæ
 (Unanimis spondent votis) ad sidera tollent:
 Vester erit sed primus Honos, sumpsisse Minores

Ex-

Excelsas Animi vestro de Sanguine Vires .

Vos tamen , ætherei virtus quas nescit Amoris ,
 Vivite , Felices Animæ . longissima Vobis
 Ex auro , fessæ nunquam , vitalia Parcæ
 Stamina deducant . rerum sic annuat Auctor .
 Vivite : nec turbo , nec tristia nubila vestros
 Ulla queant fuscare dies ; at Sidera lucas
 Usque vehant firmâ Vobis cum pace serenas .
 Et qui succendit concordia pectora dudum
 Rarus Amor nullo decrescat tempore : flammâs
 Tam bene conceptas quin longior augeat ætas ,
 Augeat & senium , Sponso quo pulchra videri ,
 Sponsa , queas ; nitido vel tunc resplendeat ore ,
 Quæ est Animo similis , quæ moribus æqua , Venustas .

Interea Soboles Thalamis reparata resurgat
 Pulchrior e vestris , ne supplicis irrita cedant
 Vota Urbis . Proles faciat Vos prima parentes
 Omine propitio : natalibus Astra benigno
 Auspicio faveant . Latius cernemus ovantes
 (Spero equidem) Colles . quin ad cunabula Nymphæ
 Undique convenient Puero sua Dona ferentes ,
 Et Magnum tenera agnoscent in Imagine Patrem .
 Quin & lætitiâ patriis effusus ab oris
 Germine pro tanto Latiis gratabitur Undis
 Abdua , magnanimæ Heroas consurgere Gentis
 Posse ratus , prima si Vos in Prole videbit .

JAM si Burghesios , Patriæ Decora inclyta , Fratres
 Intueor , similem juvenili ætate Catonem
 Fingo animis , Fabiumque , & , cui dedit Africa nomen
 Victa , *Ducem ; Augustum similem . Te , o prima Parentû
 Effigies haud ore magis quàm mente Camille ,
 Te æquantem sensus primævo flore seniles
 Miramur . Timidas ut non peperere columbas
 Unquam Aquilæ , haud damas unquam genuere Leones ,
 Sic Animi hausisti generoso e Sanguine Vires
 Et Patri Proavisque pares . Vis insita crescit

*Scipionem .

Plu-

Plurima, Socraticæ dum te præcepta Palæstræ
 Ad Summa instituunt, dum Magni exempla Parentis
 Instimulant. faciles hinc culto in pectore Morea,
 Hinc gravitas, rerumq; annis Prudentia major.
 Te (si talis adhuc) qualem rear inde futurum,
 Mentis ubi ad cultum Europæ lustraveris Oras,
 Videris & varios externa per Oppida Ritus?
 Perge bonis avibus. Reducem lætissima votis
 Excipiet te Roma suis. in postera surgat
 Sæcla ut grande Genus per te, quos omine fausto
 Sacrabit Thalamos melior Lucina jugales!

Indolis excelsæ dotes, placidissime Fratrum,
 Et mentis, Franciscæ, tuæ miramur acumen,
 Seu te detineat Latine facundia Lingua;
 Aurea priscorum seu te modulamina Vatum
 Alliciant; adytis seu te Natura repositis
 Admittat, rerum primordia ut abdita lustras,
 Concussi tremor unde soli, fons unde perennis
 Emanet fluvium, Boreæ quæ causa furenti,
 Nubibus unde fragor, tantæque in fulmine vires:
 Seu libeat varios Lunæ Solisque meatus
 Inspicere, & variis errantia legibus Astra
 Noscere: transgressum seu te jam Sidera, summam
 Ut rerum edoceat Causam, ceu prævia Lampas,
 Regis ad æterni Solium perducatur Aquinas.
 Inspectis rutilum nactus jam lumen ab Astris
 Perfundes roseo Colles splendore Latinos.
 Nuncia qualis erit rubicunda Aurora Diei?

Herculeos, Jacobe, animos ut gymnica produnt
 Bella tuos! acrem certos dum flectis in orbes
 Alipedem, gressusque jubes glomerare superbos
 Ad numerum; rapidis aut dum velocius Euris
 Vectus Equo hastilis directæ cuspide certam
 Rite feris metam; vel dum subiecta Lanistæ
 Imperiis strictos agitat tua dextra mucrones.
 Maeste esto: invitant animos jam Classica tantos,

Jam

96 VILLÆ BURGHESIÆ LIB.IV.

Jam Vexilla cient. Nomen seu Cœtibus ingens
Des Melitæ, Ductorque sacris in Puppibus acer
Æquora tuta velis; Patriæ seu Bistonas optes
Subdere Eques, Solymasq; aveas fregisse catenas;
Altior interea vates e vertice Pindi
Prospiciens tua Gesta canam. Jam Sole citato
Adveniat Lux alma! tuis quæ læta Triumphis
Obvia te excipiat Genitrix, ut Livia Natum.

Ad te Magnorum properat mea musa Parentum
Delicias, Paule, insigni qui Nomine Gentis
* PAULUM * Decus præfers, & Nomine dignum
V. Excesso matura dabit quem moribus ætas.
Id sperare jubent Virtutum Semina, vultu
Quæ rutilant manifesta tuo, jubet Indolis altæ
Majestas augusta, acies & vivida mentis.
Ingenita ut Virtus se latius explicet olim,
Ne quæras alibi pulchræ vestigia Laudis:
En tibi cuncta Domi præclari exempla Decoris.

Tu verò interea regali splendida Cultu,
Hisce ornata Opibus, tanto decorata Nitore,
Prole Virum, quæ Animos felicius æquat Olympo,
Aucta, quid inideas Urbi, nova Roma, vetustæ?

F I N I S.

